

ΝΕΟΣ
ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΓΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

*Ἠξιώθη τοῦ Ζαπτείου βραβείου ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου
πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.*

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1910

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Ζ' — 31 Μαρτίου 1910. — ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΕΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Εύστοχωτάτη υπήρξεν ἡ ἀπόφασις τοῦ φιλοπάτριδος κ. Δημοσθένους Χατζηλαζάρου, ἰδρύσαντος πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἱστορικὸν καὶ λαογραφικὸν διαγωνισμὸν περὶ τῆς Μακεδονίας, οὗ τὴν ἐκτέλεσιν ἀνέβηκεν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, κριτὰς αὐτοῦ καταστήσας τοὺς κ. κ. Νικόλαον Πολίτην, Δημήτριον Πατσόπουλον, Παῦλον Καρολίδην, ὅστις ἔνεκα μακρᾶς ἀπουσίας δὲν μετέσχε τῆς κρίσεως, καὶ τὸν εἰσηγητὴν τῆς παρουσίας ἐκθέσεως.

Δὲν εἶνε δ' εὐτυχῶς ὁ διαγωνισμὸς οὗτος γεγονὸς μεμονωμένον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀλλὰ, συνδυαζόμενος καὶ πρὸς ἄλλους ἤδη τελεσθέντας ἢ προκηρυχθέντας ἱστορικοὺς διαγωνισμοὺς, ἀποδεικνύει τὸ ἀρξάμενον παρ' ἡμῖν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς πατρίου ἱστορίας. Τοιοῦτοι διαγωνισμοὶ εἶνε ὁ Σουλῆνιος περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας, ὁ ἐκ κληροδοτήματος τοῦ μακαρίτου Πέτρου Κοσκορόζη περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἰδρας καὶ ἄλλων ἱστορικῶν θεμάτων κατὰ πενταετίαν καὶ ὁ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθανασίου Ματάλα προκηρυχθεὶς περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Σπάρτης.

Τοῦ δὲ προκειμένου διαγωνισμοῦ θέμα ὠρίσθη ἡ συγγραφή Ἰστορίας τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰς πηγὰς, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 1821, ἐπὶ βραβείῳ δύο χιλιάδων δραχμῶν.

Ἰπεβλήθη δ' εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἐν καὶ μόνον ἔργον, ἐπιγραφόμενον « Ἱστορία τῆς Μακεδονίας » καὶ συνιστάμενον ἐκ σελίδων χειρογράφων 177 εἰς σχῆμα ὄγδωρον, αἵτινες ἐκτυπούμεναι ἤθελον ἀποτελέσει τομίδιον μόλις ἕξ τυπογραφικῶν φύλλων.

Ἡ μικροτάτη ἔκτασις τοῦ βιβλιαρίου τούτου ἀποδεικνύει ἤδη αὐτὴ καὶ μόνη τὴν πενιχρότητ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ἡ συγγραφὴ εἶνε ἔτι πενιχρότερα ὡς πρὸς τὴν ὕλην καὶ ἔτι μᾶλλον ὡς πρὸς τὴν μέθοδον ἢ μᾶλλον στερεῖται παντελῶς μεθόδου.

Ὁ συγγραφεὺς οὐ μόνον δὲν ἀνταπέκρίθη πρὸς τὸ ζητούμενον, οὐδαμῶς ἐργασθεὶς κατὰ τὰς πηγὰς, ἀλλὰ καὶ δὲν παρέσχε τι ἀδρὸν καὶ τέλειον, ἀλλὰ συνώψισε μετὰ στοιχειώδους ἀμεθοδίας εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε τὰ γεγονότα ἐκεῖνα τῆς μακεδονικῆς ἱστορίας, ὅσα ἔκρινε τυχὸν τὰ καιριώτατα, ἄνευ συνοχῆς καὶ ἄνευ οἰασδῆποτε τέχνης περὶ τὴν ἱστορικὴν ἔκθεσιν.

Εἶνε δὲ καὶ ἡ γλῶσσα τῆς συγγραφῆς ἀκαλλαίσθητος καὶ πᾶν ἄλλο ἢ ἄψογος καὶ ὀρθοεπής. Καὶ ὀρθογραφικὰ δὲ λάθη περιλαμβάνονται ἐν τῷ χειρογράφῳ οὐκ ὀλίγα. Παραθέτομεν δ' ἐνταῦθα μικρὰ μόνον δείγματα τοιούτων ἀμαρτημάτων. Σ. 4 τοῦ Πίνδου — σ. 8 καὶ ἀλλαχοῦ γεννεά — σ. 9 διετέλων, ἀπετέλων, σ. 17 ὠμίλων, σ. 80 διήρων — σ. 9 αἰ ἐπὶ ἢ πλησίον τῆς παραλίας χῶραι — σ. 9 τὴν ἐν Πύδνῃ (τὴν πρότερον Κίτρον) — σ. 10 ἀφοῦ διέλθει — σ. 12 ὠνομασθεῖσα καὶ μειωνομασθεῖσα — σ. 13 ἡμίσεως — σ. 15 Παῦσιος — σ. 15 περιέχουσα τὸ ὄρος Σκάρδος — σ. 17 κατώκισιν — σ. 22 τοῦ Τημένους — σ. 22 ἠὲξήνθη — σ. 29 ἀποθαναίσαντος — σ. 31 ὠργοσαν — σ. 31 προσδοκόμενον — σ. 31 Φερρῶν — σ. 33 πατριδός του, σ. 46 ἀποικίας της, σ. 47 ἐμπορίου της, σ. 47 θαλασσοπλοιάς της, σ. 47 κατοικίων της, σ. 61 ὀρχησιριδός τινος, σ. 66 θυγατέρά του καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα — σ. 33, 34 τοῦ Πανσανία — σ. 35 τοῦ Λεωνίδα — σ. 40 τῶν δύο καὶ ἡμισυ χιλιομέτρων — σ. 45 Ἡφαιστειῶν — σ. 46, 47, 147 καὶ ἀλλαχοῦ ἤλωσε — σ. 68 Λυκώρτα — σ. 68 Μεγαλούπο-

λιν· σ. 75 εἶχεν ἀπωλέση — σ. 79 ἐστοίχισαν τὴν ζωὴν εἰς 7000 ἄτομα — σ. 84 οὐδεμίαν ποιεῖ λέξιν — σ. 94 λιβρῶν χρυσοῦ — σ. 118 νὰ σιγήσωσι τὰς ἐχθρικός — σ. 136 ἔπραξε πολλὰς παραχωρήσεις — σ. 148 προτάσεις... ἀποβληθείσας — σ. 148 ποιῶν αὐτὸν νὰ διέλθῃ ὑπεράνω τοῦ ἰσθμοῦ.

Ἀρχόμενος δι' Εἰσαγωγῆς (σ. 1 - 21), περιλαμβάνει ἐν αὐτῇ σύντομον γεωγραφίαν τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, προσθέτων ὀλίγα περὶ τοῦ σημερινοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ τῶν ἐθνολογικῶν αὐτῆς ὄρων καὶ σύμφυρτα σημειώματα περὶ ἱστορίας καὶ ἐθνολογίας, περὶ Ἑλλήνων καὶ Σλάβων, περὶ τουρκικῆς διοικήσεως, περὶ ἐλληνικῶν σχολείων, περὶ ἐκκλησίας καὶ προπαγανδῶν. Διαιρεῖ δ' ἔπειτα τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἔργου εἰς ἑνδεκα κεφάλαια, ὧν πρῶτον « Πρώτη περίοδος τῆς ἀρχαιοτάτης ἱστορίας τῆς Μακεδονίας μέχρι τοῦ ἔτους 359 πρὸ Χριστοῦ » (σ. 21 - 29), δεύτερον « Δευτέρα περίοδος τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Μακεδονίας μέχρι τοῦ ἔτους τριακόσια ἑνὸς πρὸ Χριστοῦ » (σ. 29 - 54), τρίτον « Τρίτη περίοδος τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τοῦ 301 π. Χ. μέχρι τοῦ 168 π. Χ. » (σ. 54 - 67), τέταρτον « Ἡ Μακεδονία ὑπὸ τοῦς Ῥωμαίους » (σ. 67 - 75), πέμπτον « Ἡ Μακεδονία ἀπὸ τοῦ 252 μ. Χ. μέχρι τοῦ ἔτους 610 μ. Χ. » (σ. 75 - 84), ἕκτον « Ἡ Μακεδονία ἀπὸ τοῦ ἔτους 610 μ. Χ. μέχρι τοῦ ἔτους 904 μ. Χ. » (σ. 84 - 101), ἕβδομον « Ἀπὸ τοῦ 904 μ. Χ. μέχρι τῆς πρώτης σταυροφορίας » (σ. 101 - 113), ὄγδωρον « Ἡ Μακεδονία κατὰ τὰς σταυροφορίας (σ. 114 - 134), ἑνατον « Ἡ Μακεδονία ἀπὸ τοῦ ἔτους 1270 μ. Χ. μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1453 μ. Χ. » (σ. 134 - 150), δέκατον « Ἡ Μακεδονία ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν » (σ. 150 - 171) καὶ ἑνδέκατον « Ἡ Μακεδονία ἱστορικῶς ἐξεταζομένη κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας » (σ. 171 - 177).

Καὶ τὰ μὲν ὄρια τῶν κεφαλαίων τούτων εἶνε ὡς τὸ πλεῖστον ὀρθῶς διαγεγραμμένα, ἀλλ' ἡ ἐν αὐτοῖς περιλαμβανομένη ὕλη

καὶ ἡ μέθοδος τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς εἶνε κατώτεροι πάσης κρίσεως.

Ἦδη ἐν αὐτῇ τῇ Εἰσαγωγῇ ἐμφανίζεται τὸ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν παντελῶς ἀπαράσκευον τοῦ συγγραφέως. Ἦδη ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ τὸ χαρακτηρίζον τὸ ὅλον ἔργον ἀσύνδετον καὶ ἡ δίκην ἀπλῶν σημειωμάτων παράθεσις εἰδήσεων πολλάκις ἀσυναρτήτων. Ὄνόματ' ἀρχαῖα συμφύρονται μετὰ νέων, πολλὰ δὲ τῶν ὀνομάτων εἶνε λελανθασμένα. Οὕτω γίνεται μνεῖα ποταμοῦ Ἑορδαίου, ἐν ᾧ ἐκαλεῖτο Ἑορδαϊκός, Λάου ἀντὶ Ἀώου, ὄρους Βαῖου ἀντὶ Βοῖου, ἀνυπάρκτου ἀκρωτηρίου τῆς χερσονήσου Σιθωνίας Δρεπάνου. Ἡ Κίτρος λέγεται Κίτρον. Τῆς Λυγκηστίδος φέρεται ἐν σ. 9 καὶ 11 ὁ ἀνυπάρκτος τύπος Λυγκηστίς. Τὰ Βελεσά λέγονται ἐν σ. 16 Βελέσσα, οἱ Ἀλμωπεῖς Ἀλμῶπες ἐν σ. 23, οἱ Πίερες Πιέρες ἐν σ. 22, ἀντὶ τοῦ Κοδομαννοῦ γράφει ἐν σ. 38 Κοδομάνου, ἀντὶ Ζαρίασπα ἐν σ. 44 Ζορίασπα, ἀντὶ Μαράκκανδα ἐν σ. 44 Μαράκάνδα, τὴν Ναισσὸν λέγει Ναῖσον, τὸ Σινᾶ ἐν σ. 8(1) Σινάϊ, τὸν Τζιμισκῆν ἐν σ. 7(1) Ζιμισκί, τὸν Σουλεϊμάν Σόλιμαν ἐν σ. 153 καὶ 158, τὴν Σαρδικὴν Σαρδίαν ἐν σ. 94, τοὺς Πατζινάκας Πατινάκ ἐν σ. 114, τοὺς Βαράγγους Βοράγγους ἐν σ. 113. Μεταξὺ τῶν λιμνῶν τῆς Μακεδονίας ἀναφέρονται χωριστὰ ἡ Λυχνίτις καὶ ἡ λίμνη τῆς Ἀχρίδος. Ἡ πόλις Βαρνοῦς μεταβάλλεται εἰς ὄρος. Τὸν βασιλέα τῆς Φωκίδος Κάνητα (Ἰδε Διοδώρου Σικελιώτου Δ' 53) μετονομάζει Κάνικτα.

Ἀλλὰ θὰ ἐρωτηθῇ τίνα σχέσιν ἔχει ἡ Φωκίς πρὸς τὴν Μακεδονίαν καὶ πῶς ἐκρίθη ἀναγκαῖα ἡ μνεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τούτου. Ἡ ἀπάντησις εἰς τοιοῦτον ἐρώτημα ἄγει ἡμᾶς εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς λίαν ἀσυστάτως καὶ περιττῶς παρεισάγει ἐκάστουτε ἐπὶ τῇ μνεῖα τοπωνυμιῶν ἢ ὀνομάτων ἀνδρῶν ἐκ τῶν λεξικῶν γενεαλογίας μυθικᾶς ὅπως ἀσχέτους πρὸς τὸ θέμα καὶ διακοπτοῦσας τὴν ἄλλην ἐκθεσιν.

Ἴδου ἐν παράδειγμα. Ἐν τῇ ποταμογραφίᾳ τῆς Μακεδονίας

μετὰ τὰ περὶ τοῦ Ἀξιοῦ μνημονεύεται ὁ Στρυμών, ἀλλ' ἀντινά μάθωμεν πόθεν πηγάζει, ποῦ ἐκβάλλει, ὁποῖός τις εἶνε, ὅποια τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὰ καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἐπικοινωνία, ὁ συγγραφεὺς λέγει τὰ ἐξῆς (σ. 3-4).

Ὁ Στρυμών ἦτο ποτάμιος θεὸς πατὴρ τοῦ Ῥήσου καὶ τῆς Εὐδάδνης.

(1) Ῥῆσος ἦτο βασιλεὺς τῶν Θρακῶν υἱὸς τοῦ Στρυμόνος καὶ τῆς Μούσης Καλλιόπης ἢ Εὐτέρπης, σύμμαχος τῶν Τρώων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Διομήδους καὶ Ὀδυσσεῶς. Κατ' ἄλλους δὲ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἡιονέως.

Τὸ ὄνομα Ῥῆσος εἶχε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος ποτάμιος θεὸς ἐν Βιθυνίᾳ ἄλλως Ῥήβας. Ῥῆσος δὲ ὀνομάζεται καὶ ποταμὸς τῆς Τρωάδος χυνόμενος εἰς τὸν Γράνικον.

Ἡ δὲ Εὐδάδνη ἢ θυγάτηρ τοῦ Στρυμόνος καὶ τῆς Νεαίρας ἦτο γυνὴ τοῦ Ἄργου καὶ μήτηρ τοῦ Ἰάσου. Τὸ αὐτὸ δὲ ὄνομα Εὐδάδνη εἶχε καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Πιάνης, γεννήσασα ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν Ἰανόν. Ἐπίσης δὲ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰφίους καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Καπανέως καθὼς καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Πελλίου, ὑπανδρευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος μετὰ τὸν Κάναντα βασιλέα τῆς Φωκίδος.

Τὸ χωρίον τοῦτο τῆς συγγραφῆς εἶνε πολλαχῶς ἐνδεικτικὸν τῆς ἀστόχου ἐκθέσεως τοῦ συγγραφέως. Τοῦτο μὲν ὁμοίως οὗτος διὰ πάσης τῆς συγγραφῆς δεικνύει προσήλωσιν εἰς τὰ μυθικὰ πρόσωπα καὶ πίστιν εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπωνυμίαν πόλεων ἢ φυλῶν. Οὕτως εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λέγει, ὅτι ἡ Θάσος ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ Θάσου υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Ἀγήνορος (σ. 1), ἔπειτα τοὺς Δωριεῖς λέγει ἀπογόνους τοῦ Δώρου υἱοῦ τοῦ Ἑλλήνος καὶ τῆς νόμφης Ὀρσηίδος (σ. 6). Ἐν σ. 11, ὅπου ἄλλως συγγέεται ἡ Πιερία πρὸς τὴν ὀμηρικὴν Μυγδονίαν, προστίθενται τάδε: ἦς ἀρχαῖός τις βασιλεὺς Πιέρος (γρ. Πιερὸς) ὀνομαζόμενος ἔσχεν ἐννέα θυγατέρας,

αἴτινες ἐρίσασαι πρὸς τὰς Μούσας περὶ μουσικῆς καὶ ἠθικῆς
 θεῖσαι μετεμορφώθησαν εἰς διάφορα πτηνὰ. Ἐν σ. 23 Ἡ
 Ἀλμωπία ἐκλήθη οὕτω ἐξ ἑνὸς τῶν Γιγάντων καλουμένου
 Ἀλμωπός. Ἐν σ. 28 Αἱ Φεραί, κτισθεῖσαι ὑπὸ Φέρητος τοῦ
 ἐγγόνου τοῦ Αἰόλου ἑκατὸν χρόνους πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. Ἐν
 τῇ αὐτῇ σελίδι λέγεται, ὅτι ἡ Λάρισα ἐκλήθη οὕτως ἐκ τοῦ
 ὀνόματος τῆς θυγατρὸς τοῦ Πελασγοῦ Λαρίσσης. Ἐν σ. 30
 ὅτι τὸ Βιζάντιον ἦτο παρώνυμον τοῦ πρώτου κτήτορος (γρ
 κτίστου) αὐτῆς Βύζαντος, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς νύμ-
 φης Κρεούσης ἢ Κεροέσης. Ἐν σ. 38 περὶ τῆς Ἀβύδου, ὅτι
 ὠνομάσθη οὕτω ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ Τεύκρου ἢ γυναικὸς τοῦ
 Δαρδάνου Ἀρίσβης. Καὶ ἡδύνατο μὲν, ἂν ἤθελε, νὰ ποιήση-
 ται μνεῖαν τῶν παρ' ἀρχαίοις μυθολογουμένων, εἴ που τοῦτο
 πράγματι ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὤφειλε καὶ νὰ δηλώσῃ, ὅτι τὰ
 τοιαῦτα εἶνε μῦθοι, νὰ σαφηνίσῃ δὲ μάλιστα, ὅτι τὰ φερόμενα
 ὀνόματα πόλεων ἢ λαῶν ἀπὸ ἐπωνύμων εἶνε ἐπ' ἴσης μυθεύ-
 ματα, ἅτιν' ἄλλως ἦτο καὶ ὅλως περιττὸν νὰ αναγράψῃ.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ τὸ ἀνωτέρω παρατεθὲν χωρίον περὶ τοῦ
 Στρυμόνος καὶ τοῦ Ῥήσου εἶνε δηλωτικώτατον τοῦ τρόπου,
 καθ' ὃν συχνότατα ὁ συγγραφεὺς παρεμβάλλει εἰς τὴν διήγη-
 σιν, διακοπτομένην ἀτόπως καὶ ἀτέχνως, πράγματ' ἀλλότρια,
 ἀφορμώμενος ἐκ τινος κυρίου ὀνόματος μνημονευομένου ἐν τινι
 τῶν περιόδων τοῦ λόγου αὐτοῦ. Πύρσκομεν δ' ἐν τῇ συγ-
 γραφῇ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα χωρία. Οὕτως ἐν σ. 21 γρά-
 φει Ὁ Κάρανος ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἐβασίλευσε
 τῷ 850 π. Χ., τὸ δὲ κράτος του ἐξετείνεται ἀπὸ τοῦ Ὀλύμ-
 που μέχρι τῆς Ἐδέσης σημερινῶν Βοδενῶν. Ἐπειδὴ δ' ἐν
 τῇ περιόδῳ ταύτῃ γίνεται μνεῖα τῶν ὀνομάτων Ὀλυμπος καὶ
 Ἐδεσσα, προσθέτει ἀμέσως κατόπιν, διακόπτων τὰ περὶ τῶν
 βασιλέων, τὰ ἐξῆς Ὁ Ὀλυμπος εἶναι ὄρος τῆς Θεσσαλίας,
 χωρίζον αὐτὴν πρὸς ἄρκτον τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὕψος δέκα

σταδίων* καὶ ἐκτεινόμενον ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, ὅπου
 ἐπλάττειτο ἔχων τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι Ὀ-
 λύμπιοι θεοί. Ἡ δὲ Ἐδεσσα εἶναι ἡ πόλις τῆς Μακεδονίας
 ὅπου ἐθάπτοντο οἱ βασιλεῖς τῆς (ἔπρεπε νὰ προστεθῇ, ὅτι
 ὑπῆρξε καὶ πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας). Ὁμοίως ἐν σ. 8...
 ἐξετείνεται ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Καὶ
 Ἀδριατικὴ θάλασσα μὲν εἶναι ὁ Ἀδρίας ἢ ἄλλως Ἀδριατικὸς
 κόλπος τῆς Μεσογείου θαλάσσης μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Δαλμα-
 τίας, Ἑλλησπόντος δὲ ὁ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης πορθμὸς,
 διὰ τοῦ ὁποίου ἐνόνεται ἡ Προποντὶς μὲ τὸ Αἰγαῖον ἀπὸ τῆς
 Ἑλλης, θυγατρὸς τοῦ Ἀθάμαντος, ἥτις ἐπνίγη ἐνταῦθα μετα-
 βαίνουσα εἰς Κολχίδα ἐπὶ τινος χρυσομάλλου κριοῦ.

Τοιαῦται ἄτοποι καὶ πολλάκις περιτταὶ περὶ πραγμάτων
 ἐνίοτε γνωστοτάτων παρενθῆκαι ὑπάρχουσι καὶ ἀλλαχοῦ τῆς
 συγγραφῆς. Πολὺ δὲ πλείονα εἶνε τὰ χωρία, ὅπου παρεμβάλ-
 λονται εἰς τὸ κείμενον δίκην σημειωμάτων πράγματα ὅλως
 ἄσχετα πρὸς τὸ θέμα. Τοιαῦτα εἶνε τὰ ἐν σ. 25 περὶ Ὀλυμ-
 πιακῶν ἀγώνων, τὰ ἐν σ. 27 περὶ Εὐριπίδου, τὰ ἐν σ. 52
 περὶ Ὀλυμπιάδων, τὰ ἐν σ. 53 περὶ Ἀθηναίων ἐπὶ Δημητρίου
 τοῦ Φαληρέως καὶ Δημητρίου τοῦ Ἀντιγονίδου, τὰ ἐν σ. 54
 περὶ Ἰσοκράτους, τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ρητόρων καὶ τοῦ Με-
 νάνδρου, τὰ ἐν σ. 55 περὶ Βιθυνίας, Πόντου, Καππαδοκίας,
 Περγᾶμιου καὶ περγαμηνοῦ χάρτου, τὰ ἐν σ. 56 περὶ τῶν φε-
 ρόντων τὸ ὄνομα Ἄρατος ποιητῶν, τὰ ἐν σ. 57 περὶ τοῦ βασι-
 λέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους, τὰ ἐν σ. 59-60 περὶ Ἀλε-
 ξανδρινῆς ποιήσεως, τὰ ἐν σ. 68, 70, 71, 72 περὶ Ἑλλήνων
 συγγραφέων διαφόρων περιόδων, τὰ ἐν σ. 80 περὶ Ἀραβίας,
 τὰ ἐν σ. 109 περὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, τὰ ἐν σ. 111
 περὶ Νορμαννῶν. Καὶ εἰ τινα δὲ τούτων σχετίζονται ἐμμέσως
 πρὸς τὰ μακεδονικὰ πράγματα, εἶνε οὕτως ἀτέχνως καὶ ἄνευ

* Δὲν εἶνε ὀρθὴ ἡ κατὰ στάδια ἀντὶ μέτρων ἢ ποδῶν μέτρησις ὀρέων, ὡς αὐτὴ ἡ
 κατὰ Ὀλυμπιάδας ἀρχαῖουσα χρονολογία, ἧς ποιεῖται χρῆσιν ἐν σ. 26, 52, 68.

συναφείας παρεντεθειμένα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τίς ὁ λόγος τῆς παρενθέσεως αὐτῶν.

Οὐδαμῶς δ' ἐτήρησεν ὁ συγγραφεὺς τὸν ὅρον τοῦ προγράμματος περὶ συγγραφῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰς πηγὰς, οὐδὲ φαίνεται ἔχων σαφῆ ἔννοιαν τοῦ ὅρου τούτου καὶ συγγέει πηγὰς καὶ βοηθήματα. Οὕτω ποιεῖται σπανίως καὶ σποράδην μνεῖαν τοῦ μακαρίτου Παπαρρηγοπούλου, τοῦ Σταματιάδου, τοῦ κ. Χρυσόχου, τῆς συγγραφῆς τοῦ Γορῆσιου, τοῦ περὶ Μακεδονίας συγγραμμάτιου τοῦ κ. Νικολαΐδου καὶ τῶν Ὀδοιπορικῶν σημειώσεων Μακεδονίας τοῦ κ. Σχινᾶ. Ταῦτα δὲ καὶ μόνα ἄρκοῦσι νὰ καταδείξωσιν, ὅποσον ἀνεπαρκῆς καὶ ἐπιπολαία ὑπῆρξεν ἡ προμελέτη αὐτοῦ. Τῶν δὲ πηγῶν ἀναφέρει μόνον ἅπαξ τὸν Προκόπιον, τὸν Εὐάγριον καὶ Κριτόβουλον τὸν Ἰμβριον, ὃν ἄλλως γινώσκει πράγματι τόσον ὀλίγον, ὥστε λέγει αὐτὸν Λήμνιον. Καὶ ὅπου δὲ, τοῦ λόγου ὄντος περὶ τῶν ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὰ ἔτη 1181 καὶ 1430 ἀλώσεων τῆς Θεσσαλονίκης, εἶχε πράγματι ὑπ' ὄψιν τὰς πηγὰς, τὸν Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης καὶ Ἰωάννην τὸν ἀναγνώστην, γίνεται τοῦτο μετὰ μεγίστης ἀμεθοδίας δι' ἀπλῆς παραθέσεως μακρῶν χωρίων ἐκ τῶν εἰρημένων συγγραφέων, καὶ τούτων εἰκῆ ἐκλεγομένων καὶ παρατιθεμένων ἐν τῷ κειμένῳ ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσει τοῦ πρωτοτύπου ἐν τελείᾳ ἀσυμμετρίας πρὸς τὴν λοιπὴν συγγραφὴν.

Καὶ τῆς ἱστοριογραφικῆς δὲ τέχνης εἶνε ὅλως ἄγευστος ὁ συγγραφεὺς, μὴ γινώσκων οὔτε πῶς καὶ τί νὰ ἐκλέξῃ, οὔτε πῶς νὰ διαθέσῃ τὴν ὕλην, οὔτε νὰ διακρίνῃ τὰ καίρια ἀπὸ τῶν ἐπουσιωδῶν, οὔτε νὰ ἐξάρῃ τὰ ἄξια ἐξάρσεως καὶ ὅτε μὲν περιοριζόμενος εἰς τὴν παράθεσιν γεγονότων ἀσυνδέτων πρὸς ἄλληλα, ὅτε δ' εἰς ξηροὺς ὀνομάτων καταλόγους, ὡς ἐν σ. 63 καὶ 64 - 65. Ἡ διήγησις αὐτοῦ εἶνε ὅλως ψυχρὰ καὶ ἀκατάσκευος, ἢ μᾶλλον δὲν εὐρίσκομεν παρ' αὐτῷ διήγησιν, ἀλλὰ σημειώματ' ἀσυνάρτητα καὶ ἐνίοτ' ἐπαναλαμβανόμενα, οὐχὶ

δὲ σπανίως καὶ συγκρουόμενα πρὸς ἄλληλα. Περὶ δὲ δυνάμειος περιγραφικῆς καὶ ἐνθουσιασμοῦ πρὸς τὸ θέμα, δυναμένου νὰ φρονηματίσῃ καὶ θερμάνῃ τὸν ἀναγνώστην ἢ καὶ νὰ ἐλκύσῃ αὐτὸν οὐδὲ λόγος.

Ἔργον τοιοῦτον ἐξ αὐτῶν τῶν βάσεων ἀτυχῆς δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε εὐστοχώτερον καὶ περὶ τὰ καθ' ἕκαστα· διὸ γέμει ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἱστορικῶν λαθῶν, διότι ὁ συγγραφεὺς φαίνεται στερούμενος καθ' ὅλου ἀντιλήψεως ἱστορικῆς. Θὰ ἦτο δ' ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἀποτυχίας περιττὴ καὶ ἄσκοπος πᾶσα μακρηγορία καὶ ἔκθεσις τῶν ἐπταισμένων ἐκάστων, διότι δὲν πρόκειται ὅπωςδῆποτε περὶ λεπτομερειῶν δεομένων ἐπανορθώσεως, ἀλλ' αὐτόχρημα περὶ ἀποπείρας ἄρδην ἀπτόχου καὶ παρὰ τὴν ἐνιαχοῦ ψυχρότατ' ἄλλως διαφαινομένην φιλοπατρίαν τοῦ συγγραφέως, ἣν δὲν ἐπιβαλλόμεθα νὰ διαμυρσθήσωμεν, ἀνεπαισθήτως συντελούσης ἐνιαχοῦ εἰς τὴν ὑποστήριξιν ἀλλοτρίων ἀξιώσεων περὶ τῆς Μακεδονίας.

Διὸ περιοριζόμεθα ἀκροβιγῶς καὶ τὸ πλεῖστον ἀνευ σχολίων, πλὴν τῶν ἤδη παρατεθέντων δειγμάτων σφαλμάτων περὶ τὴν γλῶσσαν, τὰ ὀνόματα ἢ τὴν ἱστορικὴν οἰκονομίαν, εἰς τινὰ ὀλιγίστα τῶν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἐσφαλμένων, ἐν οἷς καὶ τινὰ ἀκατανόητα ἢ δυνάμενα νὰ παρερμηνευθῶσιν ἕνεκα τῆς κακῆς διατυπώσεως.

Ἐν σ. 1 λέγει ὁ συγγραφεὺς Ἡ χώρα αὕτη ἔλαβε τὸ ὄνομα Μακεδονία ἐκ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀσίριδος, ἀρχαίου βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, θεοποιηθέντος μετὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Τυφῶνος θάνατόν του καὶ λατρευομένου πρὸ πάντων εἰς τὰς Θήβας, τῶν ὁποίων ἐνομιζέτο καὶ κίτωρ. Ἐλατρεύετο δὲ ὁ Ὀσίρις εἰς τὰς Θήβας ὡς ἡ γονιμοποιὸς τῆς χώρας δύναμις. Ἐμυθολογεῖτο δὲ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἢ τοῦ Ἑλλίου καὶ τῆς Ρέας καὶ ἀδελφὸς τῆς Ἰσιδος, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγέννησε τὸν Ὄρον. Ὁ Ἡρόδοτος τὸν παραβάλλει μὲ τὸν Διόνυσον ἢ δὲ λατρεῖα τοῦ Ὀσίριδος εἰσῆχθη μεταγενεστέρως εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς

αὐτὴν τὴν Ρώμην. Ἐκαλεῖτο δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ὀσίριδος Μακεδὼν καὶ συνεστράτευσε πολλάκις μετὰ τοῦ πατρὸς του.

σ. 2. Πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη, πρότερον ὀνομαζομένη Θέρμη. Ταῦτ' ἀ λέγονται καὶ ἐν σ. 10 καὶ 110, ἐν ᾧ εἶνε γνωστότατον καὶ ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ Θέρμη ἔκειτο ἀπώτερον πρὸς τὰ ανατολικά τῆς Θεσσαλονίκης.

σ. 6. Τὰ περὶ τῶν ἐθνολογικῶν τῆς Μακεδονίας πραγμάτων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἐκτίθενται μετὰ πολλαπλῶν ἀνακριθειῶν καὶ οὐκ ὀλίγης συγχύσεως διὰ τῶν ἐξῆς· Ἡ φύσις ἐπροέκισε τὴν Μακεδονίαν πλουσιοπαρόχως, ἀλλ' ἡ ἀνάμιξις τῶν Μακεδονικῶν φυλῶν, αἵτινες ἀρχικῶς ἦσαν καθαρῶς Ἑλληνικαὶ καὶ πιθανῶς συγγενεῖς κυρίως πρὸς τοὺς Δωριεῖς, τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δώρου, υἱοῦ τοῦ Ἑλλήνος καὶ τῆς νόμφης Ορσηίδος, οἵτινες κατῴκουν ἔκπαλαι τὴν Δωρίδα μετὰ Φωκίδος, Λοκρίδος, Αἰτωλίας καὶ Θεσσαλίας, ἡ ἀνάμιξις τῶν καθαρῶς τούτων Ἑλληνικῶν φυλῶν μετ' ἄλλων στοιχείων, ἀνεχαίρισε τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τοσοῦτον, ὥστε μετὰ αἰῶνας κατῴρθωσεν ἡ γεννεὰ τῶν Τημενιδῶν τὴν ἐνώση τὴν Μακεδονίαν εἰς ἓν σύνολον καὶ τὴν ἀξιωθῆναι τέλος καὶ τῆς ἡγεμονίας πάντων τῶν Ἑλλήνων.

Τὰ ξένα ταῦτα στοιχεῖα ἦσαν Φρυγικὰ ἢ Βρυγικὰ καὶ Ἰλλυρικὰ ἀλλὰ καὶ Θρακικὰ.

Φρύγες ἦσαν. . . .

Οἱ δὲ Ἰλλυριοὶ ἦσαν. . . .

σ. 8. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγίστης ἀκμῆς τὸ Μακεδονικὸν κράτος ἐξετείνεται ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου.

σ. 9. ἡ Πελαγονία ἢ ἄλλως Τριπολίτις ἀνήκουσα κυρίως εἰς τὴν Περραιβίαν, ἡ Λυγκεσις μετὰ τὴν Ἀλιάκμονος καὶ Ἐριγόνος, ἡ Ὀρεσις μετὰ τὴν Ἠπίρου καὶ Ἰλλυρίας καὶ ἡ Ἑλίμεια ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Ἠπίρου, αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν

λεγομένην ἄνω Μακεδονίαν διετέλων ὑπὸ τιμαριούχους ἡγεμόνας.

σ. 9. Ἡ Μακεδονία διηρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα. Γ' τριτάδας. Ὁμοίως ἐν σ. 157 καὶ 73.

σ. 11. Ἡ Μακεδονία ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περίφημος. . . διὰ τὸν πλοῦτον τῆς εἰς ἔλαιον.

σ. 12. Βέρροια ἢ Βέροια. . . . μετὰ ταῦτα ὠνομασθεῖσα Εἰρηνούπολις.

σ. 12. Ὁ δὲ πολίτης ἐκαλεῖτο Φιλιππεὺς ἢ Φιλιππηγιός. Μνημονευομένων μόνον τῶν ἀρχαίων ἐθνικῶν τῶν κατοίκων τῶν Φιλίππων, παραλείπεται τὸ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου γνωστότατον Φιληππήσιος, οὐδὲ γίνεται τίς που λόγος περὶ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ ἔργου τοῦ ἀποστόλου.

σ. 14. Ἡ Τουρκικὴ καὶ ἡ Κουτσοβλαχικὴ διάλεκτος δὲν ἀξιοῦνται τοῦ ὀνόματος ἐμπορικῆς γλῶσσης, περιορισμέναι οὔσαι εἰς τινα διαμερίσματα τῶν πόλεων ἢ εἰς κοινότητας.

σ. 16. Οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Ρωμοῦνοι ἔχουσι παραδόσεις καθ' ἃς ἡ Μακεδονία ἀνήκεν εἰς τὰς φυλὰς ταύτας.

σ. 18. Τὸ βακούφιον (ἐκκλησιαστικὸν φέουδον) εἶναι κτήμα τῆς καταστάσεως τῶν δουλοπαροίκων.

σ. 19. Αἱ βλέψεις τοῦ Βαϊκανοῦ εἰς τὴν Ἀνατολήν ὑπῆρξαν τὸ αἶτιον δι' ὃ ὁ Βούλγαρος ἐπίσκοπος τοῦ Πρεσλόβου ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ Πατριάρχου.

σ. 23. Τῷ 513 π. Χ. ἐγένετο ἐπιδρομὴ τῶν Περσῶν, οἵτινες διήλθον διὰ Μακεδονίας ὅπως μεταβῶσι εἰς τὴν κεντρικὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀμύντας ἔμεινεν οὐδέτερος.

σ. 24. Ἐρανὸν δεῖγμα τῆς ἀταξίας ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐκθέσει, τῶν ἀνακαλουθῶν, τῶν ἐπαναλήψεων, τῆς συγχύσεως καὶ τῶν ἀνακριθειῶν τοῦ συγγραφέως εἶνε ὅλον τὸ περὶ Ἀλεξάνδρου Α' χωρίον, ἔχον ὡδε· Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἦτο ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α', ὅστις

ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ ἀπὸ τοῦ -193 μέχρι τοῦ -179 πρὸ Χριστοῦ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Περσίας.

Τῷ -190 πρὸ Χριστοῦ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὁ Α' ἠναγκάσθη νὰ συνοδεύσῃ εἰς Ἀτικὴν τὸν Περσικὸν στρατὸν τὸν ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον. Ἐν τούτοις ἠντομόλησεν εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ὁ Μαρδόνιος ὡς γνωστὸν ἦτο υἱὸς τοῦ Γωβρύου καὶ γαμβρὸς Λαρείου τοῦ Ὑσιάσπου. Ἐνικήθη δὲ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐφρονεύθη ἐν Πλαταιαῖς.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Α' διεδέχθη τὸν πατέρα του εἰς τὸ βασίλειον τῆς Μακεδονίας τῷ 506 π. Χ. Ἴσται δὲ ὁ ἐπονομασθεὶς φιλέλλην δι' ὅσα ἔπραξεν ἐπὶ τοῦ περσικοῦ πολέμου ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.

Κατὰ τὸ ἔτος 480 πρὸ Χριστοῦ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀνῴδευσε τὸν Ξέρξην, υἱὸν Λαρείου τοῦ Ὑσιάσπου καὶ βασιλέα τῶν Περσῶν ἀπὸ τοῦ 486 π. Χ. μέχρι τοῦ 465 π. Χ., ὅστις ἐστράτευσε μὲ ἐν ἑκατομμύριον ὀκτακοσίας χιλιάδας ἑξακοσίους ἄνδρας καὶ μὲ χίλια διακόσια πλοῖα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἠττηθεὶς δὲ κατὰ θάλασσαν ἐν Σαλαμῖνι, φυγὸν καὶ δοθεὶς ἔκτοτε εἰς παντὸς εἶδους ἠδυναιθείας ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δορυφόρων του Ἀρταβάνου.

Καὶ μετέβη μὲν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τοῦ Ξέρξου εἰς Ἑλλάδα, ἐγνωστοποίησεν ὁμῶς εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἀριθμίαν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν Περσῶν.

Τῷ 476 πρὸ Χριστοῦ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας.

Οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἐπανηγυρίζοντο...

σ. 26. Ἀπὸ τοῦ 448 π. Χ. μέχρι τοῦ 413 π. Χ. ἐβασίλευσε Περδίκκας ὁ Β', ὅστις ἀνεμίχθη εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ ἄλλοτε μὲν ἦτο σύμμαχος τῶν Λακεδαιμονίων, ἄλλοτε δὲ τῶν Ἀθηναίων κατ' ἄλλους ὁμῶς ἦτο πάντοτε σύμμαχος τῶν Λακεδαιμονίων.

Ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρονται ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ αἱ λέξεις

Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ἔπονται ἀμέσως κατόπιν κατὰ τὴν ἤδη γνωστὴν συνήθειαν τοῦ συγγραφέως τάδε: Τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἱστόρησεν εἰς ὀκτὼ βιβλία ὁ Θουκυδίδης ὁ περίφημος ἱστορικὸς, Ἀθηναῖος, υἱὸς τοῦ Ὀλόρου, καὶ μαθητῆς τοῦ φιλοσόφου Ἀναξαγόρα καὶ τοῦ ρήτορος Ἀντιφῶντος, γεννηθεὶς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος. Ἀλλ' ἴδε περὶ τῶν νομιζομένων τούτων ἐιδασκάλων τοῦ Θουκυδίδου *Sittl Geschichte der griechischen Literatur* Τόμ. Β' σ. 401.

σ. 29. Ὁ Φίλιππος ἐβίωσεν ὡς ὄμηρος εἰς Θήβας καὶ ἀνετράφη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

σ. 29-30. τῇ βοήθειᾳ τῆς φάλαγγος, συγκειμένης ἀπὸ δέκα ἕξ στοίχους κατὰ βάθος, τῆς ὁποίας μίμησις ἦτο ἡ τῶν Ῥωμαίων *Cuneus*, ἣν εἶχε διδαχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

σ. 33. (ὁ Φίλιππος) δολοφονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πανσανία, εὐπατρίδου Μακεδόνα, παρακινήθεις μᾶλλον ὑπὸ τῶν Περσῶν ἢ ὑπὸ τῆς συζύγου του Ὀλυμπιάδος. Καὶ ἐν σ. 34. Καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι οἱ Πέρσαι ὤπλισαν τὴν χεῖρα τοῦ δολοφόνου, τοῦθ' ὅπερ εἶναι τὸ πιθανώτερον, οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι τὴν χεῖρα τοῦ Πανσανία ὤπλισεν ἡ Ὀλυμπιάς ἢ σύζυγος τοῦ Φιλίππου, ζηλοτυποῦσα τὸν εἰς ἄλλους ἔρωτας παραδοθέντα σύζυγόν της.

σ. 33. Δημοσθένην ἔγγονον τοῦ Ἀλκισθέου Παιανιέα. Ἀλκισθένης ἦτο ὁ πατὴρ τοῦ στρατηγοῦ Δημοσθένους καὶ οὐχὶ Δημοσθένους τοῦ πατρὸς τοῦ ρήτορος,

σ. 34. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τότε γελοῖον πολίτευμα.

σ. 34. Ἡ φάλαγξ, τὰ ἐλαφρὰ πεζικὰ τάγματα, τὰ λοιπὰ τοῦ στρατοῦ σώματα καὶ ἰδίως τὸ μηχανικὸν ἦσαν ἀξιόλογα (ἐπὶ Φιλίππου).

σ. 34-5. Τὸν Φίλιππον πολλοὶ συγκρίνουσι πρὸς τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουήλ.

σ. 35. Ὁ Ἀλέξανδρος... ἐγεννήθη καθ' ὑπολογισμοὺς τοῦ Πλουτάρχου τὴν 21 Ἰουλίου 356 π. Χ.

σ. 36 κ. ε. Τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, τῶν διαδόχων καὶ ἐπιγόνων αὐτοῦ διηγείται ξηρότατα καὶ ἀνεπαρκέστατα, ἄνευ συνοχῆς, ἀκρίβειας καὶ ἐξάρσεως καὶ μετὰ παραλείψεων οὐσιωδествάτων.

σ. 37 (ὁ Ἀλέξανδρος) συγκαλέσας τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον εἰς Θερμοπύλας ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ Ἡγεμὼν τῶν Ἑλλήνων.

σ. 39. οἱ ἐν Αἴγυπτι Ἰωνες, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Νηλέως, υἱοῦ τοῦ Κόδρου, συγκροτοῦντες δημοκρατικὴν τινα συμπολιτείαν, ἐκ δώδεκα ἐλευθέρων πόλεων.

σ. 47. τὴν Τύρον... πρὸς μεσημβρίαν τῆς Σιδῶνος, ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ ἀπωκρίσθη 2300 ἔτη πρὸ τοῦ Ἡροδότου.

σ. 48. Εἰς τὴν Ἀσίαν δὲν μετεδόθη τὸ φιλελεύθερον ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πνεῦμα, οὔτε τὸ καλαισθητικὸν τάλαντον τοῦ ἀρχαίου Ἑλλήνος ἀλλὰ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὸ ἐπιχειρηματικὸν τοῦ ἀρχαίου Ἑλλήνος πνεῦμα. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἐξηπλώθη μόνον ἐν Ἀσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐτελειοποιήθη ἐν αὐτῇ.

σ. 51. (ὁ Ἀντίπατρος) κατὰ τὸ ἔτος 322 π. Χ. εἶχεν ἀγωνισθῆ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ὁμοσπονδίας τὸν Λαμιακὸν πόλεμον.

σ. 57 (διωρίσθη αὕτη ἡ Κλεοπάτρα) μόνη βασίλισσα πάσης Αἰγύπτου ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Ἰουλίου.

σ. 70 Ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ χρονικὴ περίοδος διαιρεῖται εἰς τὸν αἰῶνα τῶν δώδεκα Καισάρων, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν Αντωνίων καὶ εἰς τὸν αἰῶνα του Διοκλητιανοῦ.

σ. 74 (τὰ τέσσαρα μακεδονικὰ τμήματα) διετηρήθησαν οὕτω μέχρι τοῦ 44 μετὰ Χριστὸν ὅτε ἐπὶ Κλαυδίου αὐτοκράτορος κατετάχθησαν πάλιν μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ δήμου.

σ. 75. Τῷ ἔτει 268 μετὰ Χριστὸν ὁ Αὐτοκράτωρ Αὐρήλιος ἀφῆνει εἰς τοὺς Γότθους τὰς ἐπαρχίας Μοισίας καὶ Λακίας.

σ. 76. Τῷ ἔτει 306 μ. Χ. ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος εἶχεν ἰδρύσει τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς, ἀσπασθεὶς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ κτίσας μίαν ἄλλην πρωτεύουσαν ἐπιτῶν ὀχθῶν τοῦ Βοσπόρου μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Τῷ ἔτει 330 μ. Χ. ὁ Κωνσταντῖνος ἀνεκῆρυξε τὴν Κωνσταντινούπολιν νέαν πρωτεύουσαν τῆς αὐτοκρατορίας.

σ. 77. Οἱ Οὐννοι διὰ τοῦ πλάνητος βίου των... τῶν ὑπερμεγέθων καὶ ἀπομεμακρυσμένων ὄτων των...

σ. 79 ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Λέοντος καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Ναῖσον (γρ. Ναῖσον), τὰ Βιτώλια, τὴν Λάρισσαν.... Σέρρας, Πέλλαν, Εὐρώπην, Μεδιανὸν καὶ Σιδόν. Γεωγραφικὴ σύγχυσις ἀρχαίων καὶ νέων ὀνομάτων, ἐν οἷς καὶ τινα ὄλως ἀνύπαρκτα.

σ. 80) Τῷ 500 μ. Χ. ἐπῆλθον κατὰ τῆς Μακεδονίας οἱ Ἀραβες. Ἐκ δὲ τῆς τερατώδους ταύτης συγχύσεως Ἀβάρων καὶ Ἀράβων ὀρμώμενος ἐπιφέρει κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ ἔπειτα ἀμέσως πολλὰ ἀπροσδιόνυσα καὶ συγκεχυμένα περὶ Ἀραβίας.

σ. 81. Ὁ Μωάμεθ ἐγεννήθη τῷ 570 μ. Χ. ὥστε ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ἀράβων εἰς Μακεδονίαν ἐγένετο πρὶν ἢ θεσπισθῆ ὁ Μωαμεθανισμὸς ὡς ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῶν Ἀράβων.

Τῷ 500 μ. Χ. ἐπέδραμον καὶ οἱ Βούλγαροι οἵτινες μετὰ τῶν Ἀράβων κατέστρεψαν οὐκ ὀλίγας πόλεις.

σ. 85 - 87. Τὰ περὶ τοῦ σλαβικοῦ ζητήματος καὶ τῶν γνωμῶν τοῦ Φαλλμεράγερ ἐκτίθενται μετὰ στοιχειώδους ἀνεπαρκείας καὶ περισσῆς συγχύσεως, ἧς δείγμα ἔστωσαν τὰ ἐν σ. 86 τάδε: Οἱ Σλάβοι ἴδρυσαν δύο μεγάλα βασίλεια ἐν Εὐρώπῃ, τὸ τῆς Πολωνίας περὶ τὸ ἔτος 500 μ. Χ. καὶ τὸ τῆς Ρωσσίας μετὰ τῶν Νορμανδῶν τῷ 862 μ. Χ. ὡς καὶ ἄλλα δευτε-

ρεύοντα κράτη ὡς οἱ Τσέχοι ἐν Βοημία, οἱ Σλιβάκοι ἐν Οὐγγαρία, οἱ Σέρβοι ἐν Σερβία, οἱ Λέτται ἐν Λιθουανία, οἱ Σλάτκες ἐν Σλαβονία Ἡ Πρωσσία, ἡ Πομερανία, ἡ Λουσατία, ἡ Βοημία, ἡ Σιλεσία, ἡ Μοραβία, ἡ Βοσνία, ἡ Βλαχία ἔχουσι Σλαβικὴν τὴν καταγωγὴν. Τὸ κράτος τοῦ Μεκλεμβούργου καὶ τὸ τοῦ Βρανδεβούργου εἶσιν ἐξ ἴσου Γερμανικῆς καὶ Σλαβικῆς καταγωγῆς.

σ. 84. Οἱ Σικελοί, ἑκατρατεύσαντες κατὰ τῆς Μακεδονίας, ἤλωσαν τὴν Θεσσαλονίκην τῷ 583 μ. Χ.

σ. 85. Ὁ Ἡράκλειος ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Τούρκους ἀπέθνησε τοὺς Σέρβους πρὸς Βορρᾶν.

σ. 86. εἰσέβαλον οἱ Σλάβοι μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ φυλὴ ἀντιτολικωτέρα πασῶν. Ἡ καταγωγὴ ταύτης εἶναι Ἰνδογερμανικὴ ἀλλὰ λίαν εὐδιάκριτα ἔχουσα ἴδια καὶ διαφέροντα καὶ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Φινῶν ἢ Τσούδων χαρακτηριστικά.

σ. 89. Κωνσταντῖνος ὁ πέμπτος (741-745 π. Χ.).

σ. 93 κ. ε. Τὰ περὶ τῶν ἀγώνων τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἀνεπαρκέστατα, ἀσύστατα καὶ μὴ ἀπηλλαγμένα ἄμαρτύρων μυθευμάτων.

σ. 102. Τῶν Σαρρασίνων καὶ τῶν Ἀράβων.

σ. 105. Νικολιτσᾶ. Γρ. Νικολίτζη.

σ. 111. Συγγέει Νορμαννοὺς καὶ Ῥώς.

σ. 114. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος αἱ δύο θρησκείαι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Κορανίου ἠγωνίσθησαν καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος ὀνομάζεται: Αἱ Σταυροφορίαι.

σ. 115. Οἱ Σταυροφόροι διήλθον διὰ Κωνσταντινουπόλεως ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ἐδέχθη ἀνευ ἐμπιστοσύνης αὐτούς.

σ. 116. τὸ διαμέρισμα Καραφέρια. Καὶ ταῦτα τοῦ λόγου οὗτος περὶ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, ἐν ᾧ ἢ εἰς Καραφέρια παραφθορὰ τῆς Βερροίας εἶνε τουρκικὴ, δὲν δύναται δὲ τότε νὰ γείνη λόγος καὶ περὶ διαμερίσματος Βερροίας.

σ. 116. Ἀπὸ τοῦ 1186 μ. Χ. μέχρι τοῦ 1260 μ. Χ. ὑπῆρχε μέγα Βλαχικὸν κράτος, ὅπερ ἢ παράδοσις ὑποθέτει ὄν μεταξὺ Βαλκαγίων καὶ Πίνδου.

σ. 117. Εἰς τῶν ἀνεριῶν τοῦ βασιλέως Μανουὴλ Κομνηνοῦ ὀνόματι Ἀλέξιος, ὅστις ἦτο ἐξόριστος ἐν Ρωσσία, κατέφυγεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σικελίας Γουλιέλμον τὸν Β΄.

σ. 127. Μπαδοᾶν καὶ κατωτέρω ἐν σ. 128 Βαλδουῖνος.

σ. 134 Ἡ αὐτοκρατορία ἐδιχοτομήθη εἰς δύο τοιαύτας τὴν ἐν Νικαία καὶ τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ.

σ. 136. Ὁ Οὐρόσης ἐνυμφεύθη τὴν κόρην τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἀνδρονίκην Παλαιολόγου.

σ. 137. οἱ μισθοφόροι Ἰσπανοί, Καταλανοί, Ἀραγώνιοι καὶ Ἀλμοβάγαροι.

σ. 141. Θεοβάλδος de Σερογ καὶ ἄμεσως κατωτέρω Σεπουά.

σ. 142. τοῦ Σελιζονικοῦ κράτους τοῦ Ῥούμ.

σ. 143. Τῷ 1370 μ. Χ. ἡ Μακεδονία ἐκτὸς τῆς Θεσσαλονίκης κατέστη Τουρκικὸν Σουλτανᾶτον.

σ. 144. Ἐνεκα τῆς κατοχῆς ταύτης ἐδαπάνησαν ἑπτακοσίας χιλιάδας δουκάτα ἢτοι τεσσαράκοντα περίπου ἑκατομμύρια σημερινῶν δραχμῶν ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν εἰς τί ἐδαπάνησαν τὰ χρήματα ταῦτα.

σ. 144. Φαίνεται δι ἠγόρασαν αὐτὴν (εἰ Βενετοὶ τὴν Θεσσαλονίκην) ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικον.

σ. 147. Ὁ Ἰωάννης Ἀναγνώστης γράφει περὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἀποκαλῶν τὴν πυρίτιδα βοτάνην καὶ σκευὴν. Οὕτω καὶ ὁ ὀλίγον κατόπιν περιγράφας τὴν τελευταίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πολιτορκίαν Κριτόβουλος ὁ Λήμνιος. Εἶπε δὲ ἀξιοσημεῖωτος ἢ λέξις βοτάνη. Ἀλλὰ καὶ ἡ σκευὴ δὲν ὑπολείπεται ὡς ἀξιοσημεῖωτος λέξις σημαίνουσα πυρίτιδα. Ἀντὶ τῶν λεληθανθημένων τούτων ἴδε Σπυρ. Π. Λάμπρον ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Ε' σ. 403 κ. ε

σ. 149. Θλιβερῶς καὶ ἀξιοκατακρίτως πτωχὰ εἶνε τὰ ὀλίγιστα περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄνευ καὶ ἀπλῆς μνείας τοῦ ὀνόματος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ὧν αἱ τελευταῖαι λέξεις εἶνε αἱ ἐξῆς· ἡ ἔφοδος τῆς 29 Μαΐου 1453 μ. Χ. ἐπέφερε τὴν πῶσιν τέλος τοῦ τελευταίου λειψάνου τῆς *Ῥωμαϊκῆς* αὐτοκρατορίας.

σ. 151. Ἀόριστα καὶ ἀσύστατα εἶνε τὰ ἄλλως ἀπροσδιόγιστα περὶ τῆς νῦν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λαλουμένης γλώσσης.

σ. 156. Ἀπὸ τοῦ 1745 μ. Χ. μέχρι τοῦ 1750 μ. Χ. ἰδρύνοντο Γυμνάσια Ἑλληνικὰ εἰς πολλὰ μέρη οἷον εἰς Κοζάνην, εἰς Σιάτισταν καὶ εἰς τὸ ὄρος Ἄθως. Ἐν δὲ τ. 157 ἔδομεν διὰ κατὰ τὸ τελευταῖον ἡμῶν τοῦ 18^{ου} αἰῶνος τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐν Κοζάνῃ, Καστορίᾳ, Σερβίῳ, Βιτωλίοις, Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἄθω ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

σ. 156 κ. ε. Κατὰ τὸ ἔτος 1797 μ. Χ. εἰς Βιέννην καὶ Τεργέστην τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογικῆς Ἐταιρείας, ἰδρυθείσης ὑπὸ Ῥήγα τοῦ Φεραίου ἐφυλακίσθησαν διὰ πρῶξιν προδοτικὰς κατὰ τῆς Τουρκίας.

σ. 157. Ὁ Ἀλῆ πασσᾶς λέγεται Τεβελενῆς.

σ. 167 κ. ε. Ἀνακεφαλαιοῦται ἱστορία τῆς Μακεδονίας κατὰ πόλεις ἐκάστας ἀτελέστατα καὶ πτωχότατα.

σ. 171 κ. ε. Τὸ κεφάλαιον περὶ τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, ὅπερ ἠθέλησε νὰ προσθέσῃ, καίπερ μὴ ζητηθὲν ὑπὸ τῆς προκηρύξεως τοῦ διαγωνισμοῦ, εἶνε πενιχρότατον καὶ ἐμφαίνει πολιτικὴν ἀντίληψιν ὅλως στοιχειώδη.

Μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν ἔπονται ὀλίγαι λαογραφικαὶ σελίδες, διακοπτόμεναι ὑπὸ ἀπογραφικῶν σημειώσεων. Καὶ αἱ μὲν στατιστικαὶ αὗται σημειώσεις, αἵτινες ἄλλως δὲν ἐζητήθησαν ὑπὸ τοῦ προγράμματος, δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τοὺς γνωστοὺς εἰς ἡμᾶς ἐπισήμους πίνακας καὶ δὲν γινώσκομεν πόθεν ἐλήφθησαν, οὐδὲ φαίνονται εἰς ἡμᾶς ἔχουσαι χαρακτῆρα ἀξιόπιστον. Περὶ

δὲ τοῦ λαογραφικοῦ μέρους θὰ ἐκθέσῃ τὰ δέοντα ὁ συνάδελφος κ. Πολίτης ἐν τῇ κρίσει περὶ τοῦ λαογραφικοῦ διαγωνισμοῦ.

Τοιοῦτον ὂν τὸ πενιχρὸν καὶ κατὰ πάντ' ἀτυχὲς τοῦτο ἔργον ἢ ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ τεταγμένη κριτικὴ ἐπιτροπεία εὐρέθη ἢ ἀγασμένη νὰ πορρίψῃ ὁμοφώνως. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αἰσθάνεται τὸ καθήκον νὰ μὴ ἐνθαρρύνῃ τὸν συγγραφέα ὅπως ἐπαναλάβῃ κατὰ προσεχεῖς ἱστορικοὺς διαγωνισμοὺς ὁμοίας ἀποπείρας, διότι στερεῖται αὐτῶν τῶν βάσεων τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης καὶ τέχνης.

Ἐκφράζουσα δ' ἡ ἐπιτροπεία τὴν λύπην αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ εἰς τὴν κρίσιν αὐτῆς ἀνατεθέντος ἱστορικοῦ διαγωνισμοῦ, δὲν ἀπελπίζει περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἔχεται δ' ἀπ' ἐναντίας τῆς πεποιθήσεως, ὅτι θέλει ἐν προσεχεῖ διαγωνισμῷ ἐμφανισθῆ ἔργον δυνάμενον νὰ ξιώσῃ τὴν δάφνην ἐπαξίως τοῦ θέματος.

Ἵπάρχει ἀληθῶς θέμα ὠραιότερον καὶ ἐθνικώτερον τῆς ἐξιστορήσεως τῶν τυχῶν τῆς περιμαχήτου χώρας; Δὲν θὰ εὐρεθῇ ὁ ἐρευνητὴς ὁ ἀναλαμβάνων νὰ εἰσδύσῃ μετὰ τῆς προσηκούσης μεθόδου εἰς τὴν μελέτην τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν θὰ διαλευκανθῇ ἡ ἀρχαία καὶ μεσαιωνικὴ ἱστορία τῆς Μακεδονίας, καὶ δὲν εἶνε ἐντιμοτάτη καὶ πατριωτικὴ ἢ ἐντολὴ τοῦ ἱστοριογράφου, ὅστις μετὰ τὴν τοιαύτην περιεσκεμμένην καὶ μεθοδικὴν ἐρευναν τῶν παντοίων πηγῶν, τῶν ἀρχαίων καὶ Βυζαντινῶν συγγραφέων, τῶν ἐπιγραφῶν, τῶν νομισμάτων καὶ τῶν ἄλλων μνημείων, τῶν χρυσοβούλλων, σιγιλλίων καὶ ἄλλων ἐγγράφων, τῶν ἐκ τῆς γεωγραφίας καὶ λαογραφίας τῆς χώρας διδαγμάτων, τῶν ἐκ τῆς γλωσσικῆς μελέτης πορισμάτων θὰ δυνηθῇ νὰ παραστήσῃ διὰ γλώσσης γραφικῆς, ἐντόνου καὶ γλαφυρᾶς τὴν ἀνατολήν καὶ προκοπὴν τῆς ἑλληνικῆς συνειδήσεως τῆς Μακεδονίας ἐν αὐτοῖς ἤδη τοῖς ἀπωτάτοις χρόνοις τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὴν κατ' ἰσχυσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς δυναστείας καὶ τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ; Θὰ προχωρήσῃ ἔπειτα ὁ ἱστορικὸς εἰς τὰς ὠραίας σελίδας

δας τῆς προϊούσης πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἄρρενωπῶν καὶ ὀρεσιβίων Μακεδόνων ἐν ἐπικοινωνίᾳ πρὸς τοὺς μᾶλλον προηγμένους ἐν τῷ πολιτισμῷ Ἕλληνας τοῦ νότου καὶ θὰ περιαγάγῃ τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχελάου, περιστοιχιζομένου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν καὶ ποιητῶν τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος. Ἡ δ' αἴγλη τῆς ἐν Πέλλῃ αὐτῆς θαύξηθῃ εἰς τὸ κατακόρυφον μετὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Φιλίππου, ἀναμορφουντος στρατιωτικῶς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἀναλαμβάνοντος τὸν ἀγῶνα πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἰδίων πταισμάτων ἐξηντλημένας καὶ ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων σπαραγμῶν ἐξησθενημένας πολιτείας τῆς ἑλληνικῆς μεσημβρίας. Ἐν δὲ τῇ μάχῃ τῆς Χαιρωνείας, ἐν ἣ συναγωνίζεται μετὰ τοῦ πατρὸς ὁ νεαρὸς μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν θὰ εὕρῃ ὁ ἱστορικὸς τὸν τάφον τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ τὴν ἀρετηρίαν τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ πρὸς τὴν ἐπιτέλεισιν τοῦ ὅρκου τῆς ὑστεραίας τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς μακεδονικῆς βασιλείας. Τὸν ὅρκον τοῦτον τῆς ἐκδικήσεως ἐναντίον τῶν Περσῶν τῶν ἐπιδραμόντων τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα καὶ πυρπολησάντων τὰ ἑλληνικὰ ἱερά ἐκτελεῖ νικηφόρος ὁ μέγας υἱὸς τοῦ Φιλίππου, ἀναστυλόνων τὴν μακεδονικὴν σημαίαν ὡς σημαίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων καὶ τῶν ἀνακτόρων τῶν Σούσων καὶ τῶν Ἐκβατάνων, τῆς Βαβυλωνος καὶ τῆς Περσεπόλεως καὶ ἀναβαίνων ἐπὶ τὸν Ὄρόνιν τῶν ὑπερφιάλων Ἀχαιμενιδῶν. Καὶ ὅτε δὲ ὁ μέγας στρατηλάτης ἐκλείσεν ἐν Βαβυλῶνι τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν ἐπερατώθη τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὅπερ ἐπετέλεσε κατὰ τὰ θαυμάσια ἔτη τῶν δαφνοστεφῶν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς στρατιῶν, διασπείρας τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν ἀνά τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ τὸ μέγα ἐκεῖνο ἔργον συνεχίζεται ὑπὸ τῶν διαδόχων καὶ ἐπιγόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἴδου ἡ δευτέρα μεγάλη εἰς τὸν ἑλληνισμὸν εἰσφορὰ τῆς Μακεδονίας καὶ δι' αὐ-

τῆς ἀνύψωσις τοῦ ἑλληνισμοῦ, παρασκευαζομένου ἄλλως νὰ γείνη ὁ φορεὺς τοῦ χριστιανισμοῦ.

Οὐδ' εἶνε ὀλιγώτερον θαυμασταὶ αἱ σελίδες τῆς ἱστορίας τῆς χριστιανικῆς Μακεδονίας ὡς κειμηλίου τῆς βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας. Ὡς ἐν Ἀσίᾳ τελεῖται ὁ μέγας ἀγὼν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐναντίον τῶν Ἀράβων, τῶν Σελδσοῦκων, τῶν Ὀθωμανῶν, οὕτως ἡ Μακεδονία εἶνε ἐπὶ αἰῶνας μακροὺς τὸ μῆλον τῆς ἔριδος μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων. Ὁ ἱστορικὸς θὰ μας διδάξῃ, θὰ μας ὑψώσῃ καὶ θὰ μας θερμάνῃ διηγούμενος τὴν τιτάνειον ἐκείνην πάλην, θὰ μας ἀποσπάσῃ δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει τοῦ κρανίου τοῦ Νικηφόρου ὡς ἀργυροδέτου κυπέλλου τῶν παροινίων ὀργῶν τοῦ Κρούμμου, θὰ μας φρονηματίσῃ περιάγων ἡμᾶς εἰς τὰ πεδία τῶν νικῶν τοῦ Λέοντος καὶ καθιστάνων συμμετόχους τῶν ἐπινικίων ὠσαννὰ ἐπὶ τοῖς θριάμβοις Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου. Θὰ ἔχωμεν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωμεν μετὰ συγκινήσεως τοὺς ὑπερανθρώπους ἀγῶνας, δι' ὧν διερχομένη ἡ Θεσσαλονίκη, περιμάχητος διὰ πάντων τῶν αἰώνων καὶ μετὰ θυσιῶν ἀξιωματικῶν ὑφισταμένη τὰς ἀλώσεις ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν, ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐξηκολούθησε πάντοτε καὶ ἐξακολουθεῖ σθεναρῶς μέχρι τῆς σήμερον διατηροῦσα ὡς ἄρθρον πίστεως τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ιδέαν.

Ὡραίας σελίδας θὰ δυνηθῇ νὰ μας ἐπιδείξῃ ὁ ἱστορικὸς καὶ ἐκ τῶν πικρῶν αἰώνων τῆς δουλείας ὑπὸ τὸν Ἀγαρηνόν. Θὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἱστορικῆς του συγγραφῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὸν ἀγῶνα τῶν γραμμάτων καὶ τὸν ἀγῶνα διὰ τῶν δπλῶν. Θὰ περιαγάγῃ ἡμᾶς εἰς τὰ σχολεῖα, δι' ὧν διετηρήθη ἡ γλῶσσα καὶ τὸ φρόνημα τὸ ἑλληνικόν, θὰ ἐδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου ὄρους, ὅπου ἐπὶ αἰῶνας ἐλατρεύθη ὁ χριστιανισμὸς ὁμοῦ καὶ ὁ ἑλληνισμὸς καὶ ἐκαλλιεργήθη ἡ ἑλληνικὴ παιδεία, θὰ μας ἐξιστορήσῃ τὰ κατὰ τοὺς φιλοπάτριδας ἐκ Μακεδονίας ἐμπόρους τοὺς δια-

σώσαντας καὶ προαγαγόντας τὸν ἑλληνισμὸν ἐν Βιέννῃ καὶ ἀλλαγῆς τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης διὰ πλοῦτου εὐγενοῦς προστατεύοντος τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ συντελοῦντος εἰς τὴν ἔκδοσιν ἑλληνικῶν βιβλίων, τὰ κατὰ τοὺς Μακεδόνας λογίους τοὺς διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ Ἑλληνολόγου ἐν τῇ δεδουλωμένῃ πατρίδι στηρίζαντας τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν ἐν ἡμέραις πικραῖς ἢ διακριθέντας ἐν αὐτῇ τῇ Ἑσπερίᾳ, οἷος ὁ καθηγητὴς τῶν ἐν Βονωνίᾳ καὶ Παταυίᾳ πανεπιστημίων Ἰωάννης Κοτούνιος. Καὶ παραλλήλως πρὸς τοὺς ἐργάτας τοῦ λόγου θὰ ἴδωμεν τοὺς μαχητὰς, τοὺς ἀρματωλοὺς τῶν μακεδονικῶν δειράδων τοὺς διὰ τῶν ὅπλων βροντοφωνήσαντας τὸν πόθον τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας. Καὶ ὡς κορύφωμα τῶν ἐκ τοῦ πόθου τούτου θυσιῶν τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς ὁ ἱστορικὸς εἰς τὴν Βιέννην καὶ τὸ Βελιγράδιον, ὅπως ἴδωμεν περὶ τὸν Ῥήγαν τοὺς Μακεδόνας νεαροὺς ἐμπόρους καὶ ἐπιστήμονας τοὺς συμμαρτυρήσαντας μετὰ τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ χάριν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος στραγαλισθέντας μετ' αὐτοῦ.

Ἡ δὲ μεγάλη αὕτη σκηνὴ εἶνε ἡ ἀρχὴ τῶν νέων ἀγώνων, εἶνε τὸ προανάκρουσμα τῶν θυσιῶν τῆς Νιαούσης καὶ τοῦ Ἁγίου ὄρους ἐπὶ τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως, εἶνε τὸ προσάλπισμα τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, ὅστις ἐξακολουθεῖ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ὅτε ἡ Μακεδονία ὅλη εἶνε μεταβεβλημένη εἰς μέγαν βωμὸν τῆς πατρίδος, ὃν ραίνουσι πρόθυμοι διὰ τοῦ αἵματός των, ἀντιμετρούμενοι πρὸς ἀνόμους καὶ ἀνιέρους ἀντιπάλους, ἥρωικοὶ γόνιμοι τῆς Μακεδονίας ἠδελφωμένοι ἐν τῇ ἐθελουσίᾳ μετ' εὐγενῶν τέκνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος.

Τοιαύτην ἐφαντάζοντο τὴν Ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας, ἣτις ἔμελλε νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου, οἱ κριταὶ αὐτοῦ. Τοιαύτην καταδοκοῦσι νὰ ἴδωσιν ὑποβαλλομένην ἐν τῷ μέλλοντι, Ἱστορίαν δι' ἀκριβῶν ἐρευνῶν, δι' ἐπιχειρημάτων ἀδιασείστων, διὰ συγκινήσεων ἀρρήτων ἀνορθοῦσαν μὲν τὴν

ἀλήθειαν τῆς ἱστορίας, στηρίζουσιν δὲ τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν δίκαια.

Εἰς τοιοῦτον ἔργον καὶ μόνον εἶνε δίκαιον νὰ διαθέσῃ τὸ χρῆμα αὐτοῦ ὁ γενναῖος ἀγωνοθέτης· εἰς τοιοῦτον ἔργον καὶ μόνον θὰ δώσωσιν οἱ κριταὶ ἐν προσεχεῖ διαγωνισμῷ χαίροντες τὴν δάφνην τῆς νίκης.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Δ. ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ Εἰσηγητὴς.

ΟΚΤΩ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΚ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΣΙΛΛΙΑΣ

Κατωτέρω εκδίδομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος μόνον τὸ κείμενον ὀκτώ αξίων πολλοῦ λόγου ἐγγράφων, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ σχολιάσωμεν αὐτὰ ἐν ἄλλῳ τεύχει τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ ἑξῆς:

Α') Σιγίλλιον τοῦ μεγάλου κόμιστος Καλαβρίας καὶ Σικελίας Ρογήρου, ἐπιδοθὲν τῷ 1102 τῇ ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Σκύλλης τῆς Καλαβρίας μονῇ τῶν ἁγίων πατέρων Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ τοῦ ἱερομάρτυρος Παγκρατίου. Ἀπόκειται δ' ἐν τῷ τῆς Νεαπόλεως Δημοσίῳ ἀρχεῖῳ (R. Archivio di Stato), ἐν τῷ τμήματι (Fondo) Cosca, ἐξ οὗ ἀντεγράψαμεν αὐτὸ τῷ 1899 ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον.

Β') Γράμμα ἀφιερωτικὸν Νικήτα τοῦ κομισκόρτης εἰς τὴν ἐν Καλαβρία μονὴν τοῦ ἀποστόλου Βαρθολομαίου, ἐκδοθὲν ἐν ἔτει 1116. Ἀπόκειται ὁμοίως ἐν τῷ Fondo Cosca τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου.

Ἀμφότερα τὰ ὑπ' ἀρ. Α' καὶ Β' ἐγγραφα σώζονται ἐν πρωτοτύπῳ ἐπὶ περγαμηνῆς· περιέχουσι δὲ πολλὰς ἐπιτιμήσεις τῶν τελευταίων συλλαβῶν καὶ ἄλλας βραχυγραφίας περιέρχους ὑπὸ ἑποψίν παλαιογραφικῆν, ἰδίως τὸ Β', οὗ ἄλλως ἐξαιρετος εἶνε ἡ διατήρησις. Κατὰ τὰς εἰδήσεις τὰς περιλαμβανόμενας ἐν τῇ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀρχείου Βαρθολομαίου Carrasso Relazione de l'Archivio di Stato in Napoli dal 1883 fino a tutto il 1898 (Ἐν Νεαπόλει. 1899 σ. 7) αἱ δύο αὐταὶ ἑλληνικαὶ περγαμηναὶ ἠγοράσθησαν τῷ 1893. Σημειοῦται δ' αὐτόθι, ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Ἁγίου Παγκρατίου (Brancaccio), εἰς ἣν

ἀναφέρεται τὸ ὑπ' ἀρ. Α' ἐνταῦθα ἐκδιδόμενον ἐγγραφοῦν, ἔκειτο ἐν Σκύλλῃ τῆς ἐπαρχίας Ρηγίου. Εἰς τὴν μονὴν ταύτην ἀναφέρονται δύο ἕτερα διπλώματα. Τούτων τὸ μὲν, γραφὲν ἐν ἔτει 1104 ὑπὸ τοῦ Ρογήρου Α' καὶ ἀργόμενον ἀπὸ τῶν λέξεων Ἐπειδὴ περ οἱ τοῖς ἱεροῖς τόποις, ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Riccio καὶ ὑπὸ τοῦ Minasi¹. Τὸ δ' ἕτερον τοῦ ἔτους 1177-8 εὑρηται ἐκδεδόμενον παρὰ τῷ Salvatore Cusa² καὶ τῷ κ. Ἀντωνίῳ Salinas, διευθυντῇ τοῦ Μουσείου Πανόρμου³. Τὴν περγαμηνὴν ταύτην εἶχε δωρήσει τῷ 1863 εἰς τὸν κ. Salinas ὁ γνωστὸς ἐν Παρισίοις βυζαντιολόγος Hase, λαβὼν αὐτὴν ὡς δῶρον παρὰ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλίας, ἐκλεχθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ σωρείας περγαμηνῶν ἐπιδειχθείσης εἰς αὐτόν⁴. Ἄλλ' ὅποιαί τινες αἱ περγαμηναὶ αὗται καὶ ποῦ ἀπόκεινται νῦν; Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ καὶ ἄλλοτε προεθήκαμεν χωρὶς νὰ δώσωμεν ἀπάντησιν⁵, νομίζομεν, ὅτι δυνάμεθα νὰ λύσωμεν σήμερον μετὰ πολλῆς πιθανότητος. Καὶ δὴ ὑπολαμβάνομεν, ὅτι ἡ συλλογὴ τῶν περγαμηνῶν αὕτη πρέπει νὰ ταῦτισθῇ μετὰ τῆς πλουσίας ἐκείνης σειρᾶς ὀγδοήκοντα πατριαρχικῶν σιγιλλίων διαφόρων ἑλληνικῶν μονῶν καὶ ἄλλων μοναστηριακῶν ἐγγράφων τῆς ἀποκειμένης ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ Πα-

¹ G. Minieri Riccio Saggio di codice diplomatico. Supplemento I. 1882 σ. 6 κ. ε. — G. Minasi Il monastero Basiliano di S. Panerazio sullo scoglio di Scilla. Ἐν Νεαπόλει 1893 ἐν παραρτήματι.—Πρβλ. Paul Marc Plan zum Corpus der griechischen Urkunden. Ἐν Μονάχῳ. 1903 σ. 71.

² I diplomi greci ed arabi di Sicilia. Ἐν Πανόρμῳ. 1882 Τόμ. Α' σ. 683 κ. ε.

³ Di un diploma greco del monastero di S. Panerazio di Scilla ἐν τῷ Archivio storico Siciliano. Nuova Serie. Ἔτ. Γ' (1881-2) σ. 10 κ. ε. Τὸ διπλωμα τοῦτο φέρει χρονολογίαν ἔσχαπς Ἰνδικτιῶνος ια', στερεῖται δὲ ἡμερομηνίας. Ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ ἀναγνωσκόμεν· † σίγγον νικήτα υιοῦ ἰωάννου τοῦ περιωτέρου † σίγγον χειρὸς μαρίας θυμβίου αὐτοῦ. Οἱ σύζυγοι οὗτοι οἱ τὰ σίγγα γράψαντες πωλοῦσιν εἰς Βαβυλῶν τὸν πανοσιώτατον καθηγούμενον μονῆς τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Παγκρατίου τῆς Σκύλλης χωράφιον εἰς τόπον τὸν λεγόμενον τοῦ Πεχῆ... διὰ ταρία χρυσοῦ ἑκατὸν δώδεκα.

⁴ Ἐνθ' ἀν. σ. 10.

⁵ Ἐν τῷ Ἄστει τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1903 καὶ ταῖς Μικταῖς σελίδι σ. 690 κ. ε.

ρισίων ὑπ' ἀρ. Supplementi grec 704 - 708, ἥς ἀναλυτικὴν περιγραφὴν ἐδημοσιεύσαμεν ἄλλοτε¹. Δὲν εἶνε δὴλα δὴ τυχαία σύμπτωσις, ὅτι τὴν συλλογὴν ἐκείνην ἀπέκτησεν ἡ Ἑθνικὴ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ κ. Ομοῦ ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Hase². Πόθεν δὲ ἄλλοθεν ἠδύνατο νὰ ἔχη ὁ Γαλάτης βυζαντιολόγος συλλογὴν ἀπαρτισθεῖσαν συστηματικῶς ἐκ τῶν ἐλληνικῶν μονῶν, οἷα ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος, ἂν μὴ εἶνε αὐτὴ ἐκείνη, περὶ ἧς μαρτυρεῖ ὁ Salinas, ὅτι ἐπεδείχθη ποτὲ εἰς τὸν Hase ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας; Καὶ μαρτυρεῖ μὲν ὁ Salinas, ὅτι κατὰ μὴ σημειούμενον ῥητῶς ἔτος πρὸ τοῦ 1863 ὁ Hase μόνον τὴν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Παγκρατίου τῆς κάτω Ἰταλίας ἀναφερομένην περγαμηνὴν εἶχεν ἐν τῇ κατοχῇ αὐτοῦ, λαβὼν παρὰ τῆς Ἀμαλίας. Ἀλλὰ, βλέποντες τὴν ὅλην συλλογὴν τῆς βασιλίσσης περιελθούσαν ἔπειτα εἰς τὸν Hase, δικαιούμεθα νὰ εικάσωμεν, ὅτι ἔλαβε ταύτην ὅλην ὡς δῶρον μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔξωσιν τοῦ Ὁθωνοῦ ὑπὸ τῆς ἐκπτώτου βασιλίσσης.

Οὐχ ἦττον παρατηρητέον, ὅτι ὁ ἀρχαῖος ἡμῶν μαθητῆς, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας κ. Σωκράτης Κουγέας, ἐμελέτησε μεθ' ἡμᾶς τὸ παρελθὸν θέρος εἰδικώτερον τὴν Παρισιακὴν συλλογὴν καὶ ἰδίως τὰ ἐν αὐτῇ χαρτῶα ὑπ' ἀρ. 81 - 124 ἔγγραφα τοῦ κώδικος 708. Ἐφθασε δ' εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ συλλογὴ συνεκροτήθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου Ε' δι' ἑαρχικῶν ἐπιτρόπων, περιοδουσάντων κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1797 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1798 ἀνά τὰς ἐλληνικὰς μονὰς καὶ τοῦτο μὲν περισυλλεξάντων συμφώνως πρὸς τὰ πατριαρχικὰ γράμματα τοῦς λογαριασμοῦς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἐκάστου μοναστηρίου καὶ καταγραφὰς τῶν κτημάτων αὐτοῦ, τοῦτο δὲ συμπαραλαβόντων εἰς τὰ πατριαρχεῖα τὰ παλαιὰ σιγίλλια, ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ἐκδοθῶσι νέα ὑπὸ τοῦ πατριάρχου.

¹ Νέου Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. Ι' σ. 377 - 401.

² Αὐτόθι σ. 378.

Ἀπηύθυνε δ' εἰς ἡμᾶς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου περισπούδαστον ἐπιστολὴν, ἣν θέλομεν δημοσιεύσει: ἐλόκληρον ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος, περιοριζόμενοι σήμερον εἰς τὴν παράθεσιν μόνον τοῦ τέλους αὐτῆς, ἔχοντος ὡς: «Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι 704 - 708 τοῦ Supplementi grec τῆς Παρισιακῆς βιβλιοθήκης ἀποκείμενα ἔγγραφα ἀποτελοῦσι βεβαίως μέρος μόνον τῆς ὅλης συλλογῆς τῆς καταρτισθείσης τῇ παραγγελίᾳ τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου· ἀλλ' ὅσονδῆποτε ἀτελής καὶ ἂν εἶναι αὕτη, μᾶς παρέχει σπουδαίας εἰδήσεις διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ κτηματολόγιον τῶν ἐλληνικῶν μονῶν. Εὐκταῖον δὲ θὰ ἦτο νὰ ἐρευνηθῶσιν ἐπιμελέστερον καὶ ἀκριβέστερον τὰ τῆς πατριαρχικῆς ἐκείνης ἀποστολῆς, ἣτις, ἐμπνευσθεῖσα ὑπὸ τοῦ καθαγιασθέντος ἐθνομάρτυρος τοῦ Γένου, εἶχεν ὄντως «θειότατον τὸν σκοπὸν», τὴν ἐνθάρρυνσιν καὶ κραταίωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε παρεσκευάζετο καταλλήλως ὅπως πρωτοστατήσῃ εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα».

Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη προέλευσις τῆς Παρισιακῆς συλλογῆς δὲν ἀντιστρατεύεται πρὸς τὴν μεταγενεστέραν αὐτῆς ἱστορίαν, οἷαν ἐξεβήκαμεν ἄνωτέρω. Μένει δὲ μόνον ἄγνωστον πῶς καὶ διὰ τίνος τὸ μέρος τῆς πατριαρχικῆς συλλογῆς τὸ νῦν περιωζόμενον ἐν τοῖς Παρισιακοῖς κώδιξι 704 - 708 περιῆλθεν εἰς τὴν βασιλίσσαν Ἀμαλίαν, ἂν εἶνε ὄντως τὸ ἄθροισμα τῶν περγαμηνῶν, ἃς εἶχεν αὕτη ἐπιδείξει ποτὲ εἰς τὸν Hase κατὰ τὴν μαρτορίαν τοῦ κ. Salinas.

Ἐν τέλει προσθέτομεν, ὅτι, ὡς ὀρθῶς σημειώνει ὁ Carasso¹, ὀλίγα εἶνε τὰ μέχρι τοῦδε ἄλλοθεν γνωστὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παγκρατίου, τὰ δὲ κατὰ τὸν ἰδρυτὴν αὐτῆς μανθάνομεν τῶρα τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ κατωτέρω ὑπ' ἀρ. Α' ἐκδομένου ἔγγράφου.

¹ Ἐνθ' ἐν. σ. 7.

Γ') Μαύρου γνησίου υἱοῦ κυροῦ Λαυρεντίου Μακελλάρι ἀπὸ Κροτῶνης (Cortone) τῆς κάτω Ἰταλίας καὶ Πουρπούρας νομίμου συμβίου αὐτοῦ ἀχρόνιστος, ἀλλ' εἰς τὸν δέκατον τρίτον πιθανῶς αἰῶνα ἀναφερομένη ἀφιέρωσις κτημάτων εἰς τὸν καθηγούμενον Ματθαῖον τῆς μονῆς τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Χιούρε. Εὐρηται δὲ τὸ ἔγγραφο τοῦτο ἐν ἀντιγράφῳ ἐν τῷ φ. 53^α 6 τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 3067, περιέχοντος πολλὰ καὶ ἄλλα ἄξια λόγου σημειώματα καὶ ἀντίγραφα, γενόμενα τὸν δέκατον ἕκτον καὶ δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα, ὧν τινὰ χειρὶ Ἰωάννου τοῦ Σαγκταμαύρα¹.

Δ') Ἀκύρωσις τῆς ὑπὲρ τοῦ μοναχοῦ Θεοδούλου διαθήκης Γερασίμου καθηγουμένου τῆς ἐν Καλαβρία κειμένης μονῆς τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Σώζεται δὲ καὶ ταύτης ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι μεταγενέστερον ἀντίγραφον ἐν φ. 266^α-6 καὶ εἶτα ἐν φ. 55^α. Καὶ εἶνε μὲν καὶ αὕτη ἀχρόνιστος, ἀλλ' ἀνέρχεται πιθανῶς ὁμοίως εἰς τὸν δέκατον τρίτον περίπου αἰῶνα. Περὶ δὲ τοῦ ἐπὶ περγαμηνῆς γεγραμμένου πρωτοτύπου σημειοῦται ἐν φ. 266^α τοῦ κώδικος τὰ ἑξῆς: Copia di certo privilegio onero instrumento seu testamento, scritto in charta pecora in littera e lingua greca, scritto, quale scrittura l'havera l'illustrissimo S. D. Bernardino di Mendoza figliuolo del'Ex^a Marchese di Mondesciar, vicerè di Napoli quale D. Bernardino ora abbate dell'abazia di S^{to} Pietro in Calabria.

Ε') Ἀποκαταστατικὴ ἢ συστατικὴ γραφὴ τοῦ πατριάρχου Μανουὴλ δοθεῖσα εἰς τοὺς ἐκ Καλαβρίας ἱερομονάχους Μάρκον, Νεκτάριον καὶ Ἰσαάκιον, εἰς οὓς ἐπιτρέπεται καὶ πάλιν

¹ Ἴδε περὶ τοῦ κώδικος τούτου Νέον Ἑλληνομνήμων Τόμ. Γ' σ. 295 κ. ἑ. Ἴδε αὐτοῦ δ' ἐξεδώκαμεν ἤδη ἐν μὲν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας Τόμ. Γ' σ. 159 κ. ἑ. τὸ ταβουλλαρικὸν γράμμα τοῦ ἠγουμένου τῆς ἐν Μονεμβασίᾳ μονῆς τοῦ Ταξιάρχου τῆς ἐπικεκλημένης τοῦ Κονταστεφάνου τοῦ ἔτους 1326, ἐν δὲ τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Γ' σ. 256 κ. ἑ. τὸ ἀργυρόβουλλον τοῦ Θωμᾶ Παλαιολόγου περὶ ἀνταλλαγῆς κτημάτων τοῦ Μιχαὴλ Καθάκη καὶ τῆς μονῆς Πιπεληνίτζης. Ἄλλα δ' ἀντίγραφα ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος θέλομεν ἐκδῶσαι ἄλλοτε.

τὸ ἱεουργεῖν μετὰ τριετῆ ἐπίσχεσιν. Ἡ γραφὴ αὕτη σώζεται ἐν ἀντιγράφῳ ἐν τῷ Βιενναίῳ κώδικι *Historicus graecus LXX* (Nessel), φ. 93^α. Εἶνε δὲ ἀχρόνιστος, οὐδὲ γινώσκομεν, ἂν ὁ πατριάρχης Μανουὴλ, ἐφ' οὗ ἐξεδόθη, εἶνε ὁ Α' (1221-26) ἢ ὁ Β' (1240-54). Ἄλλ' ἐκ τῆς μνείας τοῦ πρωτασηκρῆτις Σιναχηρεῖμ καθίσταται πιθανόν, ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ Β'. Καὶ δὴ τὸν πρωτασηκρῆτις τοῦτον Σιναχηρεῖμ δικαιοῦμεθα νὰ ταυτίσωμεν μετὰ τοῦ διδασκάλου τῆς ῥητορικῆς Μιχαὴλ Σιναχηρεῖμ, πρὸς ἃν ἔχομεν σωζομένην ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοκράτορος Νικαίας Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λασκάρως (1254-58)¹. Ἄξιον δὲ σημειώτως εἶνε καὶ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι, ἐξ οὗ ἐξεγράψαμεν τὴν γραφὴν ταύτην τῷ 1875, περιείχετο κατὰ τὸν ἐν φ. 211^ο πίνακα τῶν ἐν τῇ βίβλῳ περιεχομένων πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ « Νεαρά νομοθεσία περὶ γαμηλίων συναλλαγμάτων τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ». Ἀλλὰ, τοῦ κώδικος περισωθέντος κολοβοῦ, συναπωλέσθησαν τὰ φύλλα, ἐν οἷς περιλαμβάνετο ἡ νεαρά αὕτη. Διὸ δὲν γινώσκομεν, ἂν αὕτη εἶνε ἡ νεαρά τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου περὶ μνηστείας² ἢ ἡ Λύσις τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου, ἐπικυροῦσα τὴν προγεγονυῖαν παρ' αὐτοῦ νεαράν περὶ τοῦ γάμου³ ἢ ἡ περὶ ἀκωλύτου γάμου θείας καὶ ἀνεψιοῦ⁴ ἢ τέλος ἄλλη τις ἄγνωστος μέχρι τοῦδε

¹ Ἴδε περὶ αὐτοῦ *Bernhardy Grundriss der griechischen Litteratur* ἐκδ. γ' Τόμ. Β' μέρ. α' σ. 203. — *Rheinisches Museum* Τόμ. II' (1863) σ. 447 — *Cobet* *Variae lectiones* σ. 186. — *Krumbacher* *Geschichte der byzantinischen Litteratur* σ. 478, 541. Ἑλλ. μεταφρ. *Σωτηριάδου* Τόμ. Β' σ. 144, 268. — *N. Festa* *Lascaris epistolae*. Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1898. Ἄλλος δὲ Μιχαὴλ Σιναχηρεῖμ εἶνε ὁ στρατοπεδάρχης καὶ πρωταλλαγμάτων ὁ ἀκμάσας ἀπὸ τῶν ἡμερῶν Ἀνδρονίκου Α' Παλαιολόγου μέχρις Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, περὶ οὗ ἴδε *Νικηφόρον Γρηγοράν* Τόμ. Α' σ. 255, 3, *Καντακουζηνόν* Τόμ. Α' σ. 130, 3, 158, 18. Τόμ. Β' σ. 77, 8 καὶ *Μανουὴλ Φιλῆν* ἐκδ. *Ermst. Müller* Τόμ. Β' σ. 141.

² *Zachariae von Lingenthal* *Novellae constitutiones imperatorum post Justinianum* σ. 359 κ. ἑ.

³ Αὐτόθι σ. 378 κ. ἑ.

⁴ Αὐτόθι σ. 412 κ. ἑ.

Εἰς τὰ πέντε ταῦτα ἔγγραφα τὰναφερόμενα εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν κάτω Ἰταλίαν ἐπακολουθοῦσι κατωτέρω τὰ ἑξῆς:

Γ') Ἰωάννου Βουτζᾶ καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου, Μιχαήλ τοῦ Κομπῆ καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας συμφωνία τοῦ ἔτους 1324 μετὰ τοῦ καθηγουμένου τῆς περὶ τὴν Ῥοδόπην μονῆς Θεοτόκου τῆς Τζηνητζηλουκιωτίσσης περὶ τινος μυλῶνος μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ θεματικοῦ δουκὸς Ἀνδρονίκου τοῦ Νυγαδηνοῦ, τοῦ ἐπισκόπου Μοσυνοπόλεως, οὗ εἰς τὴν περιοχὴν ἀνήκεν ἢ μονὴ, τοῦ κρατοῦντος τῆς πόλεως ταύτης πρωτοσεβαστοῦ τῶν Βουλγάρων Νικολάου τοῦ Βίτου καὶ ἐτέρων ἐπιγενομένην ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων διεκδικούμενος μυλὼν ἀνήκεν ἀνέκαθεν εἰς τὴν εἰρημένην μονὴν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο σώζεται ἐν πρωτοτύπῳ ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ ἀρχῆθεν ἀγράφῳ μείναντι φ. 229^b τοῦ ἐπὶ περγαμηνῆς τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα γεγραμμένῳ ὑπ' ἀρ. 213 Εὐαγγελίου τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς Ἐσφιγμένου.

Ζ') Τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης, ἐξάρχου πάσης Ἀσίας καὶ καθηγουμένου Πάτμου Μεθοδίου ἀχρόνιστος ἀπανταχοῦσα περὶ ζητείας χάριν τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, πιεζομένης ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, διὰ τοῦ μοναχοῦ Νεοφύτου. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐξεγράψαμεν τῷ 1876 ἐκ τοῦ ἐπὶ περγαμηνῆς πρωτοτύπου τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος ἐν φ. 64^a - 65^z τοῦ ἐν τῇ Βοδληϊανῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ὁξωνίου Βαροκκικοῦ συμμίκτου κώδικος 216. Ἐνεκεν ἐκπτώσεως τεμαχίου τινὸς τῆς περγαμηνῆς προέρχονται τὰ ἐν τῇ ἐκδόσει διὰ στιγμῶν δηλούμενα κενά.

Η') Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι φ. 67^a περιλαμβάνεται ὁμοίως πρωτότυπος ἐπὶ περγαμηνῆς ἢ ἐν ἔτει 1543 ἐπιστολὴ τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου, καθηγουμένου τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πρὸς τοὺς ἄρχοντας Κρήτης περὶ ἀποστολῆς χρηματικῶν βοηθειῶν διὰ τοῦ Κρητὸς ἱερομονάχου Μαξίμου Μαγκανάρη. Τὸ δὲ ἅγιον ὄρος, περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῷ ἐγγράφῳ, δὲν φαίνεται νὰ εἶνε ἡ Ἄθως, διότι

μεταξὺ τῶν ἐκλιπουσῶν ἐν αὐτῷ μονῶν δὲν γινώσκομεν μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον, ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, καθ' ἃ ἐσημείωσεν ὁ Σοκρὸς ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν κωδίκων τῆς Βοδληϊανῆς¹, παραλαβὼν ἴσως τὴν εἰδήσιν ἐκ σημειώματος περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ ἐγγράφου τούτου.

Λ'

† Σιγγίλιον γενόμενον παρ ἡμῶν Ρωκερίου μεγάλου κόμητος Καλαβρίας καὶ Σικελίας καὶ ἐπιδοθὲν τῇ μονῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τοῦ τε μεγάλου Βασιλείου καὶ Γρηγορίου καὶ ἱερομάρτυρος Παγκρατίου μηνὶ Ἰάννουαρίῳ τῆς ἰνδικτιώνος δεκάτης †.

Ἄει μὲν τῷ Θεῷ ἀρεσκόντων, ἀναμιμνήσκουσαι ἔργων καὶ τῶν περὶ τῶν αὐτοῦ ἱερῶν τε καὶ εὐαγῶν ναῶν φροντίδα ποιεῖν, ὡς ἂν τα κατ' αὐτοὺς διευθύνωνται· ψυχοφελῆ λίαν· καὶ λύπῃσιν ἀμαρτημάτων, μετουσίαν τε αἰωνίων ἀγαθῶν ἀξιούσιν πέφυκε· χαίρει γὰρ ἐπὶ τούτοις ὁ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων κηδόμενος Κύριος· καὶ ἀφορμὰς ἐπιζητεῖ παρ' ἡμῶν, δι' ὧν ταῖς ἐπιγγελλόμεναις τοῖς ἁγίοις δυνήσομεθα συνπαγγῆναι σκηναῖς· καὶ συνάπολαύσειν αὐτοῖς τῆς ἐκεῖθεν μακαριότητος· διὰ ταῦτα οὖν, καὶ καταγῶγια μοναχῶν, καὶ ἰδρύσεις ἐκκλησιῶν, καὶ συνάξεις δημόσιαι· καὶ τὰ πολλῶν κατορθώματα, ἐλεημοσύναι τε ἐτυπώθησαν ἵνα δια πολλῶν τρόπων ἢ ἐκάστου πρὸς Θεῶν σωτηρία εὐρίσκειται· ἐνθεν τοι καὶ ὁ ἡμέτερος Καπρίλης Νικόλαος ὁ τῶν Μεισῶν, ἠτήσατο παρ' ἡμῶν, τοῦ ἐπὶ τὴν τῆς Σκύλλης σιερρᾶν πέτραν μετὰ προστασίας ἡμετέρας καὶ βουλῆς ἀνιδρύσαι μονὴν ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων καὶ ὁσίων πατέρων ἡμῶν· τοῦ τε μεγάλου Βασιλείου, καὶ Γρηγορίου, καὶ ἱερομάρτυρος Παγκρατίου ἐπισυναξέν τε μοναχῶν· καὶ ὁμόνοιαν ἀδελφῶν συναθροῖσαι· ἵν' ἐν ταύτῃ διηνεκῶς τὸ Θεῖον ὑμνήται καὶ δοξάζεται· ἡμῶν δὲ μὴ βουλομένων τὴν ἐπ' ἀγαθῶν καὶ πολλῶν ψυχῶν σωτηρίᾳ βουλῆν αὐτοῦ ἐγκόψαι· προθύμως καὶ ὀλαφύχως τούτο προσετάξαμεν γενέσθαι καὶ μάλα ει-

¹ Catalogi codicum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae pars prima. Ἐν Ὁξωνίῳ, 1853 σ. 377.

κότως· κυρώσαντες ἐν ταύτῃ τῇ μελλούσῃ γεγονέναι μονῇ προέσταναι
καὶ ἡγουμενεύειν· τὸν εὐλαβέστατον ἀρχιεπισκόπου· κύριον Βασι-
λειον, εἰς σωτηρίαν καὶ διόρθωσιν τῆς αὐτῆς μονῆς τῶν ἐκείσαι προ-
σρεχόντων ἀδελφῶν, κατὰ τὰς δοθήσας τῶν Γραικῶν μοναχοῖς συνη-
5 θείας, καὶ πατροπαράδοσεις· ὅπως ἡρέμα καὶ ἡσυχῶς οὗτοι διάγον-
τες, ὑπερεύχωνται διηνεκῶς, ὑπὲρ εἰρηνικῆς καταστάσεως παντός
τοῦ κόσμου· καὶ ὑπὲρ λύτρου καὶ ἀφέσεως τῶν ἡμῶν ἀμαρτιῶν καὶ
τῶν ἡμετέρων τέκνων· διὸ καὶ τὸ παρὸν τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἐνεχει-
ρίσθη σιγίλλιον· κελεύοντες καὶ παραινούντες πάσι· τοῖς ὑπὸ τὴν
10 χεῖρα ἡμῶν οὖσι πολιτικοῖς ἄρχουσι, στρατιγοῖς τε λέγομεν, βεσκυ-
μησι, ἐκ προσώπου τε, καὶ λοιποῖς· ἔτι δὲ καὶ αὐτοῖς, τοῖς ἐκκλη-
σιαστικοῖς προσώποις, ἀρχιεπισκόποις, ἐπισκόποις τε καὶ λοιποῖς, ὡς
ἔτε τὴν τοῦ λεγάτου ἀξίαν, καὶ ἐξουσίαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα
Ῥώμης Οὐρβανοῦ εἰλήφαιμεν, μηδεμίαν ἐπήρειαν ζημίαν ἢ βλάβην,
15 καινοτομίαν, ζήτησιν, περίσφιξιν ἢ ἐνόχλησιν δικαίῳ τινὶ πνευμα-
τικῷ ἢ προσκίρῳ ἐν ταύτῃ τῇ μονῇ, τῷ πρωίστωτι αὐτῆς καὶ τοῖς
μοναχοῖς κατατολμᾶν ἐπάγειν ἢ τοῖς αὐτῶν κινήτοις ἢ ἀκινήτοις·
ἀλλ' ἀνεπάφους διάφυλάττεσθαι· καὶ ἀνεπηρέαστους διατηρεῖσθαι
ἀπὸ παντοίων τὰ πατρῶα ἔθνη καὶ παραδόσεις ἐκπληρῶντας, τὸν
20 κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἐπισκοπεύοντα, μηδεμίαν θέλωμεν κατὰ
αὐτῶν τῶν προρηθέντων ἐξουσίαν ἐν τινὶ ἔχειν· οὔτε κρίναι οὔτε ἀνα-
κρίναι αὐτούς, οὔτε ἐρεῦνησιν τινὰ, ἢ ζήτησιν ποιῆσαι κατ' αὐτῶν
κατὰ τί πνευματικῶς ἢ προσκίρως· εἶναι δὲ θέλωμεν ταύτην τὴν
μονὴν μετὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ὡς εἴρηται, ἐλευθέραν ἀπὸ πάντων
25 τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν συνηθειῶν καὶ ζητημάτων, καὶ ἀπὸ παντός
προσώπου ἐκκλησιαστικοῦ τε καὶ πολιτικοῦ, καὶ εἰ μὲν ὁ ταύτης τῆς
μονῆς προϊστάς, ἢ ἐκ τῶν αὐτοῦ μοναχῶν τις, ἐν τινὶ διαβολικῆς
ἐνεργίας ἀλφῆ ἐγκλήματι, θέλωμεν μὴ ἔχειν ἀδیان τινὰ οὔτε τὸν τῆς
ἐπαρχίας ἐπίσκοπον οὔτε τινὰ ἕτερον ἐπίσκοπον, ἢ ἀρχιεπίσκοπον, ἢ
30 ἕτερον πρόσωπον κρίναι αὐτούς, ἢ κανονίσαι· ἀλλὰ μετὰ βουλῆς ἡμῶν,
ἢ τῶν ἡμετέρων κληρονόμων, καὶ διαδόχων, καὶ τῶν ἡγουμένων τοῦ
ἡμετέρου κράτους αὐτοῦς κανονίζεσθαι κατὰ τὴν τῶν Γραικῶν παρά-
δοσιν· μηδεὶς τῶν ἡμετέρων κληρονόμων, ἢ διαδόχων ταύτην τὴν
τῶν Γραικῶν μονὴν, εἰς Λατίνων καταγωγίον τολμησάτω μετατρέ-
35 ψαι, ἢ μεταμείψαι, ἢ εἰς τινὰ τῶν παραδόσεων καὶ συνηθειῶν μετα-

τρέψαι, ἢ καινοτομῆσαι ταύτην ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν, καὶ παρ' ἐτέ-
ρων αὐτῇ διαρηθέντων ἐναντίον μικρὸν ἢ μέγα ἐν αὐτῇ, ἢ ἐν τοῖς
ἐν αὐτῇ ἐνδείξαι· ἔπω ἐπάρατος παρα Κυρίου Θεοῦ παντοκράτορος·
τῶν τε τῶν ἁγίων Θεοφόρων πατέρων, καὶ κεχωρισμένος, τῆς κα-
θαρᾶς καὶ ἀμωμήτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ
5 μετὰ τῶν σταυρωτῶν· εἴθ' οὕτω μενέτω αὕτη ἡ μονὴ κυρία καὶ
ἐλευθέρη καθὼς παρ' ἡμῶν προώριστα· καὶ προτετύπεται ἐς αἰ-
πρὸς δὲ περισσοτέραν πίστῳσιν καὶ ἀσφαλῆ βεβαίωσιν τῶν ἐντυγχά-
νόντων τῷ παρόντι σιγίλλῳ, βουλλοθέντι καὶ σφραγισθέντι τῇ συνή^θ
βούλλῃ ἡμῶν τῇ διαμολύβῳ, ἐπεδοθεὶ τῇ ρηθείᾳ μονῇ, τῶν ἁγίων
10 καὶ ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τοῦ τε μεγάλου Βασιλείου, καὶ Γρη-
γορίου καὶ ἱερομάρτυρος Παγκρατίου ἐν τῷ σ χ ι ἔτει, μηνὶ καὶ Ἰν-
δίκτῳ τοῖς ἀνωτέρω †

† Ῥωκέρης κόμης Καλαθρίας καὶ Σικελίας.

Β'.

15

† Τὸ τῶν θείων καὶ ἁγίων ναῶν φροντίζειν καλὸν λίαν καὶ Θεῷ
εὐαπόδεκτον, ὡς ἄρα ὄντως καὶ θεῖον ἔργον καὶ μνήμης διηνεκῆς ἀξίον
καὶ τὸ ἡμᾶς ἀδιαλείπτως τῶν μελλόντων ἐπιμελεῖν, εἰς ψυχικὴν σω-
τηρίαν ὄρα, καὶ τοῦδε βίου καταφρονεῖν· τῶν μελλόντων ἀεὶ σκο-
πεῖν κατὰ τὸν λέγοντα Κύριον· τί ὠφελήσει ἄνθρωπος ἐὰν τὸν
20 κόσμον κερδήσει καὶ τὴν ψυχὴν ζημιωθῇ· ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια
εἰς ἐννοίαν ἔλθῶν ἐγὼ τε Νικήτας ὁ κομισκόρτης ἤδη κατεπειγόμενος
γῆρει καὶ ἀδυναμίᾳ καὶ καλῶς λογισάμενος ἦλθον καὶ προσέδραμον
μᾶλλον κατέφυγον τῇ μονῇ καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρ-
θολομαίου τῷ ἐν τῷ ὄρει καὶ οἰκίωσα ἑμαυτὸν καὶ παρέδωσα τῇ
25 ἁγίᾳ ποιμνῇ· καὶ συγκατεμίγην τοῖς ἀδελφοῖς· ἵνα διὰ τῶν πρεσβειῶν
τοῦ ἁγίου καὶ τῆς τῶν ὀσιωτάτων πατέρων εὐχῇ ἴλιον ἴσομαι τὸν
Θεὸν ὑπὲρ τῶν πολλῶν καὶ κακῶν ἀμαρτιῶν· ἀναμνησθῆς δὲ καὶ τῆς

7. Ὁ ἐπὶ τοῦ πρὸ τόνου νεωτέρου χειρὶ 10. Νηπιέον ἐπιθετον διαμολύβδος
ἢ διὰ μολύβδῳ (= μολύβδου); Τὸ ἐπεδόθει κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον
γράφαντος ἐπιεδόθει 27. Ο· Ο·.

δεήσεως τῆς γινομένης ὑπὲρ τῶν προσφερόντων καὶ ἀφιερούντων· δίδω
καὶ ἀφίω καὶ ἀπεχαρίζομαι τῇ ἀγίᾳ μονῇ ταύτῃ ἅπερ ἐκ τῶν ἰδίων
κόπων καὶ κτημάτων καὶ ἀναλωμάτων οἰκοδόμησα· ἵνα καὶ πρὸς
εκμίμησιν τῶν ὁμοίων πολλοὺς διεγείρομαι· δίδω δὲ καὶ ἀναθῶμαι
πρὸς τὴν μονὴν ταύτην· χωράφια ἅπερ ὁ μακαρίτης τοῦ αὐθέντου
τοῦ παλαιοτάτου δουκὸς ἐδωρήσατό μοι· τὰ ὄντα καὶ διακείμενα εἰς
τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν τοῦ Δρόμου· ὑποκάτω τῆς ρούκκας· τὰ
ἐπόνομαζόμενα τοῦ Πεντεβίνῃ· ταῦτα ἀνελαθόμεν παρά τοῦ αὐθέν-
του ὑπὸ σιγιλλίῳ καὶ κυρώματος καὶ μαρτύρων· διὰ τὸ αἰεὶ ἀκμά-
ζειν με μετ' αὐτοῦ νύκτωρ καὶ ἡμέρας· ταῦτα ὅσα εἰσὶν ἅπερ ἐγὼ
ἐκπαλαί τῶν χρόνων ἐδέσποσα καὶ ἐκράτησα· οὕτω πάλιν ἀφιερῶ
αὐτὰ τῷ ἁγίῳ ναῶ· ἄρτι δὲ μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν καὶ τὴν
ὑπόσχεσιν χρησίμων ὄντων καὶ γῆς ἀγαθῆς οὕσης προσέμιξα αὐτὰ
καὶ συνεκόλλησα τῇ κομητοῦρᾳ τοῦ αὐθέντου ἡμῶν τοῦ κόμητος καὶ
τῇ προστάξει αὐτοῦ καὶ κελεύσει ἀπέδωκεν ἡμῖν ἀντῶμοια καὶ ἰσο-
μερα εἰς τοὺς λεγομένους Λούκρους· ἀπῆλθεν οὖν ὁ στρατηγὸς κύρ
Χερβῆς καὶ σὺν αὐτῷ ἕτεροι ἄρχοντες· οὓς ὕστερον διηγήσομαι καὶ
διεχώρησαν οὕτως σχοινομετρήσαντες καὶ τὴν χῶραν διὰ τὸ μέτρον·
ὁ δὲ ὄρος αὐτῶν καὶ περιορισμὸς οὕτως· ἀπὸ μὲν ἀνατολᾶς λίθος φι-
τευτὸς καὶ τὰ χωράφια τοῦ αὐθέντου ἡμῶν τοῦ κόμητος, ὡς κατερ-
χεται ἡ ὁδὸς εἰς τοὺς Λούκρους καὶ εἰς τὸν Ἁγίον Κυρικόν· ἀπὸ τοῦ
προειρημένου λίθου οὗ ἡ ἑναρξίς· καὶ κατέρχεται ἡ προγραφείσα
ὁδὸς ἡ καὶ ἀπερχομένη εἰς Λυκοδράπανον· μέχρι εἰς τὸ ἐπάνω μέρος
τοῦ βράχου κακείθεν ἀνακυκλεύει ἐν τῷ βορείῳ μέρει ἐν ᾧ ἐστὶ πάλιν
λίθος φυτευτὸς· καὶ προβὰς ὀλίγον καὶ πάλιν λίθος φυτευτὸς· καὶ
ἐκεῖθεν ἀποδίδει εἰς τὸ σύνορον τοῦ Καλογεροπόλλου καὶ εἰς τὴν
ὁδὸν τὴν ὑπερχομένην εἰς Λούκρους· αὕτη ἡ ὁδὸς ἀνέρχεται κατὰ
ἀνατολᾶς καὶ μοιράζεται εἰς στράταις δύο· καὶ ἀπὸ τοῦ μερίσματος
τῶν ὁδῶν ἀνέρχεται τὰ ἴσα καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν λίθον ὄθεν καὶ τὴν
ἑναρξίν ἐποιήσαμεν καὶ συγκλύει· καὶ ἄλλο χωράφιον εἰς τὸν Ἁγίον
Ἰωάννην ὑποκάτω τῶν Βαροπόλλων· καὶ τοῦτο ὄρος καὶ περιορισμὸς
ἐστὶν οὕτως· ἀπὸ ἀνατολᾶς ἀμπέλιον τοῦ πρεσβυτέρου Ἰβλασίῳ· καὶ
ἀπο δυσμᾶς τὸ σύνορον τοῦ Μαυροκοντάρει· καὶ ἀπὸ ἄρκτου· τὸ σύν-
ορον τοῦ Βαροπο^{λλ}· καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ἡ ὁδὸς ἀνερχομένη καὶ
κατερχομένη ἀπὸ Καλαβρῶν εἰς Βαροπο^{λλ}· ταῦτα ἀποδόθη πρὸς τὴν

μονὴν τοῦ Ἁγίου Παρθολομαίου καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς· κελεύσει
καὶ προστάξει τοῦ αὐθέντου ἡμῶν τοῦ κόμητος καὶ τοῦ προγραφέντος
στρατηγοῦ κυροῦ Χερβῆ καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν· ἐν οἷς καὶ πρὸς
ἰσχὺν καὶ βεβαίωσιν τῶν κελευσθέντων καὶ τυπωθέντων προσεθήκαμεν
καὶ ἀξίους μάρτυρας τῶν γινομένων· ἐγγράφη δὲ ἐν ἔτει ,σχκδ' Ἰνδι-
κτιῶνος Θ'.

† Κονσας Καφούρνης μαρτυρῶ † Λέων Καφούρνης μαρτυρῶ † Πέ-
τρος Βουρράς μαρτυρῶ † Νικόλαος Καλω^π μαρτυρῶ † Γεώργιος εὐ-
τελής νοτάριος μαρτυρῶν ὑπέγραψα οἰκίᾳ χειρὶ † Ἀρκάδιος Καλο-
γεροπούλλος μαρτυρῶν ὑπέγραψα² † Ἀνδρέας υἱὸς Λέοντος Μακρί¹⁰
μαρτυρῶ † Φιλαγαθος γαν^{δ/}ΝΝ μαρτυρῶ † Παπᾶς Λέων ὁ Δοῦκας
μαρτυρῶν ὑπέγραψα † Χέρβεις δα^{δς}λ^{λγ} στρατηγὸς μι^ω καὶ ἀγι^{ην} μ^{τρ}
αματο^{Νο} Ἰωάννης στεργω τα ανωτερω παντα³ †

Γ'

Μαύρου γνησίου υἱοῦ κυροῦ Λαυρεντίου Μακελλάρι ἀπὸ Κροτῶνης¹⁵
καὶ Πουρπούρας νομίμου συμβίου αὐτοῦ.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος
ἀμήν· Οἱ προγεγραμμένοι τε καὶ γὰρ Μαῦρος καὶ Πουρπούρα ἡ ἐμὴ
σύμβιος ἡ τα σιγνᾶ τῶν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν οἰκιοχειρῶς προ-
τάξαντες, τὴν παροῦσαν ἐγγράφον καὶ ἐνυπόγραφον, καθαρὰν, ἀπλήν,²⁰
ἀμετάμελον, παντευχάριστον ἀφιέρωσιν τιθέμεθα καὶ ποιούμεν ἐκου-
σία ἡμῶν τῇ γνώσει, οἰκίᾳ τῇ προαιρέσει καὶ οὐκ ἔκ τινος τὸ παρά-
παν ἀνάγκης ἢ δόλου ἢ ραδιουργίας ἢ ὅσα τῶν τοῖς νόμοις εἰσὶν ἀπη-

¹ Π^π καὶ κατωτέρω μ^ε καὶ μ^ο ἀναλυτὰ μαρτυρῶν μᾶλλον ἢ μαρτυρῶ
πλήν ἢ ὅπου ἔπεται τὸ ὑπέγραψα.

² π

³ Π ὑπογραφή τοῦ νοταρίου Γεωργίου γέγραπται τῷ αὐτῷ μέλανι καὶ τὸ ὕψος,
ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ὑπογραφαὶ μέχρι καὶ τῆς τοῦ Καλογεροπούλλου, αἱ δὲ λοιπαὶ
εἶνε μελανώτεραι. Π ὑπογραφή τοῦ στρατηγοῦ Χερβῆ ἐν τῷ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ ὀραίντι
ἄκρῳ τῆς περιγραμνῆς.

γορευμένα, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν προθυμίᾳ πάσῃ καὶ ὀλοφύχῃ προθεσθεὶς ἀφιερῶμεν πρὸς τε τὸν Θεοπρόβλητον καθηγούμενον κύριον Ματθαίου καὶ εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν τὴν λεγομένην τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Χιούρε, καὶ τοὺς ὑπὸ σὲ μέλλοντας ἡγουμένους εἰς τὴν αὐτὴν ἁγίαν μονὴν, τὰ ἡμέτερα χωράφια τὰ ἅπερ ἔχωμεν ἐν τῇ διακρα-
 5 τήσει ἁγίας Σεβερῆνης πλησίον Βιτάβρου ποταμοῦ, τὰ ἅπερ ἔσχεν ἐκ πατρικῆς κληρονομίας ὁ ἐμὸς πενθερός πρεσβύτερος Ζαχαρίας Μου. . . . . κἀμοῦ Πουρπούρας γνήσιος πατήρ καὶ τὰ χωράφια τὰ ἅπερ ἔσχεν ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ Ἀνδρέαν τὸν υἱὸν κυροῦ Ῥαν. . . . . Ἀρενοῦ ὁμοίως καὶ τὰ χωράφια τὰ ἔσχεν ὑπὸ Σολομῶν τοῦ Ῥοδάτου. Ἔστιν δὲ ὁ περιορισμὸς τῶν χωραφίων ὧν ἔσχεν ἀγορᾶν ἀπὸ Ἀνδρέα Ἀρ-
 10 νοῦ οὕτως· κατὰ ἀνατολὰς τὰ χωράφια τὰ ἔσχεν ἀγορᾶν τὸ. . . . . μούνη καὶ ἡ Πριόνια καθὼς καταβαίνει τὸ ἴσον τοῦ Ἁγίου. . . . . κατὰ δυσμάς· ἔτι τὰ χωράφια τὰ ἡμέτερα ἅπερ ἀγόρασεν ὁ ἐμὸς πατήρ
 15 ἐκ τοῦ αὐτοῦ Σολομῶν· κατὰ βορρᾶν τὰ χωράφια ἅπερ ἀγόρασεν ἐκ τοῦ Σολομῶν. Σύνορον αὐτῶν κατὰ ἀνατολὰς τὸ χωράφιν Ἀνδρέου. . . . . κατὰ δὲ δυσμάς τὰ χωράφια τοῦ . . . . . καὶ ἀπὸ ἄρκτου καὶ δελλαρία καὶ μισημβρίας τὰ χωράφια τοῦ Δωράτου. Ταῦτα πάντα τὰ δηλωθέντα χωράφια τὰ τῆς πατρικῆς ἡμῶν κληρονομίας καὶ τὰ
 20 ἐξ ἀγορᾶς καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται καὶ περιόριστα σὺν πάσῃ τῆς εἰσοδοεξόδου καὶ προνομίας δικαίης αὐτῶν, ἀφιερῶμεν αὐτὰ πρὸς σὲ τὸν ἄνω τε γεγραμμένον καθηγούμενον κύριον Ματθαίου καὶ ὑπὸ σὲ ἁγίαν μονὴν τοῦ Χιούρε ὑπὲρ λύτρου καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν τῶν ἡμετέρων γονέων· ὡς ἂν ἀδιαλείπτως ἀναφέρονται ἐν ταῖς ἁγίαις
 25 ὕμνων εὐχαῖς· πάσαν νομὴν καὶ δεσποτείαν ἔχειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις χω-
 ραφίοις ἢ εἰρημένη ἁγία μονὴ ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς αὐτῆς κτήμασιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· τὸ ἅπαξ ἀφιερῶμενον οὐ καταδουλοῦται ἢ γουν ἀνταλλάττεται ἢ δέησις μισθοῦ ἐκ
 φ. 53^β μισθοῦ· πάντα ποιεῖν ἐν αὐτοῖς, ὅπως οἱ θεοὶ || καὶ φιλευσεθεῖς νόμοι
 30 τοῖς ἀληθεσί δεσπότης καὶ τελεῖς νεμήτορσιν ἐπι διαφέρουσι τούτοις ποιεῖν ἐγκελεύονται. Οὕτω τοιγάρουν ἐν σοὶ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν ἐκ-
 κλησίαν τὰ εἰρημένα χωράφια ὅσα καὶ ὅλα εἰσιν ἀφιερῶσαντες καὶ τε-
 λείως ἀποδόσαντες, ἢπερ μετὰ ταῦτα, κατὰ τινὰ μηχανὴν ἢ πρό-
 φασιν μεταμελίᾳ τινὶ νικόμενον ἀνατρέπειν πειραττομένοι· εἰ μὲν τοι
 30 τῆς ἡμετέρας κληρονομίας καὶ διάδοχος ἢ ἐξώτερον οἶόν δρι πρῶς

προτιτυπωμένων τῶν ΓΠΠ· ἁγίων Θεοφόρων πατέρων ἅραν ἐπισπά-
 σηται· κληρονόμος δὲ καὶ τούτου οὐδ' ἀγχόνη καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
 τὸ τῶν σταυρωσάντων τὸν Κύριον. Πρὸς ἐπὶ τούτοις κατὰ. . . . .
 ριγᾶτου. . . . .

Δ'.

5

Γεράσιμος ἐλείψθαι Θεοῦ καθηγούμενος μονῆς τῶν κορυφαίων Πέτρου
 καὶ Παύλου.

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
 Οἱ τῆς τοῦ πρωτοπλάστου κατακριθέντες πταίσματι ἄνθρωποι καὶ
 ὑπὸ τούτου τῆς θανάτῃ παραδοθέντες δεῖον ἡμᾶς τὸ καθ' ἡμέραν μνή- 10
 μνην ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου προέχειν, ἵνα [μὴ] μετ' οὐ πολὺ πρὸς ἡμᾶς
 ἐλθόντος αἰφνιδίως ἀνετοίμους εὕρειῃ ἡμᾶς καὶ πληρωθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ
 Κυρίου ἐν Εὐαγγελίοις εἰρημένον, ὅτι, εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα
 φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασε διορυ-
 γῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ τὸ Γίνεσθε ἔτοιμοι ὅτι ποῖα ὥρα οὐ δο- 15
 κίτε δτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Τοῦτο κἀγὼ Γεράσιμος ὁ προστάτης τῆς τῶν ἀποστόλων καὶ κορυ-
 φαίων μονῆς Πέτρου καὶ Παύλου, υἱὸς γνήσιος γεννηθεὶς πατρὸς Πέ-
 τρου χαρτουλαρίου τοῦ μετονομασθέντος Σπανοπέτρου, ταῦτα ὑπ' αὐ-
 τοῦ καλῶς παιδαγωγηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν νομοθεσίᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ 20
 τῆς τῶν ἱερῶν γραμμᾶτων κανόνι στοιχειωθεὶς τετύχηκα μικρὸν τι μέ-
 ρος· οἱ δ' ἕτεροι αὐτοῦ παῖδες τὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ πρᾶγμα εἰληφό-
 τες τοῖς γήνιοις συνήφθησαν, κἀμοῦ τε τὸν μονήρη βίον ἐπισπασαμέ-
 νου καὶ πολλὰ αἰτήσας αὐτοῦ δέδωκέ μοι τὸν ἐνθεν τοπαρίτζιον, ἐνθα
 τὸ παρὸν δῶμα τῶν κορυφαίων ἀνιστορήθη ὑπὸ οἰκείων γε πόνων 25
 κἀμοῦ τοῦ τλήμενος ἀγρόν τε μὴ ἔχον ἀλλ' ἢ ἀκάνθας καὶ ἕτερα τὰ
 τῆς ἐρημίας πλησιάζοντα. Ταῦτα τῆς τοῦ Θεοῦ πνεύματος βουλή καὶ
 συνεργίᾳ ἐπεμελήθη καὶ ἐξ οἰκείων πόνων διὰ χειρῶν ἐκαρτίρησα,
 καὶ εὐθὺς τὸ δωμάτιον τῶν ἁγίων σπεύσας ἀνφοδομήσα· ἔπειτα

17. κἀγὼ 19. χαρτουλλαρίου 23. κἀμοῦ μονήρη 24. δέδοκέ

26. ἀκάνθες 28. συνεργεία Ἐν τῷ κειμένῳ ἐπιμελήθη· ἐν δὲ τῇ

ῥᾶ μόνον· μὴ γραφίσης τῆς διαρθρώσεως ἐπιμελήθη εἰς ἣν πιθανῶς ἀπεσκή-
 πει τὸ σημεῖον.

χωράφια καὶ οἰκοδομὰς οἴκους τε καὶ ἀμπελώνας, βίβλους ἱερὰς καὶ ἕτερα σκεύη, ἃ μετ' οὐ πολὺ κατ' ὄνομα λέξω. Βούλομαι ταῖνιν ὑπὲρ τούτων μνήμην ποιῆσαι, ἵνα μὴ πῶς τινι χρονία παραδρομὴ λήθης βυβλοῖς παραδοθῶσι καὶ ἀνεκδιήγητα κατ' ἐμὲ ὑπολειφθῶσιν, ὡς συνέβη πολλοῖς. Τὰς τε οἰκοδομὰς ἐνθεν ἄρξομαι καὶ κατ' ὄνομα λέξω τὰ τοῦ ἁγίου 5
 Ουσιαστηρίου ἄμφια, ἧγουν βηλάρια θ'. τέσσαρα ἐξ αὐτῶν μεταξωτὰ καὶ τὰ ἕτερα λινὰ, δισκοποτήριν ἀργυρὴν περιγρυσισωμενον ζῆμα τοῦ δίσκου καὶ τῆς λαβίδος ἀργυρῶν καὶ ἕτερον κασιτεροῦν σὺν τῇ λαβίδι· περιέχει δὲ καὶ σκεῦος ἐνθα ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δημη-
 10 τρίου, καὶ χοῦν ἀπὸ τοῦ ἁγίου Γάφου καὶ εἰκονίτζαν μικρὴν ἀργυρᾶν ἐνθα ἢ τοῦ Σιωτῆρος σταύρωσις, καὶ ἑτέριον ἁγίων ἐκτυπώματα· ἀντιμισ-
 σια β'. καλύμματα ἐξ καὶ εἰλητὸν ἐν, φελώνια ζ'. δύο ἐξ αὐτῶν κατὰ-
 βλαττα καὶ χάσδιον ἐν καὶ ἕτερον μεταξωτὸν καὶ δύο λευκὰ λινὰ καὶ ἕτερον μέλαν τὸ τῆς Τεσσαρακοστῆς, ἐπιτραχήλια δ', τὸ ἐν κατὰ-
 15 βλαττον καὶ τὸ ἕτερον χάσδιον καὶ ἕτερον φουφούνδιον καὶ ἕτερον ἔριον καὶ ἕτερον ἀναρθάκιν, ὑπομανίκια ζευγάρια γ'. τὸ ἐν χάσδιον καὶ τὸ ἕτερον καταβλάττιν καὶ τὸ ἕτερον κοχλέως· ὠράρια δ'. κονδάκια γ'. καὶ ἐν τετράδια, μανδίλια ἀλλαγὰι γ'. τετραευάγγελα περικεφαλαι-
 μένα μετὰ χρυσοῦ καὶ ἡ κατασκευὴ ἀσήμεν καὶ ἐνδεδυμένα φουφού-
 20 διν καὶ εὐαγγέλιον ἐκλογάδιν α'. κονδάκια ἕτερα δύο, τὸ ἐν περιέχον τὰ προηγιασμένα καὶ τὸ ἕτερον ἐνθα ἢ Βάπτισις, Πραξαπόστολον α'. βιβλία β'. μεγάλα ἑορταστικά, βιβλίον ἢ μετάφρασις τοῦ Πραξα-
 ποστόλου καὶ ὁ Στουδίτης καὶ Συναξάρια καὶ ὁ Κλίμακας, τὸ Περ-
 ροντικόν, ἕτερον βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἐφραῖμ, βιβλίον τοῦ ἁγίου Βα-
 25 σιλείου καὶ ἕτερον τὰ Ἄνθη καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἕτερον, βι-
 βλίον τοῦ Νομοκάνονος καὶ ὁ Νέος παράδεισος καὶ ὁ Δαμασκηνός, ὁ Διάλογος, ἡ ἐρμηνεία τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Βασιλείου, μηναιᾶ
 φ. 266⁶ τρία καθημερούσια καὶ ἕτερον μηναιῶν ἔχον τὸν ΛϚ||γουστον καὶ

3. μήπως τι χρονία παραδράμῃ. Ἐνωθεν τοῦ τι τόσημειον ἵ. οὐ ἀντι-
 σταίχον ἐν τῇ ᾠδῇ πρὸς διόρθωσιν ἴσως εἰς τινι ἄλλ' ἢ διόρθωσις δὲν ἐγράφη
 λιθοῖς 7. Τὸ λινὰ ἐγράφη πιθανῶς ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω ἀνεκάθειν ἀντὶ
 τοῦ λινᾶ ὡς καὶ τὸ ἀργυρὸν ἀντὶ τοῦ ἀργυροῦν 10. μικρὴν ἀργυρῶν πιθα-
 νῶς ἀνέκαθεν ἐν αὐτῇ τῇ πρωτοτύπῃ 12. εἰλητὸν κατὰβλαντα 14. κατὰ-
 βλαντον 15. φουφούνδιον 17. καταβλάντιν 18. τετραευάγγελον
 περικεφαλαιωμένον^α 19. ἐνδεδυμένον 21. βάπτισις 28. τὸ

λόγους ἀναγνωστικούς, δύο μακαριστάρια σὺν τοῖς φωταγωγικοῖς, στι-
 χάρια β'. ψαλτήρια β'. τριψῆδια β'. τὸ ἐν τῆς Τεσσαρακοστῆς καὶ τὸ
 ἕτερον ἀπὸ τοῦ Πάπχα ἕως τῶν Ἁγίων Πάντων, Προφητικόν α'. ἀνα-
 στήσιμα β'. Κατανυκτικόν καὶ Παρακλητικόν, Κονδακάρια καὶ Τυπι-
 κόν καὶ Σχηματολόγιν καὶ Ὁρολόγια β'. καὶ Εἰρημολόγιν α'. βιβλίον 5
 τοῦ Ἰσαάκ. Καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθεν ποιοῦμαι μνεῖαν περὶ τῶν χωραφίων καὶ
 ἀμπελώνων· ἔχω γὰρ ἀμπελὶν καὶ περιβόλιν καὶ ἕτερα κτήματα ἐνθα ἢ
 μονὴ καὶ τὰ περίξ πάντα ἀπὸ τῆς πατρῶας μου ὑποστάσεως· ἔχω κα
 ἕτερον ἀμπελώνον εἰς τὴν Ἰωνίαν τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ Παλλιάρδου τοῦ
 Νικολάου. Ἐχω καὶ ἀγορὰν ἕτερον ἀμπελώνον ἀγορὰν ἀπὸ τοῦ Κών- 10
 στα Μαγιουρικά, χωράφιον τὸ πλησίον αὐτοῦ ἐνθα ἢ ἐλαία, ἀφιέρωσιν
 Λέοντος Μαγιουράκα καὶ ἀπάνω τοῦ ἀμπελώνονος κατὰ ἀνατολὰς ἐκ τῶν
 Κουρσάλου καὶ τοῦ Ἰαγίτη τὸ πετζίν ἐκ τῆς πατρῶας μου κληρονομίας
 τὸ λεγόμενον τῆς Πόθω, ὁμοίως τὸ ἐπάνω τοῦ μοναστηρίου ἐνθα ἢ κα-
 ρύα καὶ οἶον ἐστίν καὶ τὸ ἕτερον πετζίν τὸ ἔχω ἐκ τῶν Κούρτη, ἀπὸ 15
 τὸ Ἀτζούπην ἢ ἀφιέρωσις τοῦ Μαγουλά καὶ τοῦ Κουρσάλου· τὸ δὲ
 ἐπάνω τῆς ἀφιέρωσεως ἐκ τῶν ἐμῶν καὶ ἕτερον πετζίν τῆς Ἀκουστζά-
 ρας καὶ οἱ δύο κοιλ^{τρι} τοῦ Ἁγίου Φιλίππου ἐνθα τὸ ἀλώνιν καὶ ἄχρι
 τῆς ὁδοῦ· οἰνοβούτια ις'. . . . . τινάρια κ'. μάρρες ι'. κουπάνες θ'. πε-
 λέκια ζ'. δουπτράλια γ'. . . . ., χάγκιες δύο, δίπιννον α'. δρεπάνια ια'. 21
 ὀνία ιβ'. κλαδευτήρια σ'. ἀγμόνιν καὶ διλάβια γ'. καὶ σφύραν μεγάλην
 καὶ ἐξώκεντρον, στευνάτα σ', δύο μεγάλα καὶ δύο μέσα καὶ δύο μικρά·
 τηγάνια β', τὸ ἐν χαλκοῦν καὶ τὸ ἕτερον σιδηροῦν, τριπόδιν, ἰγδιν, κρε-
 μασταρίας β'. σιδηρὰς, σκεπάρνια β'. δίπινα, σκεπάρνια β'. γαργαρι-
 στήρια β', πριόνιν μέγα· ζεύγη βοῶν σ', ὄνικα ζ', ἄλογα β'. Ἐχω καὶ τὰ τῆς 25
 ἐκκλησίας μανουάλια δ'. καὶ θυμιατοὺς δ'. Ἐχω μετόχιον τὸν Ἁγιον Φι-
 λιππον καὶ τὴν κράτησιν τοῦ μοναστηρίου καθὰ καὶ τὰ σιγγίλια διαγορεύει

1. Ἐν τῇ κειμένῃ μακαριστάρια ἵ. σὺν τοῖς φωταγωγικοῖς ἐν δὲ τῇ
 ᾠδῇ ἵ. οὐαὶ μακαριστάρια σὺν τοῖς φωταγωγικοῖς 2. στιχάρια
 10. κώνιστα 11. μαγιουρικά ἐνταῦθα, ἀλλὰ κατωτέρω ἐν στ. 12. μαγιουράκα
 14. ἀπάνω ἵ. ἐν τῇ κειμένῃ, ἀλλ' οὐδὲν ἐν τῇ ᾠδῇ. 15. οἶον ἐστίν 16. βαρ-
 σάλου τὸ πρῶτον ἐν τῇ κειμένῃ, ἐν δὲ τῇ ᾠδῇ Γρ. κουρσάλου ἀλλ' εἶτα ἢ αὐτὴ ἐπαν-
 ὄρθωσις ἐπηρέθη καὶ ἐν τῇ κειμένῃ. 20. Μετὰ τὰς λέξεις δουπτράλια γ'. κενὸν
 μιᾶς λέξεως καὶ ἐνός ἀριθμοῦ. Ἄμφισβηλον ἂν ἀναγνωστέον χάγκιες ἢ χρεῖγκιες
 23. τυγάνια 23-24. κρεμμασταρίας 25-26. φῖ^λ 27. σιγγίλια

Μνήμην δὲ ποιούμεαι περὶ τοῦ μοναχοῦ Θεοδούλου, ὡς ἀπὸ νεαρὸ-
θεν ἀνέθρεψάμην αὐτὸν καὶ περιέθαλψα ὡς πατὴρ τέκνον καὶ τοῖς ἱε-
ραῖς γράμμασι μετεδωκα καὶ τοῖς μαθήμασιν ὡς ἕτε οἰκείου πράγμα-
τος, ὡς ἐνόμιζον, καρτερῆσαι ἴσως ἀντὶ ἐμοῦ προσοικειώσαι αὐτὸν
5 τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ. Καὶ τούτου τυχῶν καὶ τῆς μαθήσεως το-
πέρως οἰκειώσαι καὶ μοναχὸν τοῦτον καταστήσας καὶ πάντα τὰ ὑπὲρ
τὴν χεῖρά μου αὐτῷ δεδωκώς τοῦ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν ἀντὶ ἐμοῦ καὶ
ταῦτα βουλῇ θεοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ ἀγίας μητρὸς καὶ τοῦ ἀθέντου μοι,
λίβελλον πρὸς αὐτὸν πεποιήκα, ἵνα μετὰ τὴν ἐμὴν ἀφιξίν ἔσεται κα-
10 θηγούμενος ὡς καὶ εὐλογίαν μετέλαβεν καὶ δεσπότην τοῦτον προσε-
φ. 5^ο ταξῆ ἔσεσθαι πάντων τῶν οἰκείων μου πόρων καὶ ἀναλωμάτων. Ἐ-
Αὐτὸς δὲ, φθόνῳ διαβολικῷ συσχεθείς, εἰ, οὐδὲν ἐλογίσατο πάντα,
ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ διοικήσας ὡς ὁ Κύριος οἶδε, τέλος καὶ
εἴ τι δ' ἂν ἠθέλησεν ἀφείλε καὶ ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου ἐξήλλθεν ὡς
15 κάγω οὐκ ἠθελον. Πολλὰς τε ἐπιστροφὰς λόγων πρὸς αὐτὸν καὶ πραι-
βαλον, ἴσως αὐτὸν ὑποστρέψαι, ἀλλ' οὐκ ἠνέσχστο, καὶ τούτου μάρ-
τυς ὁ Κύριος, ἐλύπησέ τε τὸ γῆρας μου καὶ ἀπὸ τοῦ καμᾶτου
ἔστρεψέ με κενὸν ὡς μηδὲν κωπιάσκαντα. Ὑπὲρ τούτου ἀκυρῶ πάντα
ἄπερ αὐτῷ ἐγγράφως ἐξεθέμην, ὡς μὴ ἔχειν ἄδειαν μετὰ τὴν ἀφιξίν
20 μου λόγον τινὰ προσθέσαι μήτε ἐγγράφως μήτε ἀγράφως ὡς αὐτὸν
τῇ οἰκείᾳ βουλῇ ἀποσφαλτίωσαντα. Εἰ δὲ καὶ τῇ μονῇ βουλευθῆ
μεταστρέψαι, ἔσεται ὡς εἰς τῶν ἐτέρων ἀδελφῶν καὶ πλείον μῆ. Καὶ
οὕτως ἔσται ὄρος ὡς ἐξεθέμην, ἵνα μὴ λόγοι ὑπὲρ τοῦ τοιούτου ἔπον-
ται, μήτε κρίσιν ἢ ἀγῶνα ὑπὲρ αὐτοῦ παρκοστήσειεν, ἵνα πρὸς αὐ-
25 τοῦ βοηθοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ τις βουλευθείη ταῦτα ἀκυρῶσαι, μὴ εἰσα-
κούεσθαι, ἀλλὰ τῷ ὑπὸ τῆς ἀγίας συνόδου ὑποπεσάτω ἀναθέματι, ὡς
οἱ κατάκριτοι. Ἐστω δὲ καὶ ἀφωρισμένος παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ

4. αὐτὸν κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αὐτὸν 7. χεῖρι
15. κἀγὼ 15-16. προσέβαλλον 17. γῆρας 19. Ἐν τῷ κειμένῳ
αὐτῷ ἔν δὲ τῇ ᾧφ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν 21. Μὴ τοι ἀντὶ τοῦ ἀποσφαλ-
τιώσαντα τοῦ κωδικοῦ γραπτέον ἀποσφαλτήσαντα; βουλευθεί

24 κρίσις ἐν τῷ κειμένῳ, ἐν δὲ τῇ ᾧφ μόνον τὸ σημεῖον εἰ ἀγῶν πρὸς ἐν
τῷ κειμένῳ ἐν δὲ τῇ ᾧφ μόνον τὸ σημεῖον, ὅθεν δηλοῦται ὅτι ἡ λέξις αὕτη διορθωτικῶς
ἐνταυθα τε καὶ κατωτέρω ἐν σ. 43 στ. 2, ὅπου οὐδὲν σημεῖον.

ὡς εἰς τῶν ξένων τῆς πίστεως. Εἰ δὲ καὶ ὁ αὐτὸς μοναχὸς βουλευθῆ
κινήσαι πρὸς τοῦτου, ἔστω ἐπικατάρατος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος
καὶ δεσμημένος παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ
μέλλοντι ὡς παραβάτης τῆς ἐμῆς ἐντολῆς. Καὶ ταῦτα πάντα ἐξε-
θεμην ὡς ὑγιῆς καὶ ἔρρωμένον ἔχων τὸν νοῦν καὶ τὰς φρένας.

Ε'.

Τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Μανουὴλ γράμμα ἐκδοθὲν αὐτῷ
διὰ τοῦ Συναχηρείμ ἐκείνου τοῦ πρωτασκηρῆτις ἐκχωρῶν τοῖς ἀπὸ
τῆς Καλαβρίας ἐλθοῦσι πρὸς αὐτὸν ἱερομονάχοις Μάρκῳ, Νεκταρίῳ
καὶ Ἰσαακίῳ ἐπὶ τρισὶν μόνοις χρόνοις παυσαμένοις τοῦ ἱεραῦ καὶ 10
τούτους διὰ τὸ τὴν ἱερωσύνην δέξασθαι οὐκ ἐν τῷ νενομισμένῳ χρόνῳ,
ἀλλὰ τοσοῦτων ἐνδεῖν αὐτούς, εἴτα τὴν ἱερωσύνην ἐνεργεῖν ὅπουδῆ-
ποτε ἂν ἀπέρχοιντο.

Ἐφθασαν μὲν οἱ ἀπὸ τῆς Καλαβρίας ἱερομόναχοι, Μάρκος δηλαδὴ,
ὁ Νεκτᾶριος καὶ ὁ Ἰσαάκιος ἐπισχεθῆναι συνοδικῶς παρὰ τῆς ἡμῶν 15
μετριότητος τοῦ ἱερουργεῖν διὰ τὸ τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἀτελὲς πρό-
χρόνων ἤδη τριῶν· τὸ γὰρ τὴν ἱερωσύνην ἐκείσε δέξασθαι προτροπαῖς
τοῦ καθηγουμένου αὐτῶν ἀπροκριμάτιστον τῇ τότε ἱεραῖ συνόδῳ συν-
έδοξε. Τρεῖς δὲ οἱ τῆς ἐπισχεύσεως ὠρίσθησαν χρόνοι διὰ τὸ τοσοῦ-
τους εἶναι τοὺς λείποντας. Ἐπεσχέθησαν μὲν οὖν τῆς ἱερωσύνης οἱ 20
δηλωθέντες μοναχοὶ διὰ τοῦτο· ἐπεὶ δὲ οἱ ὀρισθέντες χρόνοι ἐπεραιώ-
θησαν καὶ εἰς τὸν τέλειον οὗτοι κατηντήκεισαν χρόνον, ἄλλο δὲ τι
τὸ προκριματίζον τῇ τούτων ἱερωσύνη οὐκ ἔστιν, ἐπανελθεῖν αὐτοὺς
διορίζεται ἢ μετριότης ἡμῶν καὶ πάλιν εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα.
Κἂν γὰρ ὅπουδῆποτε ἀπέλθωσι, καὶ εἰς οἶκον αἰρετήπονται κατοικῆ- 25
σαι μονὴν, ἀξιοὶ ὄντες τῆς ἱερωσύνης, ἱερουργεῖν ἐδικαιώθησαν.
Ἐπειδὴ καὶ γὰρ οὐδὲν ἦν ἕτερον τὸ προκριματίζον τῇ τούτων ἱερω-
σύνη εἰ μὴ τὸ τῶν χρόνων ἐλλείπον, τοῦτο δὲ διὰ τῶν τῆς ἐποχῆς
χρόνων πεπλήρωται, ὀφείλουσιν ἀνεπικωλύτως ἱερουργεῖν. Ἐνθεν τοι
καὶ κοινὴν μὲν γραφὴν αὐτοῖς ἐπεχορήγησεν ἢ μετριότης ἡμῶν, εἴτε 30
ἀποκαταστικὴ εἴποι τις εἴτε μὴ συστατικὴ, ἀποκαθιστῶσαν τε αὐτοὺς

1. εἰς τὸ ξένον Ἐὶ ὁ διαγεγραμμένον 10. παυσαμένους 20. ἐνθὲν
31. ἀποκαθιστῶσαν τε

εἰς τὴν προτέραν ἱερωσύνην καὶ συνιστῶσαν ἱερεῖς εἶναι αὐτοὺς, τῷ
 δε γε ἱερομονάχῳ Νεκταρίῳ τὴν παρούσαν παρέσχετο, ἥτις καὶ προσ-
 εστὰι αὐτῷ εἰς ἀσφάλειαν, τῇ ἀπογραφῇ καὶ σφραγίδι βεβαιωθεῖσα
 τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἀρκεῖν ὀφείλουσα τούτῳ καὶ ἀντὶ συνοδικῆς
 πρᾶξεως διὰ τὸ τὴν σύνοδον ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς ἑνιαυτοὺς, ὀρί-
 σαι δὲ μετὰ τὴν περαίωσιν τούτων ἱερουργεῖν ἀνεπικωλύτως αὐτοὺς.

Σ'.

Σίγνον	Ἰωάννου	Σίγνον	Κωνσταν- τίνου	Σίγνον	Μιχαήλ	Σίγνον	Μαρίας
τοῦ	Βουτζά	καὶ υἱοῦ	αὐτοῦ τοῦ Βουτζά	τοῦ Κομ- πή	πῆ	τῆς συμ- βίου αὐτοῦ	

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος
 ἡμεῖς οἱ ἄνωθεν οἱ τοὺς τιμίους καὶ ζωόποιους σταυροὺς οὐκιοχειρὸς
 ἠγαράξαντες ὁ τε καγὼ Ἰωάννης ὁ Βουτζᾶς μετὰ τοῦ υἱοῦ Κωνσταν-
 τίνου, καὶ καγὼ Μιχαήλ ὁ Κομπῆς μετὰ τῆς ὀμοζύγου μου Μαρίας
 περὶ τοῦ ταπίου τῆς σεβασμίας αὐτόδεσπότου βασιλικῆς μονῆς τῆς
 ὑπερέχου καὶ θεομήτορος τῆς Ἰζηνητζηλουκιωτίσης, ἐν ᾗ καὶ ἔστιν
 πλησίον ὑποκάτωθεν τῶν μιλῶνων αὐτῆς, ἐν ᾗ ἡμεῖς ἀνηρξάμεθα
 ἀναγεῖν ἐκ βόθρου μίλια να'. τοινῆς δὲ οἱ ἐκ τῶν γήρωθεν πλησιάζων-
 τες ἤγουν ὁ τε Βασίλειος ὁ Μαρώνης καὶ ἕτερος Μιχαήλ ὁ Πιλεκάνος
 καὶ ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Ἰζηνητζηλουκίου ὁ Πειροῖ Ἰωάννης καὶ ὁ Σι-
 καλήτζης ἦλθον ἀναζητούντες τὰ καταπλήσια αὐτῶν θέλωντες ἐξεῶ-
 σαι ἡμᾶς' μαθὼν δὲ τὰ περὶ ἡμῶν καὶ αὐτῶν ὁ τῆς ριθῆσης τῆς σε-
 βασμίας μονῆς καθηγούμενος κύρ Θεοδώρητος ἱερομόναχος πόρρω
 ἡμᾶς καὶ αὐτοὺς ἀπεδίωξεν ὡς ἀλλοτρίους κρατήσας τὸν τῆς μονῆς
 τοπον. Πολλὰς δὲ ἐνστάσεις καὶ διενέξεις ἐγείραντες φίλωνικῶν οἱ
 τοιοῦτοι συμπλησιασται μετὰ τοῦ ῥηθέντος καθηγούμενου' καταλα-
 βῶν δὲ ὡς ἐν βραχὴ ὁ τῆς χῶρας θεματικὸς δοῦξ ὁ οἰκίσις τοῦ κρα-
 ταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κύρ Ανδρόνικος ὁ Ζη-
 γαδηνός παρελάβεν αὐτὸν ὁ καθηγούμενος καὶ ἀπήλθων εἰς τὸν τοπον
 Ἄβυκον (i) καὶ τὸν τῆς Μοσυνοπόλεως ἱερώτατον ἐπίσκοπον μετὰ τοῦ

εὐαγοῦς κλήρου καὶ τὸν ἐπικρατοῦντα τὴν Μοσυνοπόλιν κύρ Νικό-
 λαον τὸν Βίτον καὶ πρωτοσεβαστὸν τῶν Βουλγάρων καὶ τὸν εὐλαθέ-
 στατον ἱερέαν κύρ Γεώργιον ὁ τοῦ Κωφοῦ καὶ ἑτέρους οὐκ ὀλίγους'
 καὶ θεωρίαν τοῦ τόπου οὗτοι ποιῆσαντες εὖρων ἐν πάσι ἀληθείας ὅτι
 ἦν τῆς μονῆς ἐκπαλαὶ καὶ μέχρι τὴν σήμερον μὴ ἔχειν τινὰ ὑφ' ἡμῶν
 ἄδιαν ἢ παρ' ἑτέρους παρεμβολὴν πο' ἀποδιόξαντες ὡς ἀλλοτρίους ἡμᾶς
 ἐκ τοῦ τόπου' τοῦτο εἰδόντες ἡμεῖς οἱ ἄνωθεν ἀναγεγραμμένοι ὁ τε
 καγὼ Ἰωάννης ὁ Βουτζᾶς καὶ καγὼ Μιχαήλ ὁ Κομπῆς, πεποιήκα-
 μεν συμφωνίαν μετὰ τοῦ ῥηθέντος καθηγούμενου ἐπὶ παρρησίαν τῶν
 ἄνωθεν ἀναγεγραμμένων ἀρχόντων ὡς ἵνα ἑάσει ἡμᾶς εἰς ἐκπλήρω-
 σιν τοῦ μιλωνος καὶ ἔχει ἡ μονὴ ἄνευ τινὸς κόπου καὶ ἐξόδου μερί-
 διον ἐν καγῷ ὁ Βουτζᾶς μερίδιον ἕτερον καὶ καγῷ Μιχαήλ ὁ Κομπῆς
 μερίδιον ἄλλον' ὀφείλομεν δὲ ἐπιδίδειν εἰς τὴν μονὴν καὶ κατέτος κερὶν
 λύτρας β'. ἔχωμεν δὲ τὰ μερίδια ταῦτα μέχρι τῆς ἡμῶν βιωτῆς καὶ
 τοῦ υἱοῦ μου ἐμοῦ τοῦ Βουτζᾶ καὶ τῆς συμβίου ἐμοῦ Μιχαήλ τοῦ
 Κομπῆ. Μετὰ δὲ τὴν ἡμῶν καὶ αὐτῶν ἀποβίωσιν ἵνα ἔχει ἡ μονὴ
 ἡμῶν τὰ μερίδια εἰς μνημόσυνον ἡμῶν' καὶ ἔστω ἡγουν τῆς μονῆς
 ὄλος ὁ μίλων καθὼς εὐρεθῆ ἀλήθων καὶ μιδόλος ἔχειν ἄδιαν ἐκ τοῦ
 μέρους ἡμῶν ἀνέρειν τινὰ πρὸς τὴν συμφωνίαν ἣν ἐποιήσαμεν πρὸς
 τὴν μονὴν ἢ ὁ υἱὸς ἐμοῦ τοῦ Βουτζᾶ ἢ ἡ σύμβιος ἐμοῦ τοῦ Κομπῆ
 οἷως τις ἐξ αὐτῶν βουλιθῆ τί πειρασθῆ μὴ μόνον ὅτι οὐκ εἰσακουσθήσει-
 ται, ἀλλὰ καὶ ζημίαν πολλὴν καθ' ὑπόβληθῆσεται καὶ ἐχέτω τὰς ἀράς
 τῶν τ' καὶ ἡ' θεοφόρων πατέρων καὶ αὐτῆς τῆς Ἰζηνητζηλουκιωτίσης'
 δικαζέτο δὲ μεθ' ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ λογοθεσίου καὶ δια τὸ ἀξιώ-
 πιστον καὶ εἰς πᾶσαν ασφάλειαν ἐγεγῶναι τὸ παρὸν ἡμέτερον σιγνοφο-
 ρικὸν γράμμα καὶ ἀνετίθη ἐν τῷ μονῆ εἰς βεβαίωσιν μηνὶ Ἰανουαρίῳ
 ἰνδ. β'. ἔτους ,σωβ'.

Ζ'.

† (i) τῆς πνευματικῆς μὲν ζωῆς ὄρος καὶ νόμος ὁ ταῖς ἀποστολι-
 καῖς ἰθυνόμενος χεῖρισι, τοὺς τὸν πνευματικὸν βίον βιοῦν ἀξιοῦντας
 ἐν εἰρηναίῳ καταστήματι τηρεῖν βούλεται' ὡς ἂν τὸ τοιοῦτον θεῖον
 πολίτευμα οὐ μόνον εἰρηνικῶς τε καὶ ἡσυχῶς διακυβερνώμενον ἐν
 ἀκυμάντῳ γαλήνῃ θεοπρεπῶς διεξάγῃται, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλοις τοῖς

τὸν παραχῶδη βίον βιοῦσαι γένηται τί πως αἴτιον ἀναχωρήσεως ἀπὸ τῶν
 λαιλᾶπων τῆς κοσμικῆς ζῆλης καὶ σκοτομηνῶν τῆς παραχῶδους ζωῆς
 πρὸς τὸν ἀκύμαντον τῆς μοναχικῆς πολιτείας λιμένα καὶ ὄρμον ἤρε-
 μον τῆς ἀσκήσεως. Νῦν δὲ δυσκόλως τε καὶ δυσέργως τοιοῦτος βίος
 5 βιοῦται τοῖς ἐλομένοις τοιούτως βιοῦν ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς μέρεσιν οὐ
 δυστροπία τινὶ τῶν κρατούντων Χριστιανῶν (μὴ γένοιτο τοῦτο μηδ'
 ἔσοιτό σφίσι, ὦ Λόγε Χριστέ), ἀλλὰ βία τοῦ τῶν ἀθείων Ἀγερην-
 ῶν ἔθνους, οὐτινος ἐκχυθέντος καὶ γῆς σχεδὸν ἀπάσης καὶ θαλάσσης
 ἐπιλαβομένου καὶ μηδένα τόπον τῆς αὐτοῦ λήσεως ἀπείρατον κατα-
 10 λειπότος, ἀλλὰ πάντα καταδουλοῦντος καὶ διασφείροντος συνέβη
 καὶ τὰ ἐνταυθοῖ σεμνεῖα ἐσχάτως περιπεσεῖν συγχύσει· καὶ γὰρ ἐς
 τοσοῦτον ἦλθον ἀπορία· ὑπὸ τε στενοχωρίας ἀρπαγῆς τε καὶ αἰχμα-
 λωσίας, ὥστε καὶ τὰς οἰκίσεις αὐτὰς ἐν αἷς ἡ θεία πολιτεύεται πο-
 λιτεία φήθησαν καταλιπεῖν ἐρήμους. Ἐνθεν τοι οὐ μόνον ἡ τῶν ἐν τῷ
 15 τοιοῦτῳ τάγματι τῆς ἀσκήσεως ὄντων προθυμία ἀμβλύνεται, ἀλλὰ
 καὶ ἡ τῶν βουλομένων τῷ τοιοῦτῳ καταλόγῳ καταλεγῆναι διάθεσις
 ἀγαθὴ τὰ μάλιστα εἴργεται. Τῆς συμφορᾶς δὲ γε ταυτησί, φεῦ, τίς
 ἄλλη χεῖρων; Στενάζειν ἡμῶν ἐπέρχεται τοῖς εἰς τοῦναντίον τετραμ-
 μένα ὀρώσι τὰ πράγματα τὰς θ' ὑπὸ τῶν πρώην μεθ' ὅσης σπουδῆς
 20 τε καὶ ἐπιμελείας τελεσθεῖσας οἰκοδομὰς ὑπὸ τῶν νῦν ἐγκαταλελειμ-
 μένας δίκην σκηνῆς τῆς ἐν ἀμπελῶνι, κατὰ τὸ προφητικὸν λογίδριον,
 βαρβαρικῆς ἕνεκα βίας. Τίς οὖν τοῦτα ἀκούων μὴ θρηνήσοι γε τὰ
 ὄντως θεία καταγῶγια οἷς δεδουλεύκασι βασιλεῖς τε καὶ αὐτοκράτο-
 ρες, δοῦλα δὲ γεγονότα τοῖς ἀθέοις, τοὺς τε χώρους ἐκείνους ἐν οἷς
 25 θεία ἐτελέσθησαν ἔργα καταπεπατημένους δὴ ποσὶν ἀνόμων. Ὅντως
 ἄρ' ἄξια ταυτὶ θρηνῶν. Ἀλλ' ἐπεὶ τούτων οὕτω διακειμένων, αἰεὶ τὰ
 χεῖρω προῦβαινε καὶ πανταχόθεν μᾶλλον τῷ καθ' ἡμᾶς χώρῳ μυ-
 ρία περιεστήκει κακὰ, γεγόναμεν ὑποτελεῖς φόρου ἀναγκασθέντες τὰ
 μάλιστα τοῖς βαρβάροις. Ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἀνεσιν εὐρομεν. Πρῶτε-
 30 ρον μὲν γὰρ φανερῶς ἡμῶν ὑπ' αὐτῶν ἀλισκο[μένων] . . . . .
 . . . . . οὐ γὰρ ἐν Ἀσίᾳ, οὐδ' ἐν Αἰγύπτῳ καθὰ νῦν
 τοῖς ὁμοίοις σφίσι βαρ[βάρους] . . . . .

τὴν πράσιν ποιούντων ῥάστα γε ἠλευθερούμεθα. Νῦν δ' ἀφανῶς ἄλ-
 λαι τινές . . . . . ἄς τινὰς ἐξεῖπειν οὐχ οἶόν τε
 καθεξῆς· ἀλλ' ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐστὶ . . . . . ὃ μὴ
 πέπρακται τούτοις καθ' ἡμῶν. Ὅθεν οὖν κακῶς διακείμενον ὀρώντες
 τὸ καθ' ἡμᾶς καταγῶγιον καὶ ἐστερημένον πάσης ἄλλης ἐπικουρίας,
 5 ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, φήθημεν δεῖν στείλαι πρὸς ἅπαν ὀρθοδόξων πο-
 λιτεύμα τουτονὶ τὸν μοναχὸν Νεόφυτον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, εἰ δύ-
 ναιντο κάκειθεν βοήθειαν εὑρεσθαι τῷ ἡμτέρῳ σεμνεῖω τινά. Δι' ὧν
 καὶ δεόμεθα ὀρέξατε χεῖρα βοηθείας τῷ χώρῳ τούτῳ, ὀρέξατε μὴ ἐκ
 λύπης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Εἰ γὰρ τὸ οὖς ὑμῶν τῇ
 10 ἡμῶν δεήσει ὑποκλίναιτε καὶ τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις προσέχοιτε,
 ῥάστα γε τὸ τοῦ ἀποστόλου καὶ Θεοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἐνδιαίτημα δια-
 σώποιτε τῶν τε ἐλπίζομένων ἀγαθῶν ἐπιτεύξοισθε καὶ τῶν ἐκεῖθεν
 ἀμοιβῶν τοῖς δικαίοις πᾶσι σμμετάσχοιτε. Ὁ δὲ Θεός ὁ ἐν τριάδι
 ὑποστάσεων καὶ μονάδι οὐσιότητος προσκυνούμενος πληθύνων πλη-
 15 θυνεῖ τὰς περιουσίας ὑμῶν πρεσβείαις τῆς τὸν Λόγον τεκούσης Χρι-
 στῶν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἀγνῆς Θεομήτορος τοῦ τε Θεοῦ ἀποστόλου
 καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἀμήν· † †

(*) ταπεινὸς μητροπόλεως Σμύρνης Μεθόδιος ὑπέβριμος καὶ ἔξαρχος
 πάσης Ἀσίας καὶ καθηγούμενος Πάτμου καὶ πρόεδρος παντὸς
 20 Ἰγυαίου πελάγου καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἱερωμόναχοι καὶ μοναχοί.

Η'.

Ἰκλαμπρότατοι καὶ τιμιώτατοι, Θεοφύλακτοι, συνετώτατοι, οὐ-
 ράνιοι, Θεοσεβεῖς, αὐθένται τῆς Θεοφυλάκτου πάσης νήσου Κρήτης,
 25 χάρις, εἰρήνη καὶ εὐλογία, ἐπικράτησίς τε κατὰ τῶν ἐχθρῶν εἴη τῇ
 πολυχρονίῳ ὑμῶν αὐθεντείας παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος. Ὡςπερ διη-
 νεκῶς τοῦτ' αὐτὸ πρεσβεύομεν τῷ χόρατῳ καὶ παντοδυνάμῳ Θεῷ τὰ
 σκῆπτρά τε τῆς ὑμετέρας αὐθεντείας ἐπικρατύνειν καὶ νίκας κατὰ
 βαρβάρων αἰεὶ παρέχειν ἵνα καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ Χριστιανοὶ διὰ τῆς
 30 ὑμῶν σκέπης φυλαττοίμεθα ἐν καιρῷ πειρασμῶν καὶ τῶν χρηζομένων
 συμμαχιῶν ἐπιτυγχάνοιεν ἅν ἡμῖν.

1. τι πῶς 17. ταμάλιστα 27. προῦβαινε 28-29. ταμάλιστα
 27. ἡμῶν 28. τοῦταυτὸ 31. ἡμῶν 32. συμμαχειῶν

Ἡ ἐκλαμπροτάτη ὑμῶν ἄρα αὐθεντεία γινωσκέτω ἡμᾶς διατε-
 λαῶντας ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ τε καὶ ἐνδείᾳ. Ἐπικοδομοῦντες τούτῳ τῷ
 ἀγίῳ ὄρει μονῆν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Νικο-
 λάου, βοηθοῦ δὲ τῆς ἐκλαμπροτάτης ὑμῶν αὐθεντείας, ὅπως ἐν ταύτῃ
 5 πρεσβεύεται τὸ θεῖον καὶ ἐξευμενίζεται εὐθύνειν καὶ ὀρθοῦν καὶ αὐξάν-
 νειν τὰ πολυχρόνια σκῆπτρα ὑμῶν, χρῆζομεν δαπάνης πολλῆς καὶ
 οὐκ ἔχομεν οὐδὲ δυνάμεθα εὐρεῖν· ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς μέρεσιν ἡμῶν τὰ
 μάλιστα ἐβάρυνεν ὁ δεσπότης μας ἅπαντας τοὺς Χριστιανοὺς ἐν ἐλεη-
 μοσύνης ἕνεκα ταύτης. Ὅθεν, ὡς ἐκλαμπρότατοι καὶ εὐσπλαγγνικώ-
 10 τατοι αὐθένται, ἵνα μὴ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν τέμενος τοῦτο ἡμίκτιστον
 μείνη, μὴ ἔχοντες ἡμεῖς αὐτοὶ τί ἄρα καὶ δράσαιμεν ἢ πρὸς τίννας
 καταφύγοιμεν, οὐκ ἀπελπίσαντες προσπίπτομεν ὑμῖν μετὰ πολλῆς
 παρακλήσεως καὶ ἰκεσίας, ὅπως τὸν ἐξ αὐτοῦ ἐνθάδε προσδραμόντα
 Κρήτα προσκυνῆσαι τοὺς σεβασμίους ταύτους τόπους κύριον Μάξιμον
 15 ἱερομόναχον Μαγκανάρην, ὃν περ ἱκετεύσαμεν λίαν ποιῆσαι τὴν ὑπουρ-
 γίαν ταύτην τῆς ἐλεημοσύνης, συνεργήσητε καὶ βοηθήσητε αὐτῷ ὡς
 οἶόν τε καὶ μηδαμῶς κωλύσητε ἐγχειρίσασθαι, τῆς ἐλεημοσύνης· ὁμοίως
 σὺν αὐτῷ καὶ ἅπασιν τοῖς ἄλλοις πνευματικοῖς, οὓς παρακαλοῦμεν μὴ
 ὀκνηῆσαι ἐπὶ τοῖς παροῦσιν αἰτήμασιν. Ἐὰν γοῦν οὕτως πράξητε, οὐκ
 20 ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ ὁ τοιοῦτος καρπὸς διαβιβάνει· ὅς
 ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ καὶ φρικτῇ παρουσίᾳ οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖ ἡμᾶς·
 ἢ αὐτὴν τὴν ἐλεημοσύνην.

Ἐλεήσατε τοίνυν καὶ ἡμᾶς τοὺς οἰκοῦντας ἐν τοῖς ἀνόμοις καὶ
 ἀσεβείαις ἔθνεσιν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῆτε καὶ εἰς ὕψος ἀνώτερον πάν-
 25 των τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ἀρθῆτε παρὰ Χριστῷ τῷ θεῷ· ἢ πρέπει δόξα
 τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

ω
 αφμγ σεπτεμβρίου ς'.

† Γρηγόριος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς, καθηγούμενος δὲ τῆς
 σεβαστίας μονῆς τοῦ θαυματουργοῦ Νικολάου καὶ πρεσβευτῆς ἄγρυ-
 30 πνος ὑψοῦν τὸ κέρασ ὑμῶν τῶν εὐσπλαγγῶν αὐθεντῶν καὶ οἱ σὺν
 ἑμοὶ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ πάντες ἱκετευτικῶς ὡς δοῦλοι γράφομεν.

4. ἡμῶν 9. ἐκλαμπρότατοι 11. δράσαιμεν 12. καταφύγοιμεν
 ἀπολλίσαντες 14. κρήτην 17. οἶον μηδαμῶς

ΣΥΛΛΟΓΑΙ ΛΙΣΩΠΕΙΩΝ ΜΥΘΩΝ

Ἡ κριτικὴ καὶ παραβολικὴ μελέτη τῶν Λισωπειῶν μύθων
 ἔχει νὰ ἐπιδείξη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγίστας προόδους. Αἱ
 ἐργασίαι τοῦ Halm¹, τοῦ C. F. Müller², τοῦ Crusius³, τοῦ
 Sternbach⁴, τοῦ Hausrath⁵, τοῦ Ἀθανασίου Παπαδοπούλου
 Κεραμέως⁶ καὶ ἄλλων οὐ μόνον τῶν κειμένων τὴν ἀποκατά-
 στασιν προήγαγον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐξελιξέως τῶν
 Λισωπειῶν μύθων διεφώτισαν μεγάλως. Ἀλλὰ δὲν συνετελέ-
 σθη τὸ ἔργον. Ἰδίως δ' ὑπολείπεται ἡ συμπλήρωσις τῶν γενο-
 μένων διὰ τῆς μελέτης τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν ἑλληνι-
 κῶν χωρῶν ἀποκειμένων κωδίκων. Ὡς μικρὰ δὲ συμβολὴ εἰς
 τοῦτο τὸ ἔργον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐμὴ δημοσίευσίς αὕτη.

Ἰῶν κατωτέρω δημοσιευομένων συλλογῶν ἢ ὑπ' ἄρ. Α' περι-

¹ *Caroli Halmii* Λισωπειῶν μύθων συναγωγή. *Fabulae aesopicae collectae*.
 Ἐν Λειψίᾳ. 1885.

² *C. F. Müller* Ignatii diaconi Tetrasticha. Ἐν Κιέλω. 1886. — Hand-
 schriftliches zu Ignatius Diaconus ἐν τῇ *Byzantinische Zeitschrift* Τόμ. Α' (1892) σ. 413 κ. ἐ. καὶ αὐτόθι: Τόμ. Γ' (1894) σ. 516 κ. ἐ. — *Zu der hand-*
schriftlichen Überlieferung der Tetrasticha des Ignatius αὐτόθι: Τόμ. Ε' (1895)
 σ. 311 κ. ἐ. — Ἐκδόσις τῶν τετραστίχων τοῦ Ἰγνατίου καὶ ἄλλων ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν
Babrii fabulae Aesopicae τοῦ *Crusius*. Ἐν Λειψίᾳ. 1897 σ. 264 κ. ἐ.

³ *Otto Crusius* *Babrii fabulae Aesopicae*. Ἐν Λειψίᾳ (Teubner). 1897.

⁴ *Leo Sternbach* *Fabularum Aesopiarum sylloge* ἐν ταῖς *Dissertationes*
classis philologicae academiae litterarum Cracoviensis Τόμ. ΚΑ' (1894)
 σ. 320 κ. ἐ. — *Dilucidationes Aesopicae* αὐτόθι: Τόμ. ΚΓ' (1896) σ. 377 κ. ἐ.

⁵ *August Hausrath* *Das Problem der Aesopischen Fabel* ἐν ταῖς *Neue*
Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte κτλ. Τόμ. Α' (1898)
 σ. 305 κ. ἐ. — *Die Aesopstudien des Maximus Planudes* ἐν τῇ *Byzantinische*
Zeitschrift Τόμ. Γ' (1901) σ. 91 κ. ἐ.

⁶ Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος. Παλαιογραφικὸν δελτίον 1885 σ. 46 κ. ἐ. —
Handschriftliches zu Ignatius Diaconus ἐν τῇ *Byzantinische Zeitschrift*
 Τόμ. Β' (1893) σ. 426 κ. ἐ.

λαμβάνεται ἐν τοῖς φ. 141^a - 141^b τοῦ ὑπ' ἀρ. 218 κώδικος τῆς ἐν τῷ Ἀγίῳ ὄρει μονῆς Διονυσίου, γεγραμμένου τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα. Ἀρχεται δὲ ἀκέφαλος ἀπὸ ἀριθμοῦ ε' καὶ διήκει μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ κ', περιλαμβάνουσα δεκαπέντε ἐν ἑλῶ μύθους. Ἦνε δὲ ἅπαντες οἱ μῦθοι οὗτοι γεγραμμένοι ἐν λόγῳ πεζῷ. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει τὸ μὲν πλεῖστον μύθους ἄλλοθεν αὐτολεξεί μετὰ διαφόρων μόνον, ὡς εἰκός, γραφῶν παρελημμένους (ἀρ. ε', ια', ιδ', ιζ', κ'), τούτα δὲ μύθους γνωστοὺς μὲν, ἀλλ' ἕλως διαφόρως διατετυπωμένους (ἀρ. ζ', η', ιγ', ιε', ις', ιη'), τέλος δ' ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ μῦθοι ἕλως νέοι, λείποντες ἐκ πασῶν τῶν ἄλλων συλλογῶν (ἀρ. θ', ι', ιβ', ιθ'). Συνοδεύονται δὲ ἅπαντες οἱ μῦθοι ὑπὸ ἐπιμυθίου. Καὶ τὰ μὲν ἐπιμύθια τῶν ἀρ. ε' - η' εἶνε γεγραμμένα ἑλα ἐρυθρά, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἐρυθρά εἶνε μόνον ἢ πρώτη λέξις τοῦ ἐπιμυθίου Οὗτος. Ἐρυθρά δὲ εἶνε καὶ τὰρχικὰ γράμματα ἐκάστου μύθου. Καὶ τῶν μὲν αὐτολεξεί παρελημμένων μύθων τὰ ἐπιμύθια συμπίπτουσι πρὸς τὰ ἄλλοθεν γνωστὰ πλὴν τοῦ ἐν ἀρχῇ Οὗτος ἀντὶ τοῦ Ὁ μῦθος ἢ Ὁ λόγος καὶ διαφορῶν ἐνίοτε ἐν τῇ γραφῇ. Τὰ δ' ἐπιμύθια τῶν διαφόρως διατετυπωμένων μύθων εἶνε παντελῶς διάφορα τῶν ἄλλοθεν γνωστῶν. Οὐδεμίαν δ' ἀλφαθητικὴν τάξιν παρατηρεῖται ἐν τῇ κατατάξει τῶν μύθων οὔτ' ἐν τῷ συνόλῳ, οὔτ' ἐν τοῖς τρισὶν εἰδεσιν, ἐξ ὧν συναπαρτίζεται ἢ συλλογὴ, καθ' ἑαυτὰ ἐξεταζομένοις.

Ἡ δὲ ὑπὸ στοιχείον Β' συλλογὴ περιλαμβάνεται ἐν φ. 13^a - 13^b τοῦ ὑπ' ἀρ. 287 κώδικος τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς Δοχειαρίου, γεγραμμένου τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα. Προςέγραφε δὲ τοὺς μύθους ὁ βιβλιογράφος πιθανώτατα εἰς τὸν Βάβριον, διότι τοῦ ὀνόματος τοῦ μυθογράφου τούτου παραφθορὰν ὑπολαμβάνω τὴν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς συλλογῆς λέξιν βαρβάρου ἀντὶ Βαβρίου. Γνωστὸν δὲ, ὅτι καὶ ἄλλως ἐφθάρη τὸ ὄνομα τοῦ μυθογράφου. Οὕτως ἐν τῷ Βερολινεῖ κώδικι 46 ἀναγινώσκομεν μύθοι ...τε-

τρίσχιλοι βραβίου τοῦ σοφιστοῦ¹. Καὶ ἐπιγράφεται μὲν ἢ συλλογὴ τῆς μονῆς Δοχειαρίου Στίχοι, ἀλλ' εἶνε μικτὴ, περιλαμβάνουσα τὸ μὲν πρῶτον εἰκοσιτέσσαρα τετράστιχα τοῦ Ἰγνατίου, ἅπαντα γνωστὰ, ἀλλὰ μετὰ διαφόρων γραφῶν, ὧν ἔνιαι εἶνε χρήσιμοι εἰς ὀρθὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου, ἄλλαι δὲ συντελεστικαὶ εἰς τὴν συγκριτικὴν μελέτην τῶν κωδίκων, ἔπειτα δὲ δέκα καὶ ὀκτὼ πεζοὺς μύθους, γνωστοὺς μὲν ἅπαντας, ἀλλὰ καὶ ἅπαντας ἐν νέᾳ διατυπώσει. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι καὶ τῶν καταλογάδην γεγραμμένων τούτων τινὲς φαίνονται προελθόντες ἐξ ἐμμέτρων ἀναλυθέντων εἰς τὸ πεζόν. Τούλάχιστον περισώζουσί τινες αὐτῶν ἴχνη χωλιάμβων ἐκ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, καθ' οὓς τὸ μέτρον τοῦτο ἐμετρεῖτο σχεδὸν ἀπλῶς κατὰ δώδεκα συλλαβὰς ἄνευ προσοχῆς εἰς τὰ μακρὰ καὶ τὰ βραχέα². Τοιαῦτα λείψανα στίχων δύνανται ἴσως νὰ θεωρηθῶσι τὸ ἐν ἀρ. 28 τοῦτον καταπίδς ἤρηπασε[ν] φέρων, το ἐν ἀρ. 32 φέρων δέδωκε τῷ ἰδίῳ (γρ. ἴσως ἐφ) παιδί, τὰ ἐν τῷ αὐτῷ φεύγων καλιὰν τὴν ἑαυτοῦ ἠγγόει ταύτην δ' ἐφευρῶν καὶ ἀναπιάς ἐν τάχει - ἔπληξεν ἑαυτοῦ (γρ. αὐτοῦ) τοὺς πόδας ἐν τῷ κλάδῳ - τοῖς ἐχομένοις ἐν ποσὶ ... - βροτοῖς γὰρ μὴ θέλων συνδιάγειν ... - ὑπέβαλον ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ (;), τὰ ἐν ἀρ. 34 μὴ θοιήσασθαι πρὸς τὸ παρόν· νῦν μὲν γὰρ - λεπτός καὶ λογιός εἰμι, τοῖς δὲ μέλλουσι, τὰ ἐν ἀρ. 37 οὐ εἰσελθόντος καὶ τῆς πύλης κλεισθείσης καὶ ἤνοιξε δραμῶν τάχει τὴν πύλην - τοῦ [δὲ] λέοντος αὐθις ἀπαλλαγέντος - πρὸς τῆς γυναικὸς ὁ γεωργὸς ἀκούει - δίκαια σὺ πέπονθας ... - καὶ συνέκλειες ὄν τῆλε τρέμειν ἔδει, τὰ ἐν ἀρ. 38 λέγων ἀρμόζειν μάλιστα φίλους ... - αὐτοὺς γενέσθαι καὶ βοηθοὺς ἀλλήλοις καὶ ἔχων πρὸς ταῦρον ἄγριον μάχην ... - πρὸς συμμαχίαν ἐκάλει τὸν δελφίνα, τὸ ἐν ἀρ. 39 ἐκ μέσου τοῦτον ἀραμένη

¹ C. F. Müller ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. Γ' (1894) σ. 516.

² Ἰδε Maas Der Byzantinische Zwölfsilber ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. 13' (1903) σ. 278 κ. ε.

ἄρχεται, τὸ ἐν ἀρ. 40 ἰδὼν ἔλαφον παριοῦσαν, τὸν λαγόν. Καὶ ποιητικοὶ δὲ τινες τύποι ἐν τοῖς πεζοῖς μύθοις τῆς συλλογῆς ταύτης δὲν πρέπει νὰ μείνωσιν ἀπαρατήρητοι. Οὕτως ἐν ἀρ. 31 φιλέεις, ἐν ἀρ. 39 ἐκέετο, ἐν ἀρ. 40 δάωκε, ἐν ἀρ. 41 ἴηκεν.

Εἶνε δὲ ἡ διμερῆς αὕτη συλλογὴ τεταγμένη ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν αὐτῆς, τῷ ἐμμέτρῳ καὶ τῷ πεζῷ, κατὰ τάξιν ἀλφαβητικὴν, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ πρῶτον γράμμα περιοριζομένην, μὴ διήκουσαν δὲ καὶ εἰς τὰ ἐπόμενα. Ἐξικνεῖται δὲ τῶν τετραστίχων τοῦ Ἰγνατίου ἡ ἀλφάβητος μέχρι μόνου τοῦ γράμματος Μ· εἶτα δὲ ἄρχεται ἡ ἀλφάβητος τῶν πεζῶν μύθων ἀπὸ τοῦ Κ, περιλαμβάνουσα μύθους ἀρχομένους μόνον ἀπὸ τοῦ γράμματος τούτου καὶ τοῦ Λ. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε καὶ ὅτι ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ τὰ ἐπιμύθια τῶν τετραστίχων τοῦ Ἰγνατίου προηγούνται τῶν μύθων, καθ' ὃ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι Βερολινεῖῳ κώδικι¹. Τοῦτο δὲ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἐν τῷ κώδικι τῆς μονῆς Διονυσίου πλην τοῦ τρίτου τετραστίχου τὸ πρῶτον στερεῖται τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐπιμυθίου, ὅπερ ἐν τῷ Βερολινεῖῳ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ἐπιγραφὴν (μύθοι .. τετραστίχοι βραβίου τοῦ σοφιστοῦ εἰς τὸ ἐπαρεταῖς οὐ δεῖ σεμνίνεσθαι) ὡς καὶ ἡ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κώδιξιν ἀπόδοσις τῶν τετραστίχων εἰς τὸν Βάβριον ἀντὶ τοῦ Ἰγνατίου (βραβίου - βαρβάρου) δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς καθορισμὸν τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως τῶν δύο κωδίκων. Εἶνε δὲ ἄλλως τὰ ἐπιμύθια τοῦ Διονυσιακοῦ κώδικος συνήθως διατετυπωμένα ἰκανῶς διαφόρως ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις κώδιξιν, ἐξ ὧν αἱ ἐκδόσεις· διὸ ἐθεώρησα περιττὴν τὴν ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι δῆλωσιν τῶν διαφορῶν. Οἱ δὲ πεζοὶ μῦθοι τῆς συλλογῆς σπανίως ἔχουσιν ἐπιμύθια, καὶ ταῦτα διάφορα τῶν συνήθων.

Ἰπὸ δὲ στοιχεῖον Γ' ἐκδίδω κατωτέρῳ ἐτέραν μικρὰν συλλογὴν περιλαμβανομένην ἐν τῷ φ. 32^{a-6} τοῦ ὑπ' ἀρ. 72/4 κώδικος τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς Ἰσῆρων, γεγραμμένου τὸν δέ-

¹ C. F. Müller ἐν ὄ. ἀν.

κατον ἑβδόμον αἰῶνα. Περιέχει δὲ ἡ συλλογὴ αὕτη πέντε τετραστίχα τοῦ Ἰγνατίου τῶν ἄλλως γνωστῶν, ὧν τὰ τέσσαρα πρῶτα φέρουσιν ἰδίας ἐπιγραφάς, λειπούσας ἀλλαχοῦ. Τῶν μύθων τούτων τὰ ἐπιμύθια εἶνε ὅμοια πρὸς τὰ συνήθως φερόμενα πλην τινῶν διαφορῶν γραφῶν ἐνιαχοῦ, μόνον δὲ τὸ πρῶτον εἶνε διάφορον τοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ C. F. Müller παρὰ τῷ Crusius, ὃν ἀπαράλλακτον πρὸς τὸ ἐν ταῖς ἐκδόσεσι Ἄλδου, Nivolei καὶ Κοραῆ πλην τῶν ἐν τέλει λέξεων ὡς οἱ ἄλλοι, αἵτινες λείπουσιν ἐν αὐταῖς. Προηγεῖται δὲ τῆς συλλογῆς ταύτης τῶν μύθων τὸ γνωστὸν εἰς τὴν ἁλιεῖαν ἰχθύων ἀναφερόμενον

Αἴνιγμα.

Τῶν βαρβάρων ἐλθόντων ἐκπορθῆσαι τὴν πόλιν,
ἡ μὲν πόλις πέφευγεν ἐκ τῶν θυρίδων,
οἱ δὲ πολῖται ὑπ' αὐτῶν κρατηθέντες
τῶν βαρβάρων γέγοναν πυρὸς θυσία.

Τέλος δ' ὑπὲρ τὸ στοιχεῖον Δ' ἐκδίδω δύο μύθους εὑρισκομένους ἐν φ. 61⁶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 201 Μοναχείου κώδικος, γεγραμμένου τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα.

Ἐν τέλει παρατηρῶ, ὅτι ἐκάστου τῶν κατωτέρῳ ἐκδιδομένων μύθων προέταξα παραπομπὴν εἰς τὰς οικείας ἐκδόσεις τοῦ Halm καὶ Crusius μετὰ τῆς παρὰ τῷ Halm δηλώσεως τῶν κωδίκων, ἐν οἷς εὑρίσκονται οἱ μῦθοι. Καὶ ὅπου μὲν οἱ μῦθοι εὑρηνται καὶ ἀλλαχοῦ αὐτολεξεῖ πλην διαφορῶν γραφῶν ἠρκέσθην εἰς τὴν σημείωσιν τῶν κωδίκων, ὅπου δὲ οἱ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδομένοι μῦθοι εἶνε νέοι τὴν διατύπωσιν προέταξα τῆς σημειώσεως τῶν κωδίκων, ἐν οἷς ὑπάρχουσι παρεμφερεῖς μῦθοι, τὸ σημείωμα *Πρβλ.* Οὐδὲν δ' ἐσημειώθη ὅπου οἱ μῦθοι εἶνε ἐντελῶς νέοι.

Λυποῦμαι δὲ, ὅτι διὰ διαφοροὺς λόγους δὲν ἔχω ἀντίγραφα

τῶν ἄλλων Αἰσωπειῶν μύθων τῶν σωζομένων ἐν κώδιξιν ἁγιο-
ρειτικοῖς¹.

Α'.

ς'.

(C 372. F 331. Halm 165).

Ἄνῆρ τις θηρευτῆς, λύκον θεασάμενος προσβυλόντα τῇ ποιμνῇ
καὶ πλείστα τῶν προβάτων ὡς δυνατόν διασπαράττοντα, τοῦτον εὐ-
μηχάνως θηρεύει καὶ τοὺς κύνας αὐτῷ ἐπαφίησι, φθεγγάμενος πρὸς
αὐτόν· ὦ δειλότατον θηρίον, ποῦ σου ἡ προλαβοῦσα ἰσχύς, ὅτι τοῖς
5 κυσίν ὅλως ἀντιστήναι οὐκ ἠδυνήθη;

Οὗτος δηλοῖ, ὡς τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ τέχνῃ ἐστὶ δό-
κιμος.

1. τίς προσβυλόντα: προσβύλλοντα Halm 2. δυνατόν Halm:
δυνατῶν 3. κύνης Μετὰ τὸ φθεγγάμενος ἔπεται ὁ: λείπει Halm
4. δειλότατον: δεινότατον Halm προλαβοῦσα: προσβυλοῦσα Halm
5. Οὗτος: Ὁ μῦθος Halm ἐστὶ: καθέστηκε Halm

ζ'.

(Πρβλ. C 145. B 5. Halm 21).

Δύο ἀλέκτορες ἀλλήλοις ἐμάχοντο. Καὶ ὁ μὲν εἰς ἠττηθεῖς τόπων
ἐνὶ ἐν παραθύστῳ ἀπεκρύβη· ὁ δὲ ἕτερος, τὴν νίκην ἀράμενος, ἐφ' ὕψη-
λοῦ τινος ἔστηκε δωματίου, τὰ μεγάλα φρουαττόμενος καὶ τῇ νικῇ
ἐγκαυχώμενος, ἕως αἰετός καταπτὰς τοῦτον ἐκεῖθεν ἀνῆρπαπεν.

5 Οὗτος δηλοῖ ὡς οὐ χρὴ τινὰ ἐπ' εὐτυχίᾳ καὶ δυνάμει φρονεῖν καὶ
ἀφρόνως σοβαρεύεσθαι.

1. ἠττηθεῖς 2. ἐνὶ 3. τινός 4. ἕως 5. χρὴ τινά 6. σο-
βαρέεσθαι

η'.

(Πρβλ. S. 197. C 120 καὶ σ. 324. F. 160. Halm 357).

Περιστέρα τις σφόδρα ἐδίψα καὶ ἐφ' ὕδατος ζήτησιν τῆδε κάκειπε
περιῆρχετο. Ἴδουσα δὲ ἐν τινι τοίχῳ ἐζωγραφημένην ὑδρίαν, ἰδοῦκει

1. περιστέρα τις 2. περιῆρχετο 3. τινος τοίχῳ

¹ Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ἱεροῦ
ἐλληνικῶν κωδίκων. Τόμ. Β' σ. 484 ἐν λ. Αἰσώπου Μῦθοι.

ἀληθῶς ὄραν ὕδατος σκεῦος μεστόν, καὶ ἐλθοῦσα τοῦ πειν τῷ τοίχῳ
προεῖκρουσε καὶ αὐτίκα τοῦ ζῆν ἀπεστέρητο. Ὅτε δὲ πρὸς τελευ-
ταίαν ἐγγίσασα ἀναπνοὴν ἦν, ἐν ἑαυτῇ ἔλεγεν, ὅτι δυστυχῆς ὄντως
ἐγὼ καὶ ἀθλία || ἐφ' ὧ ὕδατος γλιχομένη μὴ θανάτου ἐμνημόνευσον. φ. 544*

Οὗτος δηλοῖ ὡς πολὺ κρεῖττον ἢ μακροθυμία τῆς ἀλογίας καὶ ὁ
προπετείας.

3. ἐγγίσασαν ὄντως 4. ὕδατι

θ'.

Κόραξ αἰετόν ἐθεάσατο ἄρνα τῆς ποιμνῆς ἀφαρπάζοντα καὶ ἠθέ-
λησε τοῦτον ἐκμημάσθαι. Ἴδὼν δὲ ἐν τῇ ποιμνῇ κριόν, ἐπειράθη
τοῦτον ἀφαρπάσαι· τῶν δὲ ὀνύχων αὐτοῦ τῷ τοῦ κριοῦ συσχεθέντων
ἐρίῳ, φθᾶσας ὁ ποιμὴν καὶ τοῦτον πλήξας ἀπέκτεινεν.

Οὗτος δηλοῖ ὡς ἀνίσχυρος ἀνὴρ, τῷ δυνατωτέρῳ ἑαυτοῦ ἀφομοι- 5
οῦσθαι πειρώμενος, οὐ μόνον ἀσθενὴς εἶναι καὶ ἀφελὴς ἀπελέγχεται,
ἀλλὰ καὶ κακῶς ἐξ ἀφροσύνης ἀποθνήσκει.

1. ἄρνα 2. ἐκμημάσθαι ἰδὼν 3. ἀφαρπάσαι 3-4. συ-
σχεθέν τῶν ἐρίων 5. δηλοῖ 7. ἐξαφροσύνης

ι'.

Λαγῶς τις ἐδίψα καὶ ἐν φρέατι κατήλθε τοῦ πειν ὕδωρ, ἀφ' οὗ
καὶ ἠδέως πολὺ ἐπεπώκει. Ὅτε δὲ ἐκεῖθεν ἀνελθεῖν ἐμελλεν, ἀμηχα-
νίᾳ συνεσχέθη περὶ τὴν ἀνοδὸν, καὶ τὰ μέγιστα ἠθύμει. Ἀλώπηξ δὲ
ἐλθοῦσα κάκεισε τοῦτον εὐροῦσα, ἔφη πρὸς αὐτόν· Μεγάλως, ὦ οὗτος,
ἐσφάλης· πρότερον γὰρ ὄφειλες βουλευσασθαι πῶς ἔσται σοι τοῦ 5
φρέατος ἀνελθεῖν, εἴθ' οὕτως ἐν αὐτῷ κατελθεῖν.

Οὗτος ἐλέγχει τοὺς αὐτοβούλως πράττοντας καὶ μὴ συμβουλευο-
μένους.

2. ἐπεπώκει 2-3. ἀμηχανία 3. συνεσχέθη ἠθύμει 4. κάκεισε
ὡ προσέθηκα οὗτος 5. ὄφειλες 6. αὐτῷ

ια'.

(C. 373. F 332. Halm 395).

Γαῦρος εὐρηκῶς κοιμώμενον λέοντα, τοῦτον κερατί||σας ἀπέκτει- φ. 545*
νεν· ἐπιστάσα δὲ ἢ ἐκείνου μήτηρ, πικρῶς αὐτὸν ἀπεκλαίετο. Ἴδὼν

δὲ αὐτὴν σύαγρος ὀλοφυρομένην, μακρόθεν ἐστῶς ἔφη πρὸς αὐτήν·
 Ἴ2 πόσοι ἄρα τυγχάνουσιν ἄνθρωποι, ὧν τὰ τέκνα ὑμεῖς ἀπεκτείνετε.
 Οὗτος δηλοῖ, ὅτι ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖ τις, ἀντιμετρηθήσεται.

1. ἐστῶς αὐτήν Halm: αὐτόν 2. Ἴ2 Halm: ὧ ἄνθρωποι: ἄν-
 ὄρωποι θρηνοῦντες Halm 3. τίς ἀντιμετρηθήσεται: τίς ἀντιμετρι-
 θήσεται αὐτῷ Halm

ιβ'.

Ποιμὴν τις, ἀπολέσας ἐν τῶν προβάτων, ἐδεήθη τοῦ θεοῦ, συνθή-
 κας ποιούμενος, ὡς εἴ γε τοῦτο ἐφεύροι, ἕτερον ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς θυ-
 σίαν προσάξει. Περιερχόμενος δὲ ὄρᾳ τὸ αὐτὸ πρόβατον ὑπὸ λέοντος
 βιβρωσκόμενον, καὶ τοῦτον ἰδὼν ἐν ἑαυτῷ ἔλεγεν, ὡς εἰ μόνον τὸν
 5 τοῦ θηρίου ἀποδράσαιμι κίνδυνον, καὶ ἕτερον πρόβατον εἰς λύτρου
 δῶρον προσενέγκοιμι.

Οὗτος δηλοῖ, ὡς τὴν ἰδίαν ζωὴν πάντες ἄνθρωποι παντὸς κέρδους
 καὶ πλούτου προτιμότεραν ἔχουσι.

1. Ποιμὴν τις 3. ὑπὸ κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἵπλι
 4. ἰδὼν κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος εἰδὼν ἑαυτῷ 5. λύ-
 τρου κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος λύτρον

ιγ'.

(Πρβλ. C. 296 καὶ σ. 401 καὶ 193. F. 207 καὶ 333. B. 44.
 Halm 394 καὶ 394^b).

Λέων, προσβαλὼν ταύροις δυσὶν, ἐπειρᾶτο τούτους καταθινησασθαι.
 Οἱ δὲ τὰ ἑαυτῶν κέρατα ἐπ' ἰσῆς αὐτῷ ἀντιπαρατάξαντες οὐκ εἶων
 τὸν λέοντα μέσον αὐτῶν παρελθεῖν. Ὅρων τοίνυν ἐκείνος ὡς ἀδυνα-
 τως ἔχει πρὸς αὐτούς, κατεσοφίσατο τοῦ ἐνός, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔφη-
 φ. 545^a σεν, ἢ ὡς, εἴ γε τὸν σὸν ἐταῖρον προδώσεις μοι, ἀβλαβῆ σε διατη-
 6 ρήσω. Καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀμφοτέρους τοὺς ταύρους ἀνήρηκεν.

Οὗτος δηλοῖ, ὡς καὶ πόλεις καὶ ἄνθρωποι ἀλλήλοις ὁμοιοῦντες
 οὐ συγχωροῦσιν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς περιγίνεσθαι, τῆς δ' ὁμοιοῦσας
 καταφρονοῦντες εὐχερῶς ἄρα τοῖς ὑπεναντίοις ἀλλίσκονται.

1. καταθινησασθαι 2. ἐπίσης 3. αὐτόν 4. κατέσοφίσαι-
 το τοῦ ἐνός 5. ἐταῖρον 9. ἀρᾶ

ιδ'.

(C. 334. F. 334. Halm 436).

Ἀλώπηξ καὶ πίθηξ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὠδοιπόρουν. Περιερχόμενοι δὲ
 διὰ τινων μνημείων, ἔφη ὁ πίθηξ τῇ ἀλώπεκι, ὡς πάντες οἱ νεκροὶ
 οὗτοι ἀπελεύθεροι τῶν ἐμῶν γεννητόρων ὑπάρχουσιν. Ἡ δὲ ἀλώπηξ
 λέγει τῷ πίθηκι· Εὐχερῶς ἐψεύσω· οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐνταῦθα ταφέντων
 ἀπελέγξαι σε δύναται.

Οὗτος δηλοῖ παριστῶν τὸν τοὺς ψευδολόγους ὀρθῶς διελέγχοντα
 καὶ τοὺς προδήλως τὸ ψεῦδος ἀντὶ ἀληθείας προσφέροντας.

1. ὠδοιπόρουν 2. διὰ τινων: διὰ τινῶν Halm 4. εὐχερῶς: εὐ-
 καίρως Halm οὐδεὶς κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος οὐδεὶς
 6. οὗτος: οὗτος ὁ μῦθος Halm παριστῶν: παριστᾶ Halm δι-
 ελέγχοντα

ιε'.

(Πρβλ. S 75. C 181 καὶ σ. 365. F 66 καὶ 209. B 43. Halm 128).

Ἐλαφὸς τις διψῶσα κατῆλθεν ἐπὶ τινα πηγὴν τοῦ ὕδαρ πιεῖν.
 Ἴδουσα δὲ ἐν τῷ ὕδατι τὸ τοῦ ἰδίου σώματος ὁμοίωμα, τῇ μὲν τῶν
 ποδῶν λεπτότητι ἀπηρέσκετο, τῇ δὲ τῶν κεράτων μορφῇ ἐπετέρπετο.
 Ἄφνω δὲ τινες ἐπιστάντες θηρευταὶ ταύτην ἐδίωκον. Καὶ καθ' ὅσον
 ἢ μὲν ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἔτρεχεν, τῶν διωκόντων ὑπερεγίνετο· φθάσασα φ. 346^a
 δὲ εἰς ἔλος ἀπροσδοκῆτως εἰσελθεῖν, τῶν αὐτῆς κεράτων τοῖς κλάδοις 6
 συμπλακέντων, ὑπὸ τῶν διωκόντων καταλαμβάνεται, καὶ στενάξασα
 ἔφη· Οἱμοὶ τῇ ταλαιπώρῳ, ὅτι ἐφ' οἷς ἀπηρεσκόμενη, ὑπ' αὐτῶν μᾶλ-
 λον διεσωζόμενη, οἷς [δ'] ἐνεκαυχώμην, ὑπ' αὐτῶν δὴ καὶ ἀπόλλυμαι.

Οὗτος δηλοῖ, ὡς οὐ χρὴ τινα τῶν ἐν ἑαυτῷ τι ἐπαινεῖν εἰ μὴ τὰ 10
 εὐχρηστα καὶ ἐπωφελεῖ διαπράττειτο.

1. ἔλαφος τις ποιεῖν 2. ἰδουσα τοῦ 4. ἀφνω δὲ τινες
 καθόσον 5. μὲν πεδιάδος ἔτρεχεν ὑπερεγίνετο 8-9. μᾶλλον
 9. δ' προσέθηκα ἐνεκαυχώμην 10. χρὴ τινα τί

ις'.

(Πρβλ. F 82. C 284 καὶ σ. 397. Halm 413).

Ἦν τις κύων χαλκίων τινῶν ἐν οἰκίᾳ διάγων· κακίων μὲν ἐργα-
 ζομένων, οὗτος εἰς ὕπνον ἐτρέπετο, εἰς ἐστίασιν δὲ καθεζομένων, εὐ-

1. τίς κακίων μὲν 2. ἐτέρπετο

θέως ἐγένετο ἔξυπνος, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ κυρίως χαριεντῶς προσεπελάζεν. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔλεγον· Πῶς τῷ μὲν ψόφῳ τῶν βαρυτάτων σφυρῶν οὐδόλως ἐξυπνίζῃ, τῷ δὲ βραχυτάτῳ κρότῳ τῶν μυλοδόντων ταχέως διεγείρῃ;

5 Οὗτος δηλοῖ, ὡς καὶ ἄνθρωποι ἄνοικοι ἐφ' οἷς δῆθεν ὠφελείσθαι παραδοκοῦσι, ταχέως τούτοις καὶ ὑπακούουσιν, ἐν οἷς δ' ἀπαρίσκονται ἀπειθεῖς πάντες καθίστανται.

1. ἐγένετο ἑαυτοῦ κατὰ διάρθρωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἑαυτῶν χαριεντῶς 2. τὰ μὲν ψόφα 4. ταχέως διεγείρει

ζ'.

(C 375. F 335. Halm 40).

φ. 546⁵ Ἀλώπηξ θεασαμένη ἐγκάθειρκτον λέοντα, καὶ || τούτου πτάσα ἐγ- γύς, δεινῶς αὐτὸν ὑβρίζεν· ὁ δὲ λέων ἔφη πρὸς αὐτήν· Οὐ σύ με καθυβρίζεις, ἀλλ' ἢ προσπεσοῦσά μοι ἀτυχία.

5 Οὗτος δηλοῖ ὡς πολλοὶ τῶν ἐνδόξων δυσπραγίαις περιπίπτοντες ὑπὸ εὐτελῶν ἐξουθενοῦνται.

1. τοῦτου · 2. δε 3. προσπεσοῦσά Halm: προσπεσοῦσα 4. οὐ- τοις· Ὁ μῦθος οὗτος Halm 5. ὑπὸ: ὑπ' Halm

η'.

(Πρβλ. C 119 καὶ σ. 324. F 149. Halm 347).

Ὅφιν τις ἔρπων παρὰ πολλῶν συνεπαταίτο. Πορευόμενος δὲ εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰδωλεῖον εἰσελήλυθεν. Ὁ δὲ Ἀπόλλων εὐθύς ἔφη πρὸς αὐτόν· Εἰ ὤλεσας γὰρ τὸν πρῶτως σε συμπατήσαντα, οὐδεὶς ἂν τῶν ἐτέρων κατατετόλμηκέ σου.

5 Οὗτος δηλοῖ, ὡς οἱ προλαβόντως σφαλέντες εἴπερ εὐθύς σωφρονί- ζοιντο, οἱ ἕτεροι δι' ἐκείνων κατάφοβοι γίνονται.

1. τίς παραπολλῶν 4. ἐτέρων 5. ἕτεροι

θ'

Λέοντος δωρὰν κύνες εὐρόντες δισπάραιτον ταύτην. Τούτους δὲ ἀλώπηξ ἰδοῦσα, ἔφη· Εἰ οὗτος ὁ λέων τοῖς ζῶσι συνῆν, εἴδετε ἂν τοὺς αὐτοῦ ὄνυχας ἰσχυροτέρους τῶν ὑμετέρων ὀδόντων.

5 Οὗτος δηλοῖ, ὡς τοὺς τῶν ἐνδόξων καταφρονοῦντας, ὅταν τῆς ἀρ- χῆς καὶ δόξης ἐκπίπτωσιν, μὴ ἐπαινεῖν χρή.

1. δωρὰν 2. ἀλώπηξ ἴδετε 3. ὀδόντων

κ'.

(C 377. F. 337. B 46. Halm 131).

Ἐλαφος νόσῳ περιπεσοῦσα, ἐπὶ τινος τόπου πεδινοῦ κατεκέκλιτο. Τινὰ δὲ τῶν θηρίων εἰς θεῖαν αὐτῆς ἐλθόντα τὴν παρακειμένην τῇ ἐλάφῳ νομῆν κατεβοσκήθησαν· εἶτα ἐκείνη τῆς νόσου ἀπαλλαγείσα, τῇ ἐνδείᾳ δεινῶς κατετρύχετο, καὶ τῇ νομῇ τὸ ζῆν προσαπάλισεν.

Ὁ μῦθος οὗτος δηλοῖ, ὡς οἱ περιττοὺς καὶ ἀνονήτους κτώμενοι ἢ φίλους ἀντὶ κέρδους ὑπ' αὐτῶν ζημίαν μᾶλλον ὑφίστανται].

1. κατακέκλιτο 3-6. νομῆν — ὑφίστανται Halm: λείπουν ἐν τῷ κώ- δικι τῆς μονῆς Διονυσίου, τοῦ μύθου μένοντες κολοβοῦ.

Β'.

Στίχοι γραμματικοῦ τινος Βαβυρίου.

1 (Ἰγνατίου 1. Crusius σ. 264).

Ἄνδρός ποσιν παταίτο πέτρινος λέων,
καὶ τις λέοντί φησι «Τὴν ἰσχὺν βλέπεις;»
«Ἄλλ' εἰ λέοντες, εἶπεν, ἤδεισαν γλύφειν,
πολλοὺς ἂν ὄντας εἶδες ἀνθρώπους λίθους.»

1. ποσὶ 2. λέωντι 3. εἶδισαν 4. ὄντας οἶδες: οἶδες ὄντας Cr.

2 (Ἰγνατίου 29. Crusius σ. 275).

Ἐπ' ἀλλοτρίοις πράγμασιν μὴ ἐπαίρεσθαι.

Ἄλλοτρίοις πτεροῖσιν ἠμφισμῆνος
ἠὔχει κολοῖος ὀρνέων ὑπερφέρειν.
Πρώτη δὲ δῶρον ἢ χειλιδῶν ἠρπάκει,
μεθ' ἣν ἅπαντες· εἶτα γυμνὸς εὐρέθη.

2. πῦχει 3. πρώτῳ

3 (Ἰγνατίου 39. Crusius σ. 279).

Ἄνῆρ γαλῆν γυναῖκα πρὸς δόμον φέρε·
παρῆν δὲ Κύπρις εἰς ἑορτὴν τοῦ γάμου.
Νύμφη δὲ γοῦν βλέψασα συντόνῳ τάχει
δίωκε τοῦτον, μὴ τραπίσα τὴν φύσιν

1. γαλῆν 2. κύπρις 3. συντόμῳ

4 (Ἰγνατίου 25. Crusius σ. 273).

Ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἀδικημάτων τὰ δίκαια καλά.

Βέβλητό τις πρὸς στήθος ἀετός βέλει.

Ἄλγων δὲ λοιπὸν ἦστο πολλὰ δακρύων.

Βλέπων δ' ὁίστον εἶπεν ἐμπεπαρμένον·

Παπαί, πτερόν μ' ἐκ τῶν ἡμετέρων κτείνει.

2. ἄλγων ἦστο Cr.: ἦτορ 3. ὁίστον ἐμπεπαρμένον: ἐπτερω-
μένον Cr. 4. παπαί μ' ἐκ τῶν ἡμετέρων

5 (Ἰγνατίου 28. Crusius σ. 275).

Δεῖ τὰ ἀλλότρια ἀλύπως ἀποδιδόναι

Βοὸς φαγῶν παῖς εἰς ἑορτὴν ἔγκατα

ἡμεῖ κεκραγῶς· Σπλάγχνα, μῆτερ, ἐκχέω,

Ἡ δ' αὖ γελῶσά φησι· Μὴ φοβοῦ, τέκνον·

τῶν σῶν οὐδέν, ἀλλ' ἐμεῖς ἀλλοτρίων.

2. ἡμεῖ Cr.: οἶμεῖ κεκραγῶς: κεκληγῶς Cr. 3. ἡ: ἦ Cr. γε-
λωσά φησι Cr.: γελῶσα φησὶ μὴ 4. ἀλλοτρίων (καὶ MSWBPAld):
ἀλλότρια Cr. κατὰ VHQ

6 (Ἰγνατίου 12. Crusius σ. 268).

Τοῦ συνήθους τὸ ἐσόμενον ἔσοπτρον.

Γάμοις ἔχαιρον βάτραχοι τοῦ Ἡλίου

καὶ τις πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· ὦ δειλὸν γένος·

εἰ γὰρ μόνον τρέμοιτε αὐγὰς Ἡλίου,

τίς, εἰ γε τεκνώσειε, τοῦτον βαστάσει;

3. τρέμοιτε ἔγραφα: τρέμεται: τρέμοιμεν Cr. 4. τεκνώσειε Cr.:
τεκνώσειε βαστάσει Cr. κατὰ VHQ: βαστάσει (καὶ TL)

7 (Ἰγνατίου 26. Crusius σ. 274).

Ὅτι οὐ δεῖ κατὰ ἀπόντων καταθρασύνεσθαι.

Δειλὸς κυνηγὸς πρὸς τιν' εἶπε ποιμένα·

«Εἰ που λέοντος ἴχνος εἶδές μοι φράσον».

«Σοὶ τοῦτον, εἶπεν, εἰ θέλεις, δείξω πέλας».

«Ἰχνῶν, κυνηγὸς εἶπεν, οὐ ζητῶ πλέον».

1. ποιμένα Cr.: ποιμένι 2. εἶδες 3. Σοὶ Cr.: αὐτῷ (πρὸβλ. εὐ R)
εἶπεν Cr. κατὰ W: λείπει πέλας Cr.: τάχα (καὶ R) 4. πλέον

8 (Ἰγνατίου 2. Crusius σ. 2).

Ὅτι οὐ δεῖ ἀδίκους συναναμίγνυσθαι.

Ἔθνει γεράνων πῆξέ τις σπορεὺς πάγην,

μεθ' ὧν πελαργὸν εἶλεν, ὃς θρήνει μέγα.

Ἔφη δ' ἀροτρεὺς· Ὡς φίλος μὲν εἶ, λέγω·

ἀλλ' ἢ πάγη λαβοῦσα σὺν κακοῖς σ' ἔχει.

1. πῆξε τις 2. εἶλεν Cr.: εἶχεν 3. λέγω Cr.: λέγων 4. σ'
προσέθηκε Cr.: λείπει

9 (Ἰγνατίου 17. Crusius σ. 270).

Ὅτι οὐ δεῖ κακοῦς εὖ ποιεῖν.

Ἐθαλπὲ τις γεωργὸς ἐν κόλποις ὄφιν

ᾧρα κρύους· ἐπεὶ δὲ ἦσθετο θέρμης,

ἔπληξε τὸν θάλαψαντα καὶ κτεῖνε τάχος.

Οὕτω κακοὶ ποιοῦσι τοῖς εὐεργέταις.

Ἐπιμύθιον· κακοῖς 2. δὲ ἔγραφα κατὰ BQ: δ' ἦσθετο θέρμης
(καὶ S.): θέρμης ἦσθετο Cr. 3. κτεῖνε ἔγραφα κατὰ T: κτεῖναι: κτεί-
νει Cr. Ἴδε καὶ κατωτέρω ἐν συλλογῇ Γ' ἀρ. 5.

10 (Ἰγνατίου 27. Crusius σ. 274).

Ὅτι τὰ ἀλέθρια κέρδη ἴσα τῶν ζημιῶν εἰσιν.

Εἰςδύσα κερδῶ πρὸς δρυὸς κοίτης βάθος

εὕρισκε δαίτα ποιμένος, καὶ δὴ φάγεν,

ὡς μὴ προκύπτειν ἐκ πάχους. Εἶπεν δέ τις·

Θέλεις προσλθεῖν; ὡς περ εἰσῆλθες γίνου.

Ἐπιμύθιον· ἴσα ἔγραφα: εἰσὶ εἰσὶν ἔγραφα: εἰσὶν 1. εἰσδύσα
2. εὕρησθε 3. πάχους εἶπεν Cr.: βάθους εἶπε 4. εἰσῆλθες (καὶ
MSAld): ἔλυθες Cr. κατὰ H γίνου Cr. κατὰ HS: γενοῦ (προτασσόμενον
τοῦ ὡς περ) καὶ ἐν VChMAld.

11 (Ἰγνατίου 30. Crusius σ. 275).

Ἵτι μέγα κέρδος τὸ μὴ βλαβῆναι ὑπὸ κακοῦ.

Εἰς λαιμόν ὄστοῦν ἐμπεπήγει τῷ λύκῳ,
μισθοῦ δ' ἐλών γέρανος ἦτει τὴν χάριν.
Σφόν τράχηλον ἐμοῦ λαιμοῦ φέρων

φ. 3a ἥμῃ δῶρον ἄλλα, φησί, πλὴν τούτου σκόπει ».

1. τῷ λύκῳ: τοῦ λύκου Cr. 2. μισθοῦ Cr. κατὰ MI: μισθῶν καὶ MSRF ἐλών Cr.: ἐλών τις ἦτει τὴν Cr.: ἦτοι 4. τούτου καὶ I: τοῦτο Cr.

12 (Ἰγνατίου 37. Crusius σ. 278).

Ἵτι οὐ δεῖ τοῦ πλείονος ἐρᾶν.

Ἔτικτε χρυσοῦν φόν ὄρνις εἰς ἄπαξ,
καὶ τις πλανηθεὶς χρυσεραπτῆς τὴν φρένα
ἐκτεινε ταύτην, χρυσὸν ὡς λαβεῖν θέλων.
Ἐλπίς δὲ μείζων δῶρον ὠλέκει τύχης.

1. ἄπαξ: ἄπαν Cr. 3. θέλων: πλέον Cr. 4. ὠλέκει καὶ Ald: ὠλεσε Cr

13 (Ἰγνατίου 6. Crusius σ. 266).

Πρὸς νωθρούς.

Ἦτει τροφήν μύρμηκα τέττιξ ἐν κρύει.
Μύρμηξ πρὸς αὐτὸν εἶπε «Πῶς γὰρ οὐκ ἔχεις;»
«Ὡς ἐν θέρει, προσεῖπεν, ἦδον ὀξείως».
«Χειμῶνος ὄρχοῦ, φησί, μὴ τροφῆς ἔρα».

1. μύρμηκα Cr.: μύρμηκι 4. χειμῶνος Cr. χειμῶνα φησί Cr.: φησι

14 (Ἰγνατίου 24. Crusius σ. 273).

Ἵτι ἔστιν ἐξ ἀνάγκης ποιεῖν τινι ματαίαν χάριν.

Ἦτει λαβεῖν ἀγροίκου λαγῶν ἱππότης.
Λαβῶν δὲ χερσὶ τοῦτον ἠρώτα πόσου
καὶ πῶλον ἐξήλαυνεν. Ἀγροῖκος δ' ἔφη
Μὴ σπεῦδε· σοὶ δῶρημα τοῦτον προσφέρω.

1. λαγῶν ἱππότης: ἱππότης λαγῶν Cr. 4. σοὶ Cr.: σοι

15 (Ἰγνατίου 32. Crusius σ. 276).

Ἵτι τῆς τύχης ἐπὶ τὸ κατόπιν τραπέισις
καὶ τὸ σμικρότατον ἰσχύει.

Ἦλαυνε τράγος ἐξ ἐῆς κοίτης ταῦρον,
ὄν θῆρ λέων δίωκεν. Εἶπε δὲ στένων
Ἐἴπερ με μὴ λέοντος ἐπτόει φόβος
ἔγνωσ ὅσον ταύρου τε καὶ τράγου σθένος.

1. τράγος: ταῦρος Cr. εῆς ταῦρον: τράγον Cr. 2. λέων Cr.: λείπει

16 (Ἰγνατίου 44. Crusius σ. 280).

Ἵτι κρεῖσσον ὑπείληπται τισὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀποθανεῖν
ἢ παρὰ παντὸς περιφρονεῖσθαι.

Θανεῖν ἐθεντο πτώκες ἢ ζῆν ἐν βίῳ
ὡς εὐτελεῖς, ὡς ὄντες ἀδρανεῖς ἄγαν.
Λίμνη δ' ἑαυτοὺς ἐμβαλεῖν ὑπηγμένοι
ἔσχον, φυγόντων βατράχων, σθένος μέγα.

2. ὡς ὄντες Cr.: ὄντες ὡς 3. ἑαυτοὺς Cr.: ἑαυτοῖς 4. φυγόντων βατράχων Cr.: βατράχων φυγόντων

17 (Ἰγνατίου 3. Crusius σ. 265).

Ἵτι οὐ δεῖ ἐν συμφοραῖς γαστρίζεσθαι.

Κλοιῶ λύκος πάχιστον εἰσορῶν κύνα
«Δῆσας τίς ἐξέθρεψε τοῦτον ὠδ'»; ἔφη.
«Κυνηγός». «Ἀλλὰ τοῦτο μὴ πάθει λύκος·
ἐμοὶ φίλος λιμὸς γὰρ ἢ κλοιοῦ βάρος».

1. Κλοιῶ Cr.: Ποῦ τίς 2. Δῆσας τίς Cr.: δεῖσαι τίς ὠδ' Cr.:
ὄς δ' 4. ἐμοὶ Cr.: ἐπὶ βάρος Cr.: κόρος

18 (Ἰγνατίου 16. Crusius σ. 270).

Ἵτι δεῖ φυλάττεσθαι ἀπὸ ὑποκρίσεως πολεμίων.

Κάμνουσαν ὄρνιν εἶδεν αἰλουρος νόσφ,
πρὸς ἣν ἔφησε· Πῶς ἔχει τὰ τῆς νόσου;
Τρέμουσα δ' εἶπεν· Εἰ παρέλθοις μακρόθεν,
ζωὴν ὑπέλωθ' ἄδοξα δῶρον ὑπερτέραν.

2. εἶπεν Cr.: ἔφη ἔχει καὶ WQ: ἔχεις Cr.

19 (Ἰγνατίου 23. Crusius σ. 273).

Ἔστι τὸ ἄπορον καὶ ἀδύνατον διὰ ψιλῆς προφάσεως.

Κερδῶ βότρυν φέρουσα μακρᾶς ἀμπέλου
εἰς ὕψος ἤρτο καὶ καμοῦσα πολλάκις
λαβεῖν ἀπέπειε· πρὸς δ' ἑαυτὴν ταῦτ' ἔφη·
Μὴ κάμνε· ῥᾶγες ὀμφακίζουσιν μάλα.

1. Κερδῶ βότρυν καὶ πάντες οἱ κώδικες πλὴν VII: βότρυν Cr. κατὰ VII
μακρᾶς: μακρῆς Cr. κατὰ VIIW 3. λαβεῖν καὶ W: ἐλεῖν Cr.
δ' ἑαυτὴν Cr.: δὲ αὐτὴν 4. ῥάγες ὀμφακίζουσιν Cr.: ὀμφακίζουσαι

20 (Ἰγνατίου 4. Crusius σ. 265).

Ἔστι οὐ δεῖ τὴν μέμψιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀποκρούεσθαι.

Λέοντος ὑπνώττοντος ἀυχένος μέσον
διέδραμεν μῦς· ὁ δ' ἀνίστη συντόμως.
Γελαῖ δ' ἀλώπηξ, καὶ λέων ἀπεκρίθη·
Οὐ μὲν πτοοῦμαι, τὴν ὁδὸν δ' ἀνατρέπω.

2. διέδραμεν Cr.: ἐδραμε ὁ: ὅς Cr. 3. καὶ Cr.: ὁ 4. ὁδὸν δ' Cr.:
δ' ὁδὸν καὶ S

21 (Ἰγνατίου 38. Crusius σ. 278).

Ἔστι δεῖ πάσαις ἐξουσίαις ὑπεῖκειν.

Λέοντα δορκᾶς ὡς ἴδεν μεμνηνότε·
Ἔμοῖρα θηρῶν, εἶπεν, ἀθλιωτάτη·

¶ 4 εἰ σωφροῦν γὰρ δυσκάθεκτος ἦν λέων,
πῶς οὐ μανιεῖ δράσεις μεστὰ δακρύων;

1. ἴδεν Cr. κατὰ Ald: εἶδε 2. μοῖρα 3. δυσκάθεκτος 4. δράσεις

22 (Ἰγνατίου 33. Crusius σ. 276).

Ἔστι τοῖς ἀδίκοις προφάσεις οὐ λείπουσι.

Λύκος πρὸς ἄρνα φησὶν· «Οὐ πρόσθεν σύ μοι
ὑδὼρ τάραττες;» «Ἄρτι γαστρός ἐξέφυν
καὶ πῶς ὑδὼρ τάραττον; Ἄγνοῶ πότε».
«Ἐπεὶ λέγεις δίκαια, πάγκακος πέλεις».

1. πρόσθεν σύ Cr. προσδινί γε σοὶ 2. τάραττες Cr.: τάραττεις
Ἄρτι γαστρός Cr.: γαστρός ἄρτ' 3. ὑδὼρ τάραττον Cr.: ὠρῶρ
ὑδὼρ 4. πάγκακος Cr.: πλάγκαλος

23 (Ἰγνατίου 8. Crusius σ. 266).

Ἔστι οὐ δεῖ γελαῖν πτώμα τοῦ πέλας μήπως πάθοι τοῦτο.

Μὲν ἔκφερον μῦς, ἔργον ὄντ' αἰτίας·
οὐς χαλκίεις βλέποντες ἕστασαν γέλων.
Ἄ μῦς δ' ἔτι ζῶν εἶπε· Μεστοὶ δακρύων,
ὡς οὐδὲ μὲν δύνασθε κἄν ἕνα τρέφειν.

1. ἔκφερον Cr.: ἔφερον 2. γέλων Cr.: γελαῖν 3. μῦς μεστοὶ Cr.: μεστής
καὶ MSURAlid 4. ἕνα τρέφειν ἔγραφα: ἀνατρέφειν: τρέφειν ἕνα Cr.

24 (Ἰγνατίου 20. Crusius σ. 271).

Ἔστι οὐ δεῖ μετὰ δυνατωτέρων μάχεσθαι.

Μάχην λέων συνῆψεν ἀνδρὶ τοξότη.
Βέλει τυπεῖς δὲ ὡς ἀθυμῶν ἐβόα·
Εἰ γὰρ προπομπῶν εὐπορεῖ τοίων ὄγε,
τίς αὐτός εἴη συστάδην ὠρμημένος;

1. συνῆψεν καὶ UP: συνῆπτεν Cr. 2. ὡς ἀθυμῶν ἐβόα: θηρῶν
εἶπε τοιάδε Cr. 3. προπομπῶν: προπομπούς Cr. τοίους: τοίων Cr.
4. τίς Cr.: τί

25 (Πρῶλ. S 123. C 204. B 77. Halm 204).

Κόραξ κρέα ἀρπάσας ἐπὶ τινος ἐκαθέσθη δένδρου· ἀλώπηξ δὲ τοῦ-
τον θεασαμένη, βουλομένη τὸ κρέας ἀρπάσαι, ἐπήνει αὐτὸν ὡς εὐμε-
γεθη καὶ καλὸν ἦντα, λέγουσα, ὅτι Πρέπον ἐστὶ σοὶ τῶν ὀρνέων βα-
σιλεύειν, καὶ τοῦτο πάντως ἂν εἴη φανερώς, εἰ καὶ μεγάλα κράζειν
ἐδύνου. Ὁ δὲ βαλὼν κάτω τὸ κρέας ἀπήρξατο κράζειν· ἡ δὲ δρα-
μοῦσα καὶ τοῦτο λαβοῦσα ἔφη· Ἔ κόραξ, εἰ καὶ φρένας εἶχες, οὐδὲν
ἔδει σε ἄρχειν τῶν ὀρνέων.

1. ἀρπάσας 2. ἀρπάσαι 4. εἶπεν

26 (Πρβλ. S 124. C 98. F 250. Halm 212).

Κορώνη, κόρακι φθονήσασα διὰ τὸ δι' αὐτοῦ οἰωνίζεσθαι ταῖς ἀνθρώποις, ἐβουλήθη τῶν ἰσων ἐφικέσθαι. Καὶ δὴ θεασαμένη ὀδοιπόρους τινὰς ἀπιόντας, σταῖσα ἐπὶ δένδρου τινός, ἐκεκράγει μέγα. Καὶ πρὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν ἐπιστραφέντων, ὑποτυχῶν τις τούτων ἔφη· Ἄλλ' ἀπίωμεν, ὦ φίλοι· κορώνη γάρ ἐστι καὶ οἰωνόν οὐκ ἔχει.

3. σταῖσα ἐπι 4. ὑποτυχῶν 5. ἐστὶ οὐκέχει

27 (Πρβλ. S 125. C 201. F 284. Halm 199).

Κολοῖός λιμώττων ἐπὶ τινος συκῆς ἐκάθισεν καὶ τοὺς ὀλύνθους μὴ εὐρῶν πεπεῖρους, προσέμεινεν ἕως πέπειροι γένοιτο. Ἀλώπηξ δὲ τοῦτον θεασαμένη ἐγχρονίζοντα καὶ τὴν αἰτίαν παρ' αὐτοῦ μαθοῦσα, ἔφη πρὸς αὐτόν· Ἀλλὰ λανθάνεις, ὦ οὔτος, ἐλπίδι προσανέχων, ἥτις βουκολεῖν μὲν οἶδε, τρέφειν δ' οὐδαμῶς.

5 Οὕτως ὁ τῆ ἐλπίδι τρεφόμενος.

1. λιμώττων ὀλύνθους 2. εὐρῶν προσέμεινε 3. παρ
4. ὦ 5. μὲν 6. τὸ ἐπιμύθιον ἐν συνεχείᾳ ὁ τῆ ἔγρηφα· ὅτι

28 (Πρβλ. S 127. C 100. F 252. Halm 207).

Κόραξ ἀπορῶν τροφῆς ὡς ἐθεάσατο ἐπὶ τινος τόπου ὄφιν κοιμώμενον, τοῦτον καταπτάς ἤρπασε φέρων. Τοῦ δὲ ὄφις ἐπιστραφέντος καὶ αὐτόν καταδακόντος, ὡς ἀποθνήσκειν ἤμελλεν, Δεῖλαιος, ἔφη, ἔγωγε, ὅστις ἔρμαιον εὐρῶν ὑπὸ αὐτοῦ ἀπολώλειν.

Ὡσαύτως καὶ ὁ θησαυρὸν εὐρῶν.

1. ὄφι 2. ἤρπασε 3. καταδακόντα ἤμελε 4. εὐρῶν 5. τὸ ἐπιμύθιον ἐν τῇ ῥῆσιν ὁ οὐ....εὐρῶν

29 (Πρβλ. C 101. F 253. S 128. Halm 201).

Κολοῖός ἐν τινι τόπῳ περιστερὰς ἰδὼν τρεφομένας, λευκάννας ἑαυτὸν ἤκεν ὡς ἢ καὶ αὐτός τῆς αὐτῆς μεταληψόμενος διαίτης. Αἱ δὲ, μέχρι μὲν ἠσύχαζε, προσίεντο, περιστερὰν εἶναι νομίζουσαι· ἐπεὶ δὲ πῶς ἐκλαθόμενος ἐφθέγγετο, τῆνικαῦτα τὴν ὄπα αὐτοῦ (<μὴ> ἐπι-

1. ἑαυτὸν 2. δὲ 3. ἠσύχαζε. Τὸ μὴ διαγραπτέον

γνοῦσαι, ἐξήλασαν αὐτόν. Καὶ ὅς ἀποτυχῶν τῆς ἐνταῦθα διαίτης, πάλιν ἀπῆλθε πρὸς τοὺς κολοῖους. Κακείνοι μὴ γνωρίζοντες αὐτόν διὰ τὸ χρῶμα, ἀπεῖρξαν τῆς μετ' αὐτῶν διαίτης. Οὕτω τε δυοῖν ἐπιθυμῶν οὐδεμιᾶς ἐπέτυχεν.

1. ἀποτυχῶν 2. κακείνοι 3. ἀπεῖρξαν

30 (Πρβλ. S 134. C 207. F 289. Halm 218).

Κύνες λιμώττοντες, ὡς ἐθεάσαντο ἐπὶ ποταμοῦ βύρσας βρεχομένας, ἐφικέσθαι μὲν μὴ δυνάμενοι συνεβούλευσαν ἀλλήλοις, ὅπως τὸ ὕδωρ πρῶτον ἐκπιόντες, οὕτως ἐπὶ τὰς βύρσας παραγένωνται. Συνέβη δὲ αὐτοὺς ἐπὶ πολὺ πίνοντας διαρραγῆναι πρότερον ἢ ἐφικέσθαι τῶν βυρσῶν.

3. παραγένονται

31 (Πρβλ. C 354 καὶ σ. 229. B 87. Halm 229).

Κύων θηρευτικὸς λαγῶν τοῖς ὀδοῦσι λαθῶν, ποτὲ μὲν ἔδακνε, ποτὲ δὲ περιέλειχεν. Ὁ δὲ λαγῶς ἔφη τῷ κυνί· Τί τοῦτο; οὔτε ποτε φίλοις γινώσκωμεν, οὔτε ποτε δάκνεις.

2. περιέλιχεν λαγῶς 2-3. φίλοις γινώσκωμεν

32 (Πρβλ. S 130. C 102. F 254. Halm 202).

Κολοῖόν τις συλλαθῶν καὶ λίνον τῷ αὐτοῦ προσδήσας ποδί, φέρων δέδωκε τῷ ἰδίῳ παιδί. Ὁ δὲ τὴν μετὰ ἀνθρώπων οὐχ ὑπομείνας διαίταν, ὡς πρὸς ὀλίγον ἔτυχεν ἀδείας, φεύγων καλιὰν τὴν ἑαυτοῦ ἠγνόει. Ταύτην δ' ἐφευρῶν καὶ ἀναπτάς ἐν τάχει, ἐπληξεν ἑαυτοῦ τοὺς πόδας ἐν τῷ κλάδῳ τοῖς ἐχομένοις ἐν ποσὶ περιάμμασι καὶ κρεμασθεῖς καὶ μὴ λῦσαι τὸν πόδα σθένων εἰς τὸ φυγεῖν, ἐκεκράγει· Ὡς τάδε ξένῳ τρόπῳ ἐκ θεοῦ ἐπεπόνθειν κατ' ἀξίαν· βροτοῖς γὰρ μὴ θέλων συνδιάγειν ὑπέβαλον ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ.

1. λίνον 2. δὲ οὐχ' 3. ἑαυτοῦ 4. ἑαυτοῦ 5. μὴ σθένων
7. πεπόνθειν 8. ἑαυτόν

33 (Πρβλ. C 34. F 227. Halm 232).

Κύων εἰς μαγειρεῖον ἐλθοῦσα, τοῦ μαγειροῦ ἐπὶ τι ἀσχολουμένου, καρδίαν ἀρπάξασα ἀπῆει. Ὡς δ' οὗτος ἐπιστραφεὶς οὐκ ἐθεάσατο αὐτήν, εἶπεν· ὦ κύων, ὅποιπερ ἂν ᾦς, φυλάξομαί σε· οὐ γὰρ ἀπ' ἐμοῦ καρδίαν εἰλήφεις, μᾶλλον δ' ἔδωκας.

2. ἐθεάσατο 3. εἶπεν ἢ ἐμου 4. δέδωκας

34 (Πρβλ. C 35 καὶ σ. 296. F 86. S 133. Halm 231).

Κύων πρὸ ἐπαύλεως τινος ἐκοιμάτο. Λύκος δὲ τοῦτον θεασάμενος καὶ συλλαβὼν, ἐβούλετο αὐτὸν καταφαγεῖν. Ὁ δὲ κύων ἐδεήθη αὐτοῦ μὴ θοινήσασθαι πρὸς τὸ παρόν· νῦν μὲν γὰρ λεπτός καὶ ἰσχνός εἰμι, τοῖς δὲ μέλλουσι γαμοδαισίοις τῶν δεσποτῶν μου πλείστων βρωμάτων ἐμφορηθεὶς, τότε ἂν σοι λιπαρότερος φανήσομαι. Πεισθεὶς οὖν ὁ λύκος, ἀπέλυσεν αὐτόν. Μεθ' ἡμέρας δ' ἐλθὼν καὶ ἑωρακῶς αὐτὸν ἐν δωματίῳ αἰπεινῶ κοιμώμενον, τῶν συνθηκῶν ὑπεμίμνησκε καὶ πρὸς τὰ κάτω αὐτὸν ἐκάλει. Ὁ δὲ κύων ἔφη· ὦ λύκε, εἴ με πρὸ τῆς ἐπαύλεως πάλιν κοιταζόμενον εὔροις, κατάθουε, μηκέτ' ἀναμείνης γάμους.

1. πρὸς ἐπαύλεως τινός 3. πρὸς τὸ ἰσχνός 4. πλείστως
5. λιπαρότερος φανήσομαι 6. ἑωρακῶς ἔγραψα: ὠφώς. Ἴδε καὶ 37, 5 καὶ 38, 1 8. ἐπαύλεως εὔροις κατάθουε μηκέτ' 9. γάμους ἔγραψα: γράμμα

35 (Πρβλ. F 354. C 405. B 80. Halm 182).

φ. 5^ο Κάμηλος ὑπὸ τοῦ ἰδίου δεσπότου ὀρχήσασθαι. || βεβιασμένη, ἔφη· Ἄλλ' οὐ μόνον ὀρχουμένη ἀσχημὸς εἰμι, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς περιπατοῦσα.

1. ὑφ' ἰδίου 2. ἀπλῶς

36 (Πρβλ. S. 138. C 221 καὶ σ. 375. F 110. B 98. Halm 249).

Λέων ἐρασθεὶς γεωργοῦ τινός θυγατέρα, ταύτην ἐμνηστεύσατο. Ὁ δὲ πατὴρ μὴ ἐκδοῦναι τὴν θυγατέρα θηρίῳ ὑπομένων, μηδὲ ἀπαρ-

2. μη

νίσθαι διὰ τὸν φόβον δυνάμενος, τοιοῦτον ἐπενόησέ τι καὶ φησὶν ἐπιχειμένῳ τῷ λέοντι· Ἐγὼ ἄξιόν σε γε πάνυ νυμφίον τῆς ἐμῆς θυγατρὸς, πλὴν, εἰ τοὺς ὀδόντας ἀποτέμοις καὶ τοὺς ὄνυχας, τότε ἂν τὸ κοράσιον ἔξοις ὡς βούλη· ταῦτα γὰρ φοβουμένη οὐ συνειέρχεται. Ὁ δὲ γε λέων, (ὦν) ἐρωτοληπτούμενος, πεισθεὶς τοὺς ὄνυχας καὶ ὀδόν- 5 τας αὐτοῦ δῆπου ἐξέκρουσε, καὶ νωδὸς ἤδη γεγονὼς καὶ ἀνώνυξ, μὴ ἰσχύων ἀντεπενεγκεῖν ῥοπάλοις τῷ γεωργῷ κτείνεται.

Οὕτω καὶ οἱ τοῖς ἐχθροῖς ἐμπιστεύοντες.

1. τοιοῦτο 2. σε 3. ἀποτέμοις 4. ἔξοις ὀδονειδέρχεται
5. ἐρωτοληπτούμενος 6. ἀνώνυξ 7. ῥοπάλοις

37 (Πρβλ. S 142. F 93. C 220 καὶ σ. 375. Halm 250).

Λέων ποιμνὴ ἐπεισηδῆσας καὶ πολλὴν ἐργασάμενος θοίνην, ὁ ποιμνὴν αὐτῷ ἔφη τοιάδε, συλλαβεῖν αὐτὸν γλιχόμενος· ὦ λέων, ἔλθε εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἀριστήσωμεν. Οὐ εἰσελθόντος καὶ τῆς πύλης κλεισθείσης τῷ γεωργῷ, μὴ ἔχων ὁ λέων ὄθεν ἐξελθεῖν, πρῶτα πᾶσαν τὴν ποιμνὴν διέφθειρε. Εἶθ' ὁ γεωργὸς ἑωρακῶς ταῦτα καὶ περὶ ἑαυ- 5 τοῦ δείσας ἤνοιξε δραμῶν ταχέως τὴν πύλην. Τοῦ λέοντος αὔθις ἀπαλλαγέντος, πρὸς τῆς γυναικὸς ὁ γεωργὸς ἀκούει· Δίκαια σὺ πέπονθας· τί γὰρ καὶ συνέκλειες ὃν τῆλε τρέμειν ἔδει;

Οἱ γὰρ δυνατωτέρους ἐρεθίζοντες δικαίως πανθάνουσιν.

3. λέων οἶκον 5. ἑωρακῶς ἔγραψα: ὠφώς. Ἴδε καὶ 34, 6 καὶ 38, 1

38 (Πρβλ. S 143. C 222. F 297. Halm 251).

Λέων ἐν αἰγιαλῷ πλαζόμενος καὶ δελφίνα ἑωρακῶς τῆς θαλάττης προκύψαντα, τοῦτον ἐπὶ συμμαχίαν ἐκάλει, λέγων ἀρμόζειν μάλιστα φίλους αὐτοῦς γενέσθαι καὶ βοηθοὺς ἀλλήλοις· ὁ μὲν γὰρ θαλάσσης, ὁ δὲ χέρσου βασιλεύει. Τοῦ δὲ ἀσμένως ἐπινεύσαντος, ὁ λέων μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἔχων πρὸς ταῦρον ἄγριον μάχην πρὸς συμμαχίαν ἐκά- 25 λει τὸν δελφίνα. Ἐκεῖνος δὲ, καίπερ βουλόμενος ἐκβῆναι τῆς θαλάττης, ἠδυνάτει. Ὡς δὲ κατητιάσατο αὐτόν ὁ λέων ὡς προδότην, Ἄλλ' ἐμὲ μὴ μέμφου φησι, [τὴν φύσιν δὲ], ἢ με θαλάσσιον ποιήσασα τῆς χέρσου ἐπιβῆναι οὐκ ἔα

Καὶ οἱ φίλιαν σπείσαντες πρὸς ἀνοικεῖους οὕτως εἰσίν.

1. ἑωρακῶς ἔγραψα: ὠφώς. Ἴδε καὶ 34, 9 37, 9 θαλάττης ἀλλ' ἐν σ. 5 θαλάσσης 4. δὲ δὲ 5. πολὺ 6. ἐκεῖνος 8. ἐμὰ τὴν φύσιν δὲ προσέθηκα ἐπιβῆν'

39 (Πρβλ. C 39 καὶ σ. 299. F 96. Halm 247)

Λέων καὶ ἄρκτος ἔλαφον εὐρόντες περὶ ταύτης ἤριζον βρώμα ἑαυ-
τοῖς ποιήσασθαι. Καὶ δὴ κακῶς διατεθέντες ὑπ' ἀλλήλων, ἔκειντο
ὀλιγοψυχοῦντες ἡμιθάνεις. Ἀλώπηξ δ' ἐκείθεν παριοῦσα καὶ τοὺς μὲν
θεασαμένη παρειμένους, τὸν δὲ ἔλαφον νεκρὸν, ἐκ μέσου τοῦτον ἀρα-
φ. 5^α μένη ᾤχετο. Οἱ δὲ ταύτην βλέποντες καὶ ἐξαναστῆναι μὴ δυνάμε-
6^α νοι, Ἄθλιοι, ἔφασαν, ἡμεῖς, οἵτινες ἐμοχθοῦμεν δι' ἀλώπεκα.

1. Λέον εὐρόντες 1-2. ἑαυτοῖς 2-3. ἐκέεντο ὀλιγοψυχοῦντες
4. νεκρὸν ἔγραψα: νεαρὸν 5. ἐξαναστῆναι μοι 6. ἐμοχθοῦμε

40 (Πρβλ. S 146. C 224. F 97. Halm 254).

Λέων κοιμωμένῳ λαγῶϊ περιέτυχε, καὶ μέλλων τοῦτον καταθαι-
νήσασθαι, ἰδὼν ἔλαφον παριοῦσαν, τὸν λαγῶν ἀφείς, τὴν ἔλαφον
ἐδίωκε. Πολλὰ δὲ κοπιάσας, ὡς οὐ κατέλαβεν αὐτήν, ἐπὶ τὸν λα-
γῶν ἐτράπη. Ὡς δὲ αὐτὸς ἔτυχε τῷ ψόφῳ τῶν ποδῶν ἐξυπνισθεῖς
5 καὶ ἀποδράς, μηδὲ τοῦτον εὐρών, δυσανασχετῶν ἔλεγεν. Ἄθλιος
ἔγωγε· τί γὰρ τὴν ἐν χερσὶ βορᾶν ἀφείς ἐδίωκον μεῖζονα ἐλπίδα;

Πολλοὶ μεζόνων ἐπιθυμοῦντες στεροῦνται καὶ ὧν ἔχουσι.

2. ἰδῶν 3. δίωκε 4. ἀποδράς

41 (Πρβλ. C 38 καὶ 298. S 147. F 109. Halm 260).

Λέων καὶ ὄνος καὶ ἀλώπηξ ἐξήσαν ἅμα πρὸς ἄγραν. Καὶ δὴ λα-
θόντες πλείστην, τῷ ὄνῳ προσέταξεν ὁ λέων μοίρας νείμαι. Τοῦ δὲ
ὄνου ἐξ ἰσης εἰς τρία διελόντος καὶ παραινούντος ἐκλέξασθαι τῷ
λέοντι, ἀγανακτήσας οὗτος κατ' αὐτοῦ, ἐκπηδήσας καταθαινήσατο
5 καὶ τῷ ἀλώπεκι προσέταξε μερίσασθαι. Ἡ δὲ πάντα εἰς μίαν μερίδα
φέρουσα θῆκεν, ἑαυτῇ δὲ μικρὰ τινα ὑπολιποῦσα τῷ λέοντι ἐδίδου.
Καὶ ὁ λέων ἠρώτα αὐτήν τίς ὁ διδάξας μερίζειν. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο·
Ἡ ἐπενεχθεῖσα τῷ ὄνῳ συμφορὰ.

1. ἐξήσαν 3. ὄνου ἰσης 5. πάντας 6. ἑαυτῇ μικρὰ
τινὰ 7. ἠρώτα δὲ

42 (Πρβλ. S 154. C 230 καὶ σ. 379. F 103. Halm 270).

Λύκος αἰγα θεασάμενος ἐπὶ τινος κρημνοῦ νεμομένην, ἐπειδὴ οὐκ
ἠδύνατο ταύτης ἐπικέσθαι, παρήνει κατωτέρω καταθῆναι, λέγων· Μὴ
λάθης κρημισθῆναι· καὶ γὰρ λειμῶνες παρ' ἐμοὶ καὶ πόα σφοδρο-
τάτη. Ἡ δὲ ἔφη· Ἀλλ' οὐκ ἐμέ ἐπὶ νομῆν καλεῖς, σεαυτῷ δὲ τρο- 5
φήν πορίζεις.

1. τίνος 3. παρεμοὶ 4. δὲ σεαυτῷ

Γ'.

1 (Ἰγνατίου 36. Halm σ. 278).

Περὶ ὄνου βαστάζοντος εἰδῶλον.

Ὡμοῖς ὄνος παρήγεν ἀργυροῦν βρέτας,
ὅπερ συναντῶν πᾶς τις οὖν ἐπροσκύνει.
Τύφῳ δ' ἐπαρθείς, μὴ θέλων μένειν ὄνος,
ἤκουσεν· Οὐ θεὸς σὺ, τὸν θεὸν δ' ἄγεις.

Ἐπιμύθιον. Ὅτι τοὺς ἐν ἀξιώματι τιμωμένους δεῖ γινώ-
σκειν, ὅτι ἄνθρωποι εἰσιν ὡς οἱ ἄλλοι.

1. Ὡμοῖς 2. ὅπερ - οὖν, ἐπροσκύνει: ὅπερ (ὅπερ Ald Bas Rittl)-
αὐ ἐπροσκύνει Ald Nev Cor: φοίθου, τόπερ πᾶν προσκυνῶν πίπτειν
κάτω Cr. 4. οὐ Cr.: οὐ Ἐπιμύθιον ἄνθρωποι εἰσιν

2 (Ἰγνατίου 50. Halm σ. 282).

Κώνωψ καὶ ταῦρος.

Κώνωψ καθῆστο πρὸς κέρας ταύρου πάλαι,
ὄνπερ κέλευεν, εἴπερ ἐκπτήναι θέλει.
φ. 23^α || Ἦκουσε δ' ὡς περ οὐκ ἔγνω καθημένου,
οὕτω δὲ μὴ πτήσαντος αἰσθησιν λάθη.

Πρὸς τοὺς λογιζομένους ἑαυτοὺς εἶναι σοφοὺς ἢ δυνα-
τοὺς ἢ φρονίμους, μὴ ὄντας δέ.

1. καθῆστο Cr.: καθίσθω 3. καθημένου Cr.: καθημένον
Ἐπιμύθιον σοφοὺς: ἢ σοφοὺς Cr. φρονίμους

3 (Ἰγνατίου 51. Crusius σ. 283).

Περὶ ἐλάφου.

Ἐλαφον ἐξήλαυνον οἱ κυνηγέται,
 ἥτις δασείαις ἀμπέλοις ἀπεκρύβη.
 Ἐὰ φύλλα βιβρώσκουσα δὴ τῶν ἀμπέλων
 κυνηγετοῦσιν ἐνδίκως ἐθράθη.

Πρὸς τοὺς κακοποιοῦντας τοὺς αὐτῶν εὐεργέτας.

2. δασείαις Gr.: διασεισας Ἐπιμόθιον αὐτῶν Cr.: αὐτῶν

4 (Ἰγνατίου 56. Crusius σ. 284).

Περὶ χελιδόνος καὶ κριτηρίου.

Πῆξεν χελιδῶν νοσιᾶν κριτηρίου
 ὕπερθεν, ἥσπερ τὴν γονὴν βλάπτει δράκων
 Ἡ δ' ἀντέφησεν ὦ πολυστόνου τύχης
 ὅπου γὰρ ἐκδίκησις, ἐβλάβην μόνη.

Πρὸς τοὺς παθόντας κακὸν ἀπὸ καλῶν ἀνθρώπων.

1. πῆξεν Cr.: πῆξε νοσιᾶν Cr.: νεοσιᾶν καὶ Bas Nev Rill

3. ἀντέφησεν ἔγραψα: ἀντ' ἔφησεν: αὐτ' ἔφησεν Cr. Ἐπιμόθιον καλῶν Cr. κακῶν

5 (Ἰγνατίου 17. Crusius σ. 270)*.

Ἐθαλπὲ τις γεωργὸς ἐν κόλποις ὄφιν
 ὦρα κρύους ἐπεὶ δὲ θέρμης ἦσθετο,
 ἐπληξεν τὸν θάλψαντα κᾶκτεινὰ τάχος.
 Οὕτω κακοὶ ποιοῦσι τοὺς εὐεργέτας.

1. ἔθαλπὲ ὄφιν

Δ'.

1 (Πρβλ. C 387. F 71. Halm 365).

Ἐδοξέ ποτε τοῖς ζῴοις εἰς ἓνα χῶρον συνιέναι. Διατριβὴ 14 ἄλλ-

1. δοξέ συνιώντα διατριβὴ τὲ

* Ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 61 ἀρ. 9, ὅπου καὶ αἱ διάφοροι γραφαί.

λήλοις ἦσαν καὶ ἡδονή, ἐπειδὴ περ καὶ ὁ τι ἂν ἕκαστον εἶχεν εἰς τὴν
 τῶν ἀνθρώπων ψυχαγωγίαν εἰσενεγκεῖν, φιλοτίμως εἰσέφερε, μηδὲν
 ἀναβαλλόμενον. Τότε καὶ πιθήκος ἐπίδειξιν ὀρχηστικῆς ἐποιεῖτο καὶ
 ὠρχεῖτο, μελῶν εὐρυθμίαν καὶ εὐστροφίαν καὶ συντονίαν καὶ πᾶν ὃ
 καλὴν ἐποίει τὴν ὀρχησιν ἐπιτηδεύων καὶ τοὺς θεατὰς ἐστιῶν ἐφ' ἧ
 καὶ ἐκπλαγῆναι τὸν σύλλογον καὶ κροτῆσαι. Καὶ πολλῶν ὄντων, ἐξ
 ὧν αὐτοῖς τὰ τῆς εὐφροσύνης συνηρανίσθη, τὰ τοῦδε ὑπερνικᾶν ὡς ἐν
 ἀγῶνι τοῦ τέρπειν ὁμολογῆσαι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα οὕτω τῷ πιθήκῳ
 συνέχαιρεν ἢ δὲ γε κάμηλος, ὑπὸ ζηλοτυπίας ἐπαινεῖν ἀφείσα, ἐπε-
 τίμα τοῖς ἄλλοις καὶ σφόδρα ἐνεκελεύετο παύσασθαι βοᾶν καὶ πρὸς 10
 αὐτὴν, ὀρχεῖσθαι βουλομένην, ἔχειν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰς ὄψεις.
 Ἐτάχα γὰρ, ἔγρασκεν, ἐπὶ τὸν δεύτερον ὀρχηστὴν ἐμὲ τὸ θαῦμα τε με-
 νεχλήσεται μόνον παύσασθε καὶ προσέχοντες ἔχετε. Ἐπεισεν εἰποῦσα
 καὶ παρελθοῦσα ὠρχεῖτο, οὕτω δ' ἀναρμόστως καὶ ἀφυῶς καὶ τὸ ὄλον
 εἰπεῖν ἢ κάμηλος πλείον ἐλαττουμένη πιθήκου εἰς ὀρχησιν ἢ καθότι 15
 αὐτὴ καὶ μεγέθει κρατεῖν ἐνομιζέτο, ὥστε καὶ νεμεσῆσαι τὰ ζῶα καὶ
 μετ' ὀργῆς ἐπ' αὐτὴν ἀναστῆναι καὶ ἀπελάσαι τοῦ μέσου, πολλὰ
 πρότερον περὶ αὐτὴν συντρίψαντα ῥόπαλα, οὐχ ὅτι μόνον κακῶς
 ἠγωνισμένη διέπιπτεν, ἀλλ' ὅτι καὶ, βασκανίᾳ κεκινημένη πρὸς ἐπι-
 τηδεύματα κρείττονα ἢ δύναμιν εἶχε μεταχειρίζειν, ἐπὶ τοσοῦτου καὶ 20
 ταῦτα θεάτρου φιλονείκως ἀνταπεδείκνυτο.

2 (Πρβλ. C 367. Ἐρμογένους πρόγυμνάσματα
 ἐκδ. Walz Τόμ. Α' σ. 13. Halm 361).

Οὐκ ἤρκει πιθήκοις ἢ τῶν ἄλλων ὧν ἐπιτηδεύουσιν ἄνθρωποι μί-
 μησις, ἀλλ' ἤδη καὶ μέχρι τοῦ πόλιν κτίζειν προήλθοσαν καὶ τειχῆ- 25
 ρεις γενέσθαι. Διὸ καὶ ἔπραττον οὕτω καὶ τὸ διανόημα πέρα: αὐτοῖς
 οὐκ εἰς μακρὸν εἶχεν, ἀλλ' ὡς ἦσαν ἐντὸς ἤδη τείχους εἰς τις ὑπει-
 ληφῶς, ὡς εἶοικε τῶν πιθήκων ὁ συνετώτατος, α Οὐκ εἰς καλόν, ἔφη,
 δοκῶ μοι, φίλοι, τὸν συγκλεισμόν τοῦτον ἡμῖν ἀποβήσεσθαι, ὅτι μηδὲ
 πεφύκαμεν ἀπὸ τειχῶν μάχεσθαι, οὐδ' ἐν τῷ πυργίταις εἶναι τὰ τῆς 30
 σωτηρίας ἡμῖν, ἐν δὲ φυγῇ μάλιστα καὶ δρασμῷ καὶ τῷ τῆς γῆς

14. τοῦλον 17 ἀπελάσαι 18. συντρίψαντες οὐχ' 19. διέ-
 πιπτεν 24. ὑκ 27. μάκραν 29. μὴδὲ

δπου δυνατόν ἐστι καταδύεσθαι. Ὡςθ' οὕτως ἔχοντες, ἐπιόντων τῶν ἐπιβουλεύοντων, εἴτ' ἂν ἄνθρωποι εἰσιν εἴτε τι ζῷον ἕτερον, ποῖ διαδράσομεν, ποῖ καταδυσόμεθα, τίνα τοῦ μὴ συλληφθῆναι πορισόμεθα μηχανήν, οἵτινες τῷ τείχει τούτῳ ὥσπερ τινὶ δεσμῷ καὶ κλοιῷ καὶ παγίδι καὶ τοιούτῳ τινὶ κακῷ φέροντες ἐνήκαμεν ἑαυτούς; Τοιγαροῦν, εἴ τις ἡμῖν ἐστὶ καὶ περιεῖναι λόγος, ἐμοὶ πειστέον καὶ τὴν πόλιν φευκτέον, καὶ τοῦτο δὴ μόνον πιθήκαις τῶν ἀνθρωπείων λεγέσθω ἀμίμητον, οὗτινος ὁ ζῆλος οὐκ ἐστὶν ὡς οὐ πανωλεθρίαν ἐπιστήσει τοῖς μετιούσι καὶ τὸν ἴσχατον κίνδυνον ».

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ
ΠΛΗΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

Β'.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ *

48.

Χαρτ. 0,215 × 0,145. Αἰῶνος XIX (φ. 116).

[**Φύλερέχου**] « Ῥωμαϊκῆς φιλολογίας ἱστορία ἢ ἱστορία τῶν Ῥωμαϊκῶν Γραμμάτων ἢ ἱστορία τῆς διὰ Γραμμάτων παιδείας ».

Τὰ φ. 110⁶-116 ἄγραφα.

Κώδιξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Γ'. Κλάδου.

49.

Χαρτ. 0,21 × 0,15. Αἰῶνος XIX (φ. 106).

« Πολιτικαὶ ἀρχαιοότητες τῶν Λακεδαιμονίων. Μάθημα παραδοθέν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Κυρίου **Λουδοβίκου Ἐρυσίου** τὴν θερρινὴν ἑξαμηνίαν τοῦ ἔτους αὐτοῦ. MDCCCXLIII. 1843. Ἀπὸ 26 Ἀπριλίου μέχρι τέλους Ἰουνίου ».

Τὰ φ. 101-106 ἄγραφα.

Κώδιξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Γ'. Κλάδου.

* Συνέχεια ἐκ τοῦ Τόμου Γ' σ. 48?.

2. ἄνθρωποι εἰσιν εἴτε   4. ὥσπερ τινὶ   5. τοιούτῳ τινὶ
6. Ἀπέναντι τοῦ περιεῖναι ἐν τῇ ᾗα τοῦ ζῆν

50.

Χαρτ. 0,21 × 0,15. Αἰῶνος XIX (φ. 157).

« Λογικὴ συνέρχισθῆσα ὑπὸ Ν. Χουρτάκη καὶ ἀντιγραφισα ὑπὸ Ὀμήρου Ι. Κλάδου. Ἐν Ἀθήναις. Ἰ Σεπτεμβρίου MDCCCXXXVIII ».

Τὰ φ. 145-157 ἄγραφα.

Κωδὶξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Γ. Κλάδου.

51.

Χαρτ. 0,217 × 0,155. Αἰῶνος XIX (φ. 79).

1 (φ. 1^α). « Ποίημα Ἰπποκράτους περὶ Ἀέρων, Ὑδάτων καὶ Τόπων. Μεταφρασθὲν εἰς τὴν ἀπλὴν καθομιλουμένην διάλεκτον παρὰ τοῦ Δόκτωρος Ἰωάννου Κλάδου τοῦ ἐξ Ἰδρύας ».

Προτάσσεται α' (φ. 2^α) « Τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἀγίῳ Ἰλιουπόλειος Κυρίῳ Κυρίῳ Ἀνθίμῳ Κομνηνῷ τῷ Σεβασμιωτάτῳ μοι Πατρὶ καὶ Δεσπότῃ τὴν μετ' εὐλαθείας προσκύνησιν ». Ἀρχ. Ὁ ζῆλος τὸν ὄλοϊον τρέφει. — β' (φ. 4^α). « Πρὸς τοὺς Ἀναγινώσκοντας ». Ἀρχ. Ἀγκαλιὰ καὶ δυσκολώτερον.

2 (φ. 67^α). « Ἰπποκράτους Νόμος ἦτοι Ὀδηγία διὰ τὴν Ἱατρικὴν ». Πιθανῶς μετάφρασις τοῦ αὐτοῦ.

3 (φ. 70^α). « Γαληνοῦ Ὅτι ἄριστος Ἱατρός καὶ φιλόσοφος ». Πιθανῶς μετάφρασις τοῦ αὐτοῦ.

Κωδὶξ ἀστάχωτος, ἔχων καὶ ἀρχικὴν ἀρίθμησην σ. 1-143.

Ἐκ δωρεᾶς Γ. Κλάδου.

52.

Χαρτ. 0,22 × 0,15. Αἰῶνος XIX (φ. 231).

« Ἰδέαι Ἱατρικῆς φυσιολογίας, παρῤῥησιασθεῖσαι παρὰ τοῦ Δόκτωρος Φραντζέσκου Βακχᾶ Βερλινγιέρου, προφῆσσος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πίσσης πρὸς τοὺς αὐτοῦ μαθητάς ».

Κωδὶξ ἀστάχωτος, ἔχων καὶ ἀρχικὴν ἀρίθμησην σ. 1-160.

Ἐκ δωρεᾶς Γ. Κλάδου.

53.

Χαρτ. 0,22 × 0,185. Αἰῶνος XIX (φ. 65).

1 (φ. 2^α). [Θεοφίλου Καῖρη] « Ἀντιστοιχίαι μηνῶν ». Θεοσέδιος, Σοφάρετος, Δίκαιος, Ἅγιος, Ἀγάθιος, Σθένιος, Ἀγάπιος, Χαρίσιος, Μακρόθυμος, Αἰώνιος, Νότιος, Σώσιος ἢ Ἀναπαύσιμος πρὸς τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον. . . .

2 (φ. 15^α). [Τοῦ αὐτοῦ] Εὐχαὶ καὶ ὁμολογία.

Ἀρχ. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς, ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ Πωτὰς καὶ Προνοητὰς.

Πλείστα ὄσα γράμματα ἐν τῷ μεταξῷ.

Τὰ φ. 1, 13, 14, 16, 19, 21, 25, 26, 34, 50, 58, 61, 63 - 65 ἄγραφα.

Κωδὶξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Λ. Δεσκοποπούλου.

54.

Χαρτ. 0,112 × 0,20. Αἰῶνος XVIII (φ. 83).

Θυρεοὶ οἰκογενειῶν πιθανῶς τῶν Κυκλάδων ἐγχρωμοὶ ἀτέχνως ἐσχεδιασμένοι.

Ἐν φ. 77^α Πίναξ ὀνομάτων οἰκογενειακῶν μετὰ παραπομπῶν εἰς τοὺς ἐν τῷ κώδικι θυρεοῦς. Εἶνε δὲ τὰ ἐν τῷ Πίνακι περιλαμβανόμενα ὀνόματα τάδε: Γριμάνης, Σκορδεῖλεις, Βάρις, Ἀρμπόνεως, Καθάνης, Ῥίαν, Κλαδούρις, Νδζελαίτη, Ῥουκά, Πουλάκις, Κοκολίτζας, Ῥεμπούλιος, Φλασκὰς, Πιπερός, Ῥοδέος, Κλάδος, Καλαμάτης, Πόρφυρος, Διάντζολος, Σιργιανός, Γοργοράντης, Διργιανός, Δεκαμπούζας, Κουρίνος, Γαβαλάς, Νδαμίας, Καψάλης, Παλεοκάπας, Μαγερίς, Μαχεργιότης, Κασιμάτης, Σολομὸν, Βιδάλες, Μαγγανάρης, Καλαφάτης, Ῥουσέας, Νδαμπαριος, Παπαδόπουλος, Μαδρομάρις, Φασιδώνης, Βαρδαλάλης, Βαρούχας, Ἀργιρός, Ζαριδάνος, Λευθερέας, Ῥοδίτης, Ῥυέρος, Μορόνης, Δρώσας, Λεμενιώτης, Ῥόδος, Ἀνιμπάλης, Φεφανάκις, Φώτης, Κίναμος, Λίτινος, Μάδερος, Περατζιός, Σοφολέον, Κόπεος, Κούτις, Μαραφαράς, Τζαγγαρόλος, Κεγένος, Μιλονόπουλος, Γερονίμου, Πολετζέρις, Βιτζιτζιμάνος, Μινότος, Μπαρότζης.

Τὰ φ. 1-6 καὶ 80-83 ἄγραφα.

Ἐκ δωρεᾶς Ἰωάννου Λύδη.

55.

Χαρτ. 0,28 × 0,20. Αἰῶνος XVIII (φ. 23).

1 (φ. 1^α). « Παναγιωτάκη τοῦ Βασιλιάνου τοῦ χρηματισαντος μεγάλου Ἑρμηνέως, πρώτου Χριστιανοῦ τῆς τῶν Ὀθωμανῶν

Βασιλείας, Διάλεξις μετὰ τινος Βανλῆ ἐφένδη Μουτουλμάνου, διδάσκου τῶν Τούρκων».

Προτάσσεται «Περὶ τοῦ μεγάλου Ἑρμηνέως Παναγιωτάκη ραχὺ τι ὑπόμνημα».

2 (φ. 19⁶). «Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων, ἕπερ ἔλαθε παρὰ τῶν Ἰουδαίων ὁ προδότης Ἰούδας διὰ τὴν τοῦ δεσπότη Χριστοῦ προδοσίαν, ὅποια ἦν τὴν σφραγίδα, τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὸ βῆρος.

Ὁ κώδιξ περιβάλλεται ὑπὸ χονδροῦ χάρτου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

56

Χαρτ. 0,27 × 0,21. Αἰῶνος XIX (φ. 16).

«Περιγραφὴ τῶν μαχῶν τοῦ Γαλασιῦ καὶ τοῦ Σκουλενίου τοῦ κατὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Προύτου, συγγραφεῖσα παρὰ Ἰγκωβάκη Ἠλίου».

Κώδιξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Δημητρίου Γ. Καμπούρογλου.

57.

Χαρτ. 0,222 × 0,165. Αἰῶνος XIX (φ. 111).

[Δημητρίου Γζελιμπάρη] «Βιβλίον καλούμενον μετανίας ὀδιγος· περὶ μετανίας καὶ ἀποχίς τον πονιρόν· πράξιον γεγραμένο· δια στίχον· πρὸς νουθεσίαν τον ομοπίστον· ἀδελφόν· καὶ ψυχικὴν οφέλιαν».

Ἐν τέλει πίναξ τῶν περιεχομένων.

Ἴδε Σπυρ. Π. Λάμπρου ἐν Ἰλισσῇ Τόμ. Β' (1869-1870) σ. 324-7 καὶ σ. 361-366.

Ὁ κώδιξ περιβάλλεται ὑπὸ χονδροῦ χάρτου.

Ἐκ δωρεᾶς Σπυρ. Π. Λάμπρου.

58.

Χαρτ. 0,15 × 0,10. Αἰῶνος XVIII (φ. 17).

Ζωφολόγιον.

*Ἀρχ. ἀκέφαλον ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου· .. λάθη ἄνδραν καὶ ἀπὸ ξένον τόπον κρυφόν. Τελευταῖον κεφάλαιον «Περὶ θάλιος», ἀρχ. Ἡ γενιθίδια κορι εν ἡμέρη πέμπτι γίνετε ἀξιωματικὴ.

Κώδιξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Ἀθανασίου Πετρίδου.

59.

Χαρτ. 0,20 × 0,151. Αἰῶνος XIX (φ. 1+82).

Γεωργίου Οἰκονόμου «Συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ Ἀλῆ πασά».

Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως φέρεται ὑπογεγραμμένον ἐν τέλει τοῦ προοιμίου.

Τίτλ. (κολοβ.)· ὡσαύτως εἰς ἐκείνην τοῦ Πειραιῶς τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ὁ Γεώργιος Δράκου καὶ Λάμπρος Βέικου.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ φ. I σημείωσις τοῦ δωρητοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου, ἔχουσα ὡδε· Ἐλλείπουσι σελίδες τινές, αἵτινες, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, εὐρίσκονται παρὰ τῷ Κ. Κρέμω. Ἀλλ' ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ παρόντος χειρογράφου, τὸ χειρόγραφον τοῦτο περιέχει πλῆρη τὴν ἐκθεσιν τῶν γεγονότων ἕσα ὁ γράψας ἐπέβαλετο νὰ διηγηθῇ.

Τὰ φ. 1, 10 καὶ 11 ἄγραφα.

Κώδιξ ἀστάχωτος.

60.

Χαρτ. 0,22 × 0,163. Αἰῶνος XIX (φ. 5).

«Ἐπιτάφιος λόγος. Ἐκφωνηθὲν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Στούρζα, πολιτικοῦ Συμβούλου τῆς Ῥωσσίας, εἰς τὸ τελειθὲν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Καποδιστρίου, Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ὀδησσοῦ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν 18 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1831».

Κώδιξ ἀστάχωτος.

Ἐκ δωρεᾶς Ἡλία Τσιτσιέλλη.

61.

Χαρτ. Μέγα φύλλον. Αἰῶνος XVIII.

Πίναξ γενεαλογικὸς τῆς ἐν Κυθῆροις οἰκογενείας Λέοντος Κασσιμάτη.

*Ἀρχ. Leo Cassimati il vecchio fu privilegiato essendo venuto con la sua Famiglia habitar la isola.

Ἔβλε ἐπίσημον ἀντίγραφον, φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐπικυρώσαντος Costantino Straticeo cane^o Prette, ἡμερομηνίαν 31 Luglio 1796 S. N^o καὶ ἄλλας ἐπιγραφὰς αἰς καὶ σφραγίδα ἐπικεκολλημένην ποτὶ διὰ λαγανίου (μπολινίου), ἧτις ἔχει ἀποπέσει.

Ἐκ δωρεᾶς Στυλιανοῦ Κασσιμάτη τοῦ ποτὶ προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

62.

Χαρτ. 0,31 × 0,224. Αἰῶνος XVI (φ. 242).

1 (φ. 8^α). « Ἐκκλησιαστικὸς διάλογος ἐν Χριστῷ, τοῦ ταπεινοῦ **Συμεῶν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης** διάλογος κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων. . . ».

2 (φ. 179^α). « **Τοῦ αὐτοῦ** Ἑρμηνεία περὶ τε τοῦ θείου ναοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν τε περὶ καὶ διακόνων. . . ».

3 (φ. 190^β). « **Τοῦ αὐτοῦ** Ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν, εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν Χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον ».

4 (φ. 203^α). « Ἐκθεσις ἀναγκαιωτάτη **τοῦ αὐτοῦ** περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὐταὶ συγκείμεναι εἰσὶν ».

5 (φ. 206^α). **Τοῦ αὐτοῦ** « Περίεκτικὰ ὡς δυνατὸν τῆς μόνης τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως κεφάλαια δώδεκα. . . ».

6 (φ. 208^α). « **Τοῦ αὐτοῦ** Ἀποκρίσεις πρὸς τινὰς ἐρωτήσεις ἀρχιερέως ἠρωτικότος αὐτόν ».

7 (φ. 237^α). « **Τοῦ αὐτοῦ** Περὶ ἱερωσύνης. . . ».

Ἐν φ. 1α-7α Πίναξ τῶν περιεχομένων. Ἐν ταῖς ἡαῖς διορθωτικαὶ σημειώσεις τῆς αὐτῆς χειρὸς.

Στάχσις ἀπλῆ βυρσίνη.

Ἡ προέλευσις δὲν σημειοῦται.

63.

Χαρτ. 0,214 × 0,152. Αἰῶνος XVIII (φ. 308).

1 (φ. 3^α). « Κατάλογος: αἰρετικῶν τινῶν καὶ τῶν αἰρέσεων ἐκαστοῦ αὐτῶν συνοπτικῶς ».

2 (φ. 10^β). « Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς γενομένης πάπα Ῥώμης ».

3 (φ. 11^α). « Περὶ τοῦ παρὰ Λατίνοις λοβιλαίου ἔτους ».

4 (φ. 14^α). « Σημειώσεις εἰς τε σχόλια εἰς τὸ τοῦ **Ἐὐρεπίδου** δράμα τὸ τῆς Ἑκάβης ».

Ἄρχ. Ἀφείδης ὁ Πολύδωρος τὸ σῶμα ἑαυτοῦ.

5 (φ. 20^β). « Σχόλια ἀξιόλογα εἰς τὴν **Ἐὐρεπίδου Μήδιαν** ». Ἄρχ. Εἰθ' ὄφελ' Ἀργουῆς.

6 (φ. 52^α). [Λουκιανοῦ] « Δίκη φωνηέντων ».

Ἄρχ. Εἰς τὸν καιρὸν ὅπου ἡγεμόνευεν ὁ Ἀρίσταρχος.

7 (φ. 62^α). « Σημειώσεις εἰς τὸν **τοῦ αὐτοῦ** [Γρηγορίου τοῦ **Θεολόγου**] λόγον τὸν εἰς τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Καισάριον Ἰπιτάριον ».

Ἄρχ. Ἐπιτάριος δὲ καλεῖται ὁ λόγος τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ μικρὸν διαλλάττων.

8 (φ. 69^α). « Λάβδακος πατὴρ Λαίου: ὅθεν Λαβδακίδαι, Λάιος καὶ Οἰδίπους. Ἱστορία Οἰδίποδος ».

Ἄρχ. Λάιος ὁ Θηβῶν βασιλεὺς, ἔσχε γυναῖκα Ἰοκάστην, ἐξ ἧς γέγονεν αὐτῷ Οἰδίπους.

9 (φ. 73^α). « Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις, ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν **Γρηγόριος Θεολόγος** τῶν ἐν τῷ αψ Στηλιτευτικῶν ».

10 (φ. 100^α) « Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἀγίοις **Γρηγ: ὁ Θεολ:** ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ἐπιταφίῳ ».

11 (φ. 106^β). « Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν **Γρηγ:** ἐν τῷ εἰς τὰ Φῶτα λόγῳ ».

12 (φ. 112^α). « Σχόλια καὶ ἱστορίαι ἀξιόλογοι εἰς τὴν δ: τοῦ **Θμηῆρου** ραψωδίαν ».

Ἄρχ. Ἴπρας θυγάτηρ, Ἰπρακλέους δὲ γυνή.

13 (φ. 113^α). « Σχόλια καὶ ἱστορίαι ἀξιόλογοι εἰς τὴν ε: τοῦ **Θμηῆρου** ραψωδίαν ».

Ἄρχ. Τὸ μένος ἐστὶ τοῦ σώματος.

14 (φ. 123^α). « Ἐξήγησις τῶν τοῦ σωφοτάτου **Συνεσίου** ἐπιστολῶν ».

15 (φ. 137^α). « Συλλογὴ μύθων καὶ ἱστοριῶν τινῶν ».

α'. « Τίς ὁ Πήγασος ».

16 (φ. 153^α). « Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν **Γρηγόριος ὁ Θεολόγος** ἐν τῷ κατὰ Ἰουλ: στηλιτευτικῷ δευτέρῳ ».

17 (φ. 165^α). « Σημειώσεις τινὲς εἰς τὸν λόγον τοῦ ἀγίου **Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου** εἰς τοὺς Μακκαβαίους ».

18 (φ. 172^α). «Ἐξηγήσεις εἰς τὸν λόγον τοῦ ἁγίου **Προηγούρου τοῦ Θεολόγου** τοῦ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον».

19 (φ. 196^α). Τύποι ἐπιστολῶν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μετὰ μεταφράσεως εἰς τὴν ἀρχαίαν.

20 (φ. 244^α). Θεματογραφία.

Προηγούνται τὰ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ θέματα καὶ ἐπονται αἱ μεταφράσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν.

Ἐν φ. 299^α Πόνος ὑπάρχω καὶ κτῆμα τοῦ ἰδίου τ' ἀρχιμανδρίτου τὴν λήξιν Λαυρεντίου νῦν δὲ ὑπάρχω ὑπὸ αὐτοῦ ὡς δῶρον. Καὶ κατωτέρω Ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει Λαυρεντίου ἱερομονάχου κτῆμα πέφικεν.

Τὰ φ. 1, 2, 13, 57-61, 67, 68, 72, 151, 152, 162-164, 171, 193-195, 299 ἄγραφα.

Στάχσις βυρσίνη μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων καὶ σωζομένων θηλυκίων.

Ἐξ ἀγορᾶς.

64.

Χαρτ. 0,166 × 0,115. Αἰῶνος XVIII (φ. 137).

1 (φ. 7^α). **Ἀπολλινάρου Μετάφρασις τοῦ Ψαλτῆρος** διὰ στίχων ἠρωικῶν.

Προτάσσεται α' (φ. 1^α-36) «Εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Ψαλτῆρος προθιωρῆς Ἀπολλινάρου». — β' (φ. 46-66). Βίος Ἀπολλινάρου κατὰ Σουλδαν, Σωζομένον καὶ Σωκράτη τὸν Σχολαστικόν.

2 (φ. 121^β). «Μετάφρασις τῶν ὕμνων ἀπὸ φωνῆς **Ἰωάννου Γεωμέτρου**».

Τὰ φ. 36, 121^β-123^β καὶ 132^β-134^β ἄγραφα.

Στάχσις βυρσίνη μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων.

Ἐκ δωρεᾶς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Βενεδίκτου Γεωργιάδου.

65.

Χαρτ. 0,227 × 0,169. Αἰῶνος XIX (φ. 115)

«Νέα ὁδηγὸς ἢ Ἐγχειρίδιον περὶ συντάξεως τῶν ὀκτώ τοῦ Λόγου μερῶν. Συλλεγὲν μὲν ἐκ διαφόρων ἐγκρίτων γραμματικῶν καὶ λίαν σαφῶς, συντόμως καὶ ὡς οἶόν τε ἀνελλιπῶς φιλοπονηθὲν, παρὰ

Ἰωάννου τοῦ ἐκ Μυριοφύτου τῶν Γανοχώρων. Ἐπιθωρηθὲν δὲ καὶ ἐπιμελῶς διορθωθὲν, τῇ τε τῶν ὧν ἔλλειπῶς εἶχε, κανόνων ἀναπληρώσει καταπλουτισθὲν, παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις ἐλαχίστου καὶ Πατριαρχικοῦ **Ἀρχιμανδρίτου Μαθαίου ταπεινοῦ τοῦ ἐκ τῆς Γάνου**, χάριν τῶν παρ' αὐτῷ παιδείας ἕνεκα φοιτῶντων νέων. Μέρος δεύτερον. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αὐτῷ.»

Προτάσσονται α' (φ. 7^α). «Τοῖς ἐντευξομένοις τῶν ἐλλογίμων». Ἄρχ. Ἠλίκην μὲν δὴ, ὡς ἐλλόγιμε. — β' (φ. 86). «Ὡς ἐκ τῆς βίβλου πρὸς τὸν ἀναγινώσκοντα». Δύο ἐπιγράμματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ. Ἐπειτα δ' ἐν φ. 108^α «Ἐλεγχος (κατ' ἐρώτησιν) πάντων τῶν ἐν τῷ β' μέρει τῆς νέας ὁδηγοῦ περιεχομένων».

Τὰ φ. 1-4 καὶ 112-115 ἄγραφα.

Κωδὶξ ἀστάχτος.

Ἐκ δωρεᾶς Ἰωάννου Τρίμη πρωθιερέως.

66.

Χαρτ. 0,22 × 0,15. Αἰῶνος XVIII (φ. 213).

1 (φ. 1^α). Κανόνες.

α' (φ. 1^α). «Κανὼν εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ποίημα τοῦ κυρίου **Κοσμᾶ**». — β' (φ. 9^α). «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποίημα **Θεοσηρέντου μοναχοῦ**». — γ' (φ. 18^α). «Ἄλλος κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποίημα τοῦ βασιλέως **Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λασκάρεως**». — δ' (φ. 27^α). «Κανὼν εἰς τὸν εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ποίημα **Ἰωάννου μοναχοῦ [τοῦ Δαμασκηνοῦ]**». — ε' (φ. 35^α). «Κανὼν εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, ποίημα **Ἰωάννου μοναχοῦ [τοῦ Δαμασκηνοῦ]**». — ς' (φ. 43^α). «Κανὼν εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποίημα **Ἰωάννου μοναχοῦ [τοῦ Δαμασκηνοῦ]**».

2 (φ. 51^α). **Ἰωάννου Χρυσοστόμου** Λόγος περὶ προσευχῆς.

3 (φ. 64^β). «Περὶ χοριαμβικοῦ μέτρου».

Ἄρχ. Τὸ χοριαμβικὸν μέτρον συντίθεται μὲν ὡς καθαρὸν, συντίθεται δὲ καὶ ἐπίμικτον.

Ἄλλη χειρὶ.

4 (φ. 67^α). «Κυροῦ **Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου** ἐπὶ ἀποδήμῳ τῇ φιλίᾳ. Ξένος καὶ φιλία».

5 (φ. 83^α). «Κυροῦ **Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου** Τετραστιχοῦ ἱαμβεῖα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ρηθέντα ἐν τῇ Παλαιᾷ πᾶσῃ γραφῇ».

6 (φ. 121^α). «**Ἰωάννου** τοῦ **Χρυσοστόμου** Λόγος κατὰ τῶν μεθυσάντων λεγθεὶς τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα».

7 (φ. 146^α). «Τοῦ αὐτοῦ Περὶ προσευχῆς λόγος δεύτερος».

8 (φ. 166^α). «Ἐκ τῶν μὴ γνησίων λόγων τοῦ ἱεροῦ **Χρυσοστόμου** ἑρμηνεία εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν».

9 (φ. 169^α). «Ἑρμηνείαι ἐπιγραμμῶν εἰς ἁγίους ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μέχρι τοῦ Αὐγούστου».

10 (φ. 212^α). «Περὶ ἀνακρεοντίου μέτρου».

Ἄρχ. Οἱ δὲ νεώτεροι διαιροῦσιν αὐτὸ τὸ (ἀνακρεόντιον) εἰς τε κῶλα 85.

Ὁ κώδιξ γέγραπται ὑπὸ τριῶν χειρῶν· α') τῆς γραφῆς τὰ ὑπ' ἀρ. 1, 2, 4, 5, 9· β') τῆς γραφῆς τὰ ὑπ' ἀρ. 3 καὶ 10· γ') τῆς γραφῆς τὰ ὑπ' ἀρ. 6-8.

Ἄπανταχοῦ πλὴν ἐν τοῖς φ. 49^α, 51^α, 61^β, 212^β, 213^β διάστιχος ἑρμηνεία ἐν τῇ καθαρευούσῃ.

Ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ ἐν ἀρχῇ παραφύλλου χειρὸς 16' στίχος· Ὑπὲρ ἀναπαύσεως Κωνσταντίνου... Ἐάνθου...

Ὁ κώδιξ ἔχει φύλακας ἐκ τοῦ αὐτοῦ χάρτου μετὰ σημειώσεις πρὸς μὲν ἀραῖς, πρὸς δὲ πυκνοὺς, πυκνοτάτους δ' ἐν φ. 83^α-121^α καὶ φ. 169^α-193^α.

Τὰ γ. 8, 17, 42, 65, 82 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐκ δωρεᾶς Ἰωάννου Τρίμη πρωθιερέως.

67.

Χαρτ. 0,207 × 0,15. Αἰῶνος XIX (φ. 62)

Ἀθανασίου **Ἡ' αλίδα** Λογική.

Ἐν φ. 1^α-6. Εἰσαγωγή. Ἐν φ. 3^α ἀολξ' Ὀκτωβρίου η' ἐν Καλήμαις.

Ἐν φ. 2 καὶ 61 σημειώσεις δοσοληψιῶν δι' ἄλλης χειρός.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐκ δωρεᾶς Ἀθανασίου Πετρίδου Ἱππευτοῦ ἀγολάργου.

68.

Χαρτ. 0,174 × 0,118. Αἰῶνος XVIII (φ. 246).

Μουσικὴ ἀνθολογία.

Προτάσσεται ἐν φ. 5^α Ἄρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν σημεσίων τῆς μουσικῆς τέχνης. . . ».

Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐξωφύλλου γράμματα κεφαλαῖα ἄνευ τόνων

καὶ πνευμάτων· Ἀἴτη ἢ βιβλος ὑπάρχει κώμου τοῦ ταπεινοῦ Νικολάου τοῦ ἐκ Μελενίκου ἐπαρχείας. Καὶ ἡ βιβλος ἔχει γρόσια ἑκοσι τρία καὶ μισθ. Κατωτέρω δὲ ἄλλη χειρὶ διωνειδύς ἱερομονάχου. Ἐν φ. 15· Δεκεμβρίου 30.

Ὁ κώδιξ κοσμεῖται ὑπὸ ἐγχρωσίων ἐπιτίτλων.

Ἐν δὲ φ. 9^α Κανόνιον ἐγχρωσίων Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη.

Τὰ φ. 2-34 ἄγραφα.

Στάχσις ξυλίντῃ, περιβεβλημένη διὰ βύρσης μετὰ χρυσῶν ἐπιτυπωμάτων.

Ἐκ δωρεᾶς Σ. Κωνσταντινίδου ἐκ Δράμας.

69.

Χαρτ. 0,20 × 0,11. Αἰῶνος XVI (φ. 90).

1 (φ. 1^α). **Θεοδώρου Στουδίτου** Λόγοι παραινετικοὶ πρὸς μοναχοὺς κατὰ μετάφρασιν εἰς τὴν καθωμιλημένην.

Ἐἴνε σὶ ὑπ' ἀρ. 48, 49, 51, 52, 54-58, 61, 63-65, 67-72 τῆς ἐκδόσεως *Migne Patrologia graeca* Τόμ. 101 σ. 509 κ. ἔ.

Κώδιξ κολυβάς, οὗ τὰ φ. 6, 11, 33, 59, 63, 65, 70, 82-84 ἀποκομμένα ἐν μέρει.

Στάχσις βυραίνῃ μεθ' ἀπλῶν ἐπιτυπωμάτων.

Συνεσταχισμένα ἐν τέλει μετὰ τοῦ βυραίνου περικαλύμματος ἦσαν φύλλα καὶ τεμάχια φύλλων, ἅτινα διαλύσαντες ἠριθμήσαμεν Α'-Ζ'. Τούτων τὰ μὲν Α'-Ε', αἰῶνος 17', περιέχουσι καταλόγους ὀνομάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐνίοτε μετὰ ποσῶν πληρωθέντων εἰς ἄσπρα καὶ γρόσια, τὰ δὲ Γ'-Ζ' ἀνήκουσιν εἰς κώδικα αἰῶνος 15', γεγραμμένον κατὰ δύο σελίδας καὶ περιέχοντα στιχηρά.

Ἐκ δωρεᾶς Γεωργίου Στεργίου.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Τὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Δαυὶδ Κομνηνοῦ.
Καὶ μετὰ τὴν ἐξακροίβωσιν τοῦ χρόνου τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς Τραπεζοῦντος ὡς συμβάσης μεταξὺ τῆς 2 Μαρτίου καὶ τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1461 (*Ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Β' σ. 324 κ. ἐ.) ἄγνωστον εἶνε τὸ ἔτος τοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ Μωάμεθ γενομένου φόνου τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος Δαυὶδ τοῦ Κομνηνοῦ, ὃν ὁ Fallmerayer (Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt. Ἐν Μονάχῳ. 1827 σ. 283 κ. ἐ.) ὀρίζει ἐπελθόντα μεταξὺ τοῦ 1465 καὶ τοῦ 1467. Ἄλλ' ἀκριβῆ περὶ τοῦ χρόνου τοῦ γεγονότος τούτου μανθάνομεν τὸ πρῶτον νῦν ἐκ δύο σημειωμάτων τοῦ φύλλου 330^ε τοῦ ὑπ' ἀρ. 172 Εὐαγγελίου τῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς Χάλκης, ὃπερ ἐκδίδω ἐνταῦθα ἐκ φωτογραφίας, ἣν κατὰ παράκλησιν μου ἔστειλέ μοι προθύμως ὁ φίλος διευθυντῆς αὐτῆς κ. Νικόλαος Καπετανάκης. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον σημεῖωμα ἔχει ὡδε· Κατὰ τὴν κς' τοῦ Μαρτίου

μηνὸς τῆς ια' ^{ης} ἰνδικτιῶνος τοῦ ϞϞοα ἔτους ἡμέρα Σαββάτω πικροτάτῳ ὥρα γ' ἐκρατήθη ὁ ἅγιος ἡμῶν αὐθέντης καὶ βασιλεὺς Τραπεζοῦντος κῦρ Δαυὶδ ὁ μέγας Κομνηνὸς ἐν Ἀνδριουπόλει καθειρχθεὶς συν ἀλύσεσι ἐν τῷ πύργῳ. Ἀμέσως δὲ κατωτέρω ἔπονται ἄλλη χειρὶ διὰ μεγαλειτέρων γραμμάτων τὰ ἐξῆς· Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ Νοεβρίου ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα τετάρτῃ τῆς νυκτὸς ἐτελειώθη τῷ ξίφει ὁ αὐτός, σὺν

ἅμα τοῖς τρισὶν αὐτοῦ υἱοῖς καὶ τῷ ἀνεψιῷ, τῷ ϞϞοβ ἰνδικτιῶνος ιβ'^{ης} ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει. Τὰ δύο σημειώματα ἐγράφησαν, ὡς δεικνύει ἡ γραφὴ, ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων καὶ ὑπὸ δύο διαφόρων χειρῶν, πιθανώτατα δὲ ἀμέσως μετὰ τὰ συμβάντα, περὶ ὧν γίνεται ἐν αὐτοῖς λόγος. Τὸ δὲ ἀξιόπιστον αὐτῶν βεβαιοῦται καὶ ὑπὸ τῆς ἀκριβείας περὶ τὴν ἰνδικτιῶνα, ἐνδεκάτην τοῦ ἔτους 6971, ἧτοι τοῦ 1463 καὶ τὴν πρὸς ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος Σάββατον σύμ-

πτωσιν τῆς ἡμερομηνίας 26 Μαρτίου 1463. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σημειώματι ἔχομεν μόνον τὴν ἡμερομηνίαν 1 Νοεμβρίου καὶ ἡμέραν Κυριακῇ, λείπει δὲ τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτος καὶ ἡ ἰνδικτιῶν. Ἄλλ' εὐκόλως δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν τὸ ἔτος, ἔχοντες δεδομένην τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος. Πράγματι δὲ ἡ 1 Νοεμβρίου συμπίπτει πρὸς Κυριακῇ ἐν ἔτει 1467. Κατὰ ταῦτα ὡς ἔτος τοῦ φόνου τοῦ Δαυὶδ Κομνηνοῦ ἀποδεικνύεται τὸ τελευταῖον τῶν ἐτῶν, εἰς ὃ καταβιβάζει αὐτὸν ὁ Fallmerayer. Μανθάνομεν δ' ἐκ τοῦ σημειώματος ἀκριβέστερα τῶν συνήθως φερομένων καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετὰ τοῦ Δαυὶδ συνθανατωθέντων οἰκογενῶν. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκπλήξῃ ἡ παράλειψις τοῦ ἔτους ἐν τῷ δευτέρῳ σημειώματι, ἐξηγουμένη ἐκ τῆς ἀνωτέρω γενομένης παρατηρήσεως, ὅτι τὸ σημεῖωμα τοῦτο εἶνε γεγραμμένον δι' ἑτέρας χειρός. Ἄρα πιθανώτατα ἐγράφη ἅμα τῷ φόνῳ τοῦ Δαυὶδ καὶ διὰ τοῦτο ὁ γράψας, παραλιπὼν τὸ ἔτος, περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν δήλωσιν τῆς ἡμερομηνίας καὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος.

— **Μεῖα ἐπιστολὴ τοῦ Δομινέκου Γατελούζου.** Ἐν τῷ φ. 1^ε τοῦ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος F. 110 sup. ὑπάρχει πρόσθετον τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ εὐρηται τὸ πρωτόγραφον ἐπιστολῆς τοῦ Δομινέκου Γατελούζου, περὶ ἧς οὐδεὶς γίνεται λόγος ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν κ. κ. Bassi καὶ Martini. Ἔχει δὲ αὕτη ὡδε·

† Οἰκείε καὶ ἡγαπημένε μοι κῦρ Μανουήλ Σοφιανὲ διαλεκουρίνους ὁποῦ σὲ εἶχον γραψὴν προλαβὼν, ἐὰν ἔνι ὅτι ἐποίησές μας τους, στείλε μάς τους ὅτι τόρι ἐνι ὁ καιρὸς· καὶ γράφε μας καὶ τὸ κόστεον.

Δομῆνικος Γατελούζος
αὐθέντης Μιτυλήνης·

Καὶ οὐδὲν μὲν ἄπορον, ὅτι οἱ ἐν Μυτιλήνῃ, Αἰνῳ, καὶ Σαμοθράκῃ ἄρχοντες Γατελούζοι, οἱ κηδεσταὶ τῶν Παλαιολόγων, ἐλάλουν καὶ ἔγραφον τὴν ἐλληνικὴν. Ἔχομεν δὲ σωζομένην καὶ ἄλλην ἐπιστολὴν Γατελούζου ἐλληνιστί, τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθεῖσαν ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 152 κώδικος τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὀρει μονῆς Παντελεήμονος. Ταύτην ἐξέδωκα τὸ πρῶτον ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἐλληνικῶν κωδίκων Τόμ. Β' σ. 305 ἀρ. 52, ὅπου προσ-

έγραψ' αὐτήν, εἰς τὸν Δομίνικον Γατελούζον· ἀλλ' ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 41 ἀπέδωκ' αὐτήν εἰς τὸν Φραγκίσκον Γατελούζον, ὁ δὲ κ. Οὐίλλιαμ Μίλλερ ἐξήνεγκεν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 491 κ. ἐ. τὴν γνώμην, ὅτι ταύτην ἔγραψεν ὁ Δομίνος Γατελούζος. Ἡ δ' ἐνταῦθα τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενη ἐπιστολὴ εἶνε πολὺ ἐκείνης περιεργότερα ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἥτις εἶνε ἡ δημώδης τῶν τότε χρόνων. Περίεργον δὲ εἶνε καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἡ παραγγελία παρασκευῆς λεκουρίνων. Εἶνε δὲ λεκουρίνοι τὰ ἄλλως λεγόμενα νήτικα. Ἐν τῷ τοῦ Καισαρίου Δαπόντε «Κανόνι περιεκτικῶ πολλῶν ἐξαιρέτων πραγμάτων», ὑμνοῦνται μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ οἱ νήτικοι ἐκεῖνοι λεκουρίνοι. Ἴδε *Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδικῶν* Τόμ. Β' σ. 167 ἀρ. 536, 6 κατὰ τὴν παραλλαγὴν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως *Γαβριὴλ Σοφοκλέους* ἐν Κήφῳ χαρίτων. Ἀθήνησι. 1880 σ. 281 κ. ἐ. Ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν, ὅτι ἐν Αἴνῳ εὐρίσκετο ὁ Μανουὴλ Σοφριανός, εἰς ὃν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Γατελούζου ἡ παραγγελία. Ἄγνωστον δὲ, ἂν οὗτος ἦτο ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου, ἐξ οὗ κατήγετο ὁ περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος Χίος συλλογεὺς ἀρχαίων ἐπιγραφῶν Νικόλαος Σοφριανός, περὶ οὗ ἴδε Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. Α' σ. 270, 274, 387, 411) κ. ἐ., ἢ οἱ ἄλλοι τὸ αὐτὸ οἰκογενειακὸν ἐπώνυμον φέροντες λόγιοι.

— **Περὶ κλήσεως τόπων τινῶν.** Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην φέρονται ἐν φ. 20⁶ τοῦ Βιενναίου κώδικος *Theologicus graecus CCIII*, χαρτῶου, γεγραμμένου περὶ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, τὰδε· «Ὅτι δὲ πολλοὶ τόποι ἀπὸ φυτῶν ἔσχον τὰς κλήσεις ὡς καὶ ἡ Κοτινοῦσα δῆλον. Οὕτω γὰρ καὶ ἡ Ἐρεικουσα λέγεται διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐρείκας καὶ ἡ Μίλητος Πιτυοῦσα (κῶδ. πιτιοῦσα) ποτὲ διὰ τὰς πίτους ἐκλήθη. Καὶ ἐν Ἀθήναις δὲ πολλοὶ τόποι ἐντεῦθεν ἐκλήθησαν, ὡς ὁ Ῥαμνοῦς (κῶδ. ἡ ραμνοῦσα) ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ῤάμνων καὶ ἀπὸ τῶν μυρρινῶν ὁ Μυρρινοῦς (κῶδ. ἡ Μυρρινούσιοι). Καὶ ἡ ποντικὴ δὲ Κερασσοῦς ἀπὸ τῶν φυτῶν τῶν κεράσων κέκληται.»

— **Διόρθωσις εἰς τὸν Ἡεδρηνόν.** Παρὰ τῷ Κεδρηνῷ ἐν ἐκδ. Βόννης Τόμ. Β' σ. 340, 18 ἀναγινώσκωμεν τὰδε περὶ τῆς ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ ἀλώσεως τοῦ Χάνδακος· Τῆ ζ' δὲ τοῦ Μαρτίου μηνός, τῆς ιδ' ἰνδικτιῶνος, καὶ τὴν πασῶν ὀχυρωτέ-

ραν πόλιν, ἢν ἐγχωρίως Χάνδακα ἐκάλουον πεπορθηκώς... Ἀλλὰ, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἡ ἀλώσις τοῦ Χάνδακος ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου ἔγεινε τῷ 961, δὲν συμπίπτει ἡ ἰνδικτιῶν ιδ', ἀλλ' ἔχομεν κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἰνδικτιῶνα δ'. Τοῦτον δὲ τὸν ἀριθμὸν εὐρίσκομεν πράγματι ἐν τῷ κώδικι C (*Coislinianus* 136) καὶ τοῦτον πρέπει νὰ ποκαταστήσωμεν ἐν τῷ κειμένῳ.

— **Ἴδόντες ἡ τοπωνυμῆα Καπανδρίτης.** Ἦδη ἐν τῇ ἐμῇ πραγματείᾳ Ἡ ὀνοματολογία τῆς Ἀττικῆς καὶ ἡ εἰς τὴν χώραν ἐποίκησις τῶν Ἀλβανῶν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Παρνασσοῦ Ἐτ. Α' (1896) σ. 161 (χωριστοῦ τεύχους σ. 8), εἶχον παρατηρήσει, ὅτι ἐκτὸς ἄλλων τινῶν τοπωνυμιῶν τῆς Ἀττικῆς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου Καπανδρίτη εἶνε βυζαντιακόν. Ὑπέμνησα δὲ τὸν κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα μνημονευόμενον μεγαλεπιφανέστατον Ἀλιξίον Καπανδρίτην, οὗ γίνεται μνεῖα ἐν τινι ψηφίσματι πολιτικῶν δικαστῶν περί-συγγενείας (Ἰράλλη καὶ Ποτλῆ Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων Τόμ. Ε' σ. 395). Προςέθετον δ' ὅτι πιθανῶς τὸ οἰκογενειακὸν τοῦτο ὄνομα ἔφερε τὸ ἀττικὸν χωρίον τούλάχιστον ἤδη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, ἂν ὀρθῶς ἀνεγνωρίσθῃ, ὡς ἔπραξε τοῦτο πρῶτος ὁ Νεροῦτσος (Χριστιανικαὶ Ἀθήναι ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἑταιρείας Τόμ. Ε' σ. 68), ὑπὸ τὸν παρεμφαρμένον τύπον *Chandebrite* ἐν τῇ πρὸς Βεράρδον τὸν πρῶτον Λατῖνον ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν ἐν ἔτει 1208 γραφείσῃ ἐπιστολῇ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ', ἐν ἣ ἀναγράφονται διάφοροι τοπωνυμῆαι τῆς Ἀττικῆς (*Migne* Λατινικῆς πατρολογίας Τόμ. ΣΙΕ' σ. 1560). Τώρα δὲ προσθέτω καὶ ἄλλον Βυζαντινὸν Καπανδρίτην, οὗ τὸ ὄνομα εὐρίσκεται ἐν ἐπιγραφῇ ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ ἐπιθέματος σαρκοφάγου, ἣν εἶδεν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ παρὰ τὸ φρούριον τῆς Θεσσαλονίκης Τεκῆ τῶν Δερβισῶν ὁ Γάλλος ἀββᾶς *Duchesne* τῷ 1874 (*Mission au Mont Athos* ἐν τοῖς *Archives des missions scientifiques* τοῖς 1875 Τόμ. Α' σ. 263). Ἀνεδημοσιεύθη δ' ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ὑπὸ Μαργ. Δήμιτσα (Ἡ Μακεδονία ἐν λίθοις φθεγγομένοις καὶ μνημείοις σωζομένοις. Ἐν Ἀθήναις. 1896 Τόμ. Α' σ. 544). Ἐχει δὲ τὸ ἐνδιαφέρον ἡμᾶς μέρος τῆς ἐπιγραφῆς ὡδε· . . . τάφος-ἐκρυσεν ἔνδον τὸν Καπανδρίτον γόνον-ἀνδρὸς μεγίστου τῷ κλέει Σκουταρίου. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐξέδωκεν ὁ *Duchesne* διὰ μι-

κρῶν γραμμάτων, ἀναγαγὼν αὐτὴν εἰς τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα· Ἄλλὰ προφανῶς ἡ λέξις Καπανδρίτον παρανεγνώσθη, καὶ ὀρθῶς ὁ Δήμετσας παρετήρησε τάδε· α' Ἐν τῷ 6' στίχῳ ἡ λέξις Καπανδρίτον φαίνεται μοι διορθωτέα εἰς Καπανδρίτου· διότι αἱ κατὰ γενικὴν ἐκφερόμεναι λέξεις ἀνδρὸς μεγίστου ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ ἀπαιτοῦσι γενικὴν καὶ οὐχὶ αἰτιατικὴν.

— **Ὄνόματα χορῶν δημοδῶν.** Ἐκ τοῦ προγράμματος χορευτικῆς ἐσπερίδος τοῦ Πανηπειρωτικοῦ συλλόγου Ζαλόγγου, δοθείσης τῇ 19 Φεβρουαρίου 1910 ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ δημαρχείου Ἀθηνῶν, παραλαμβάνομεν τὰ ἐξῆς ὀνόματα δημοδῶν χορῶν· Τζαβέλλαινα (Ζαλόγγου), Σάλωνα, Μπεράτι, Γαϊτανάκι, Γρίβας, Ἀετὸς, Καλαματιανὸς, Κρητικὸς, Παπαδιά, Νταβέλης, Χειμάρας, Χορεύουν τὰ Κλεφτίπουλα, Τσάμικος, Γέρω Δήμου, Πολίτικος, Ἀρβανίτικος, Χορὸς τοῦ Ζαλόγγου.

— **¶ παρὰ Ῥωμαίους χρῆσις τοῦ αἰετοῦ ἀντὶ σημαίας.** Ὁ συνάδελφος κ. Σπυρ. Βάσης ἔγραψέ μοι τὰ ἐξῆς· α' Περὶ τῆς τοῦ αἰετοῦ ἀντὶ σημαίας ἐν τοῖς Ῥωμαίκοις στρατεύμασι χρήσεως μαρτυρεῖ ὁ Πλίνιος (Nat. Hist. X § 16) ὅτι καὶ πρὸ τοῦ Μαρίου ὑπῆρχεν ἡ τοιαύτη χρῆσις, σὺν τῷ αἰετῷ δ' ὁμοίως ἐγένετο καὶ ἄλλων ζωικῶν ὁμοιωμάτων ἀντὶ σημαίων χρῆσις, οἷα ἦσαν lupi, minotauri, equi arctique. Ὀλίγοις δ' ὁμοίως ἔτεσι πρότερον τοῦ Μαρίου κατὰ τὸν προειρημένον συγγραφέα, ἤρξαντο τὰ ἄλλα ἐν ὤρῃ μάχης νὰ καταλείπωνται ἐν τῷ στρατοπέδῳ, μόνος δὲ ὁ αἰετὸς νὰ φέρηται εἰς τὴν παράταξιν. Τέλος δὲ ὁ Μάριος ὁλοῦς ἐκεῖνα κατήργησε καὶ μόνον τὸν αἰετὸν Ῥωμαϊκὴν σημαίαν κατέστησε ».

— **Πρόσθετα περὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Μανουῆλ Παλασιολόγου πρὸς τοὺς Σιεναίους.** Περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣν ἐξέδωκα ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 102 κ. ἐ., ὁ κ. Παῦλος Marc, ἀναλύων τὰ περιεχόμενα τοῦ τεύχους ἐκείνου ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. 10' σ. 251 σημειώνει, ὅτι ἦτο ἤδη προεκδομένη ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ Müller ἐν τοῖς Documenti sulle relazioni delle città Toscane coll'Oriente. Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1879 σ. 149 κ. ἐ. Προσθέτει δὲ καὶ τάδε· α' Τὸ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ὑπογράφει διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον διὰ τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἰνδικτιῶνος, ὅπερ φαίνεται ἐξεγεῖραν τὴν ἀπορίαν τοῦ Λάμ-

πρου, ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς πρὸς τὸ ἐπιστολικὸν ὕφος. Ἄλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ οὗτος δὲν ἔχει ὀρθῶς, ἐπειδὴ ἔχομεν ἐπιστολάς Βυζαντινῶν ἡγεμόνων φερούσας τὴν ὑπογραφὴν αὐτῶν, οἷαι ἐπὶ παραδείγματι ἐπτὰ τοιαῦται τοῦ δεσπότη Πελοποννήσου Θεοδώρου Παλασιολόγου, καὶ ἔχω ἀντιγεγραμμένας ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Ταυρίνου. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἔγραψέ μοι ὁ κ. Σ. Ἀριστάρχης τῇ 7 Μαΐου τάδε· α' Ἐὰν ἡ ἐπιστολὴ Μανουῆλ τοῦ Παλασιολόγου πρὸς τοὺς Σιεναίους παραδόξως δὲν φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλὰ περιέρχον μόνον μονολογίαν ἐρυθρὰν, οὐδεὶς ψόγος· διότι καὶ ἐν τισὶν ἐπισήμοις πατριαρχικοῖς ἐγγράφοις φέρουσιν ἐν προμετωπίδι τὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κανίκλωμα. ὅπως ἐνταῦθα τὸ τοῦ αὐτοκράτορος, σημειοῦνται ἐν τέλει διὰ τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς ἀντὶ ὑπογραφῆς καὶ μόνον τὰ ἐν μινί (τάδε), ἰνδικτιῶνος (δεῖνα)». Ἄλλὰ καὶ πρὸς ταῦτ' ἀντιπαρατηρῶ, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μανουῆλ Παλασιολόγου δὲν φέρει ἐπὶ κεφαλῆς κανίκλωμα. Ἐν τέλει σημειῶνω, ὅτι ἡ ἐμὴ ἔκδοσις ἔχει ἰκανὰς ὀρθογραφικὰς διαφορὰς ἀπὸ τῆς τοῦ Müller, πιστοτέρα αὐτῆς οὖσα. Δυστυχῶς δ' ὁμοίως παρεξέφρησάν τινα παροράματα, ἅτινα καὶ ἐπανορθῶν ἐνταῦθα. Ἐλ. σελ. 102 στ. 7 ἀντὶ precepimus γράφει percipimus. Ἐν στ. 12 ἀντὶ consequemini γράφει consequimini. Ἐν στ. 13 ἀντὶ modicum γράφει modicam. Ἐν στ. 15 ἀντὶ trasmitere γράφει transmittere. Ἐν σελ. 103 στ. 2 ἀντὶ longiore γράφει longiori.

— **Ἑλληνίδες κύριαι κωδίκων.** Εἰς τὰς Ἑλληνίδας κυρίας κωδίκων (Σπυρ. Π. Λάμπρου Ἑλληνίδες βιβλιογράφοι καὶ κύριαι κωδίκων ἐν τῇ Ἐπιτηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου 1903 καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει. Πρὸβλ. Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Γ' σ. 250 κ. ἐ. Τόμ. Δ' σ. 377 κ. ἐ., 460. Ν. Βέην ἐν Ποικίλῳ Ἡμερολογίῳ Κατίνας Ἡλιακοπούλου Ἐτ. Α' 1905 σ. 54 κ. ἐ. καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει καὶ Ἐτ. Β' 1906 σ. 250 κ. ἐ.) προσθετῆ καὶ ἡ Εἰρήνη ἡ κεκτημένη ποτὲ τὸν ὑπ' ἀρ. 27 Κρομβελλιανὸν κώδικα τῆς Βοδληιανῆς ἐν Ὁξωνίῳ βιβλιοθήκῃ. Καὶ δὴ παρὰ τῷ Coxe (Catalogi codicum manuscriptorum bibliothecae Bodleianae pars prima. Ἐν Ὁξωνίῳ. 1853 σ. 466) περὶ τοῦ κώδικος τούτου, γεγραμμένου ἐπὶ περγαμηνῆς τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα καὶ περιέχοντος Εὐαγγέλιον κατὰ τὰς ἀναγνώσεις, ἀναγινώσκομεν τάδε· olim re-

culium Irenes cujusdam. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν παρατίθεται τὸ σημεῖωμα τῆς εἰρημένης Εἰρήνης οὐδὲ ἀναγράφεται τίνος αἰῶνος εἶνε. Μετὰ δὲ τὴν Εἰρήνην ὁ κώδιξ περιῆλθεν εἰς Ἀντώνιον μοναχὸν καὶ πρωτοσύγκελλον, εἰς δὲ τὴν Κρομβελλιανὴν συλλογὴν τῆς Βοδ-λφιανῆς προσεκομίσθη ἐκ τοῦ Ἁγίου ὄρους τῷ 1727.

Ὁμοίως δὲ προσθετέα καὶ ἡ Ζωὴ ἢ συντελέσασα εἰς τὴν ἀποπε-ρῆκωσιν τῆς γραφῆς τοῦ ἐν ἔτει 1185 γραφέντος Εὐαγγελίου ὑπ' ἄρ. Additional 28817 τοῦ Βρεττανικοῦ μουσείου. Ἐν τούτῳ εὕρισκε-ται τὸ σημεῖωμα τόδε· Ἐτελειώθη ἡ βίβλος παρὰ βοηθείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Καραβδ. . . . . καὶ τῆς συμβίου αὐ-τοῦ κυρᾶς Ζωῆς. Τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἡ δεσποινὶς Vogel (Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance σ. 235 σημ. 7) θεωρεῖ μεταγενέστερον· ἀλλὰ πρὸς τε βεβαίωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ ἐπω-νύμου τοῦ συζύγου εἶνε ἀνάγκη αὐτοψίας τοῦ κώδικος.

— **Σημάδια τὸ οἰκόσημον.** Ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ Καρόλου Θεο-οπῆα, τοῦ κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα μεσοῦντα ἡγεμόνος τῆς Ἀλβανίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βελεγράδων, ἐκδοθείση ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Ἀριστάρχου ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινου-πόλεως τόμ. ΙΓ' (1878-9) σ. 97 φέρονται τὰ ἑξῆς· Ἐτοῦτα τὰ σημάδια αὐθέντου μεγάλου Κάρλα Θεοπῆα. Εἶνε δὲ γεγραμ-μένα ταῦτα ἐπὶ πλακός, ἐφ' ἧς ἀπεικονίζεται τὸ οἰκόσημον τοῦ Ἀλ-βανοῦ ἡγεμόνος, ὅπερ καὶ περιγράφει ὁ κ. Ἀριστάρχης ἐνθ' ἄν. Περὶ δὲ τῆς λέξεως σημεῖον ὡς σημαίνουσης τὸ οἰκόσημον ἴδε Νέου Ἑλ-ληνομνήμονος Τόμ. 5' σ. 104 κ. ε.

— **Ἐπιγραφικὸν χάραγμα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σουνίου.** Ἐν βορείῳ παραστάδι τοῦ ναοῦ τοῦ Σουνίου ἀνέγων ἐπιγραφικὸν χάραγμα δι' ὀξείας ἐργαλείου, οὐ, ἀμυδροῦ ὄντος, διαγινώσκονται τὰ ἑξῆς μόνον . . . ΟΥ ΥΙΟΣ . . . ΔΗΛ . . . ΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΣ.

— **Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλφειοῦ Ἐκαρβούνη.** Ὁ ἴφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρέας Σικιάς ἐγραψέ μοι τῇ 29 Μαρτίου τὰδε· ἄβλέπων ἐν τῷ ὑμετέρῳ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 328, ὅτι ὁ Ἀλφειὸς ἢ τις τῶν παραποτάμων αὐτοῦ ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Φράγκων Charbon ἢ fūmora di Carbone ἢ Karbone. νομίζω χρήσιμον πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ὀνόματος τούτου ν' ἀνακοινώσω ὑμῖν,

ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν οἱ ἑκατέρωθεν τοῦ Κλαδέου γήλο-φοι ἐγκρύπτουσιν ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῶν στρώματα γαιανθράκων, συχνάκις δὲ μετὰ πλημμύρας εὕρισκονται ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ τούτου εὐμεγέθη τεμάχια ἐκ τῶν προειρημένων γαιανθρακοφόρων στρωμάτων, ἀποκεκομμένα ἐκ τῶν κλιτύων τῶν παρακειμένων ὑψω-μάτων. Πέρυσιν εἶδον ἐγὼ αὐτὸς ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Κλαδέου πλάκα ἀνθράκων ἔχουσαν βάρος πλέον τῶν πέντε ὀκάδων, ἔμαθον δὲ, ὅτι τοιαῦτα τεμάχια συλλέγουσιν ἐνίοτε οἱ ἐπιχώριοι καὶ χρησιμοποιοῦσιν ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν πρὸς καῦσιν παρὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἐξ αὐ-τῶν ἀναδιδομένων ἀερίων. Ἐπ' ἐσχάτων δ' εὕρηθη γαιανθρακοφόρον στρώμα ἱκανῶς παχὺ καὶ ἐν τινι φρέατι ἀνορυθέντι ὑπὸ τῆς Ἀρ-χαιολογικῆς ἐταιρείας ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ εἶνε ἐκτισμένον τὸ μου-σεῖον. Ἀφ' οὗ λοιπὸν Κυριακὸς ὁ Ἀγκωνίτης ἀναφέρει ὡς παραπο-τάμους τοῦ Ἀλφειοῦ πρῶτον Argypopolamou, secundum Lieu-riou, tertium Karbona, νομίζω, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι δύνανται νὰ ταύτισθῶσι πρὸς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἐρύμανθον, ὁ δὲ τρίτος πρὸς τὸν Κλάδεον, ἐξ οὗ εἶνε δυνατὸν νὰ μετεδόθη τὸ ὄνομα Karbona καὶ εἰς τὸν Ἀλφειόν. Ἐνδέχεται δ' ὅμως καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλφειὸς νὰ ἔτυχεν ἐξ ἀρχῆς τῆς προσωνομίας ταύτης, διότι καὶ τῶν παρ' αὐτὸν γηλόφων ἡ γεωλογικὴ σύστασις φαίνεται ὁμοία καὶ ἴσως καὶ ἐν τῷ ρεύματι αὐτοῦ εὕρισκονται γαιανθρακες ὡς ἐν τῷ Κλαδέῳ. Πιθανῶς δὲ καὶ οἱ τόποι οἱ φέροντες τὸ ὄνομα Καρβούνη ἢ Καρβουνάρι ἔχουσιν ἐπονο-μασθῆ ἐκ γαιανθρακοφόρων στρωμάτων εὕρισκομένων ἐν αὐτοῖς ».

Ὁ δὲ κ. Δημ. Χρ. Δουκάκης ἐπέστειλε τῇ 20 Μαρτίου τὰδε· ἄβλαβῶς τὰ ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 328, ὅτι παρὰ τοῖς Φράγκοις ὁ Ἀλφειὸς ἑκαλεῖτο Charbon, καθὼς βλέπομεν εἰς τὸ Χρονικὸν τοῦ Μορέως, ὅσας καθιστῶ γνωστὸν, ὅτι καὶ ἐν Κα-λάμαις ἀνωθεν τοῦ ποταμοῦ Νέδωνος ὑπάρχει τοποθεσία φέρουσα τὸ ὄνομα Καρβούνη. Ἐπὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης ὑπάρχει ἡρειπωμέ-νον μονύδριον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολό-γου. Ἐντὸς τῆς ἀχυβάδος τοῦ ἱεροῦ ἦτο ἐντετοιχισμένη ἐπιγραφὴ, ἣν ὁ ἴφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρέας Σικιάς ἀπετείχισε καὶ μετε-κόμισεν εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, εἶνε δὲ ἡ ἑξῆς· Ἀγαθῆ τύχη. Ἐτους ἑξηκοστοῦ καὶ πρώτου ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σε-βαστοῦ ἐπιδημίας πρὸ δεκαῆξ καλενδῶν Δεκεμβρίων, ἦτις

ἐστὶ γενέθλιος. Εἶνε δὲ ἀνέκδοτος καὶ εὑρηται καταγεγραμμένη ἐν τῷ εὐρετηρίῳ τοῦ ἐπιγραφικοῦ μουσείου ὑπ' ἀρ. 187. Ἴδε τῶν ἐμῶν Μισσηνιακῶν Τεῦχ. Α' σ. 37 ».

— **Ἐπανόρθωσις ἐπιγραφῆς ἐκ Σαμοθράκης.** Ὁ ἐν Ῥώμῃ φίλος κ. Οὐίλλιαμ Μίλλερ ἐπέστειλέ μοι τῇ 15 Ἰουνίου τάδε· «Ἐν τοῖς Annali dell'Istituto Τόμ. ΙΔ' (1842) σ. 141 καὶ Tavole d'aggiunta P 3 ὑπάρχει ἐκδομένη ἐπιγραφὴ ἐκ Σαμοθράκης, ἀναφέρουσα τὸν γνωστὸν λόγιον Ἰωάννην Λάσκαριν Ῥυνδακηνόν. Ὁ δὲ ἐκδοὺς αὐτὴν λέγει, ὅτι τὸ ἔτος αὐτῆς εἶνε τὸ ςϞϵ' = 6905, ἥτοι ἀπὸ Χριστοῦ 1396-7. Ἀλλὰ τώρα γινώσκωμεν, ὅτι ὁ Ἰωάννης Λάσκαρις Ῥυνδακηνὸς ἦτο ἐπαρχος (praefectus) τῆς Σαμοθράκης τῷ 1844 (Ἴδε **Κυριακὸν Ἀγκωνίτην** παρὰ τῷ *A. Conze, A. Hauser* καὶ *G. Niemann* *Archaeologische Untersuchungen auf Samothrake* Τόμ. Α' σ. 1 σημ. 1) καὶ ὅτι ἐζη ἀκόμη τῷ 1461 (Ἴδε *Pius II* παρὰ *Raynaldus* *Annales Ecclesiastici* Τόμ. Ι' σ. 285-6). Ἄρα πρέπει νὰ διορθώσωμεν ςϞϵγ' = 6963, ἥτοι 1454-5, ὅτε οἱ Γατελοῦζοι ἐδυνάστευον ἀκόμη ἐν Σαμοθράκῃ. Καὶ τὸ μὲν ε τῆς ἐπιγραφῆς κατὰ τὴν ἐν τοῖς Annali ἐκδοσιν εἶνε σφάλμα ἀντὶ τοῦ ξ, ἐν δὲ τῇ Tavola d'aggiunta P 3 φαίνεται πράγματι μετὰ τὸ ε ἔν γ ».

— **Διορθώσεις εἰς τὴν διήγησιν Μανουὴλ τοῦ Κορινθίου.** Ὁ συνάδελφος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σπυρ. Βάσης ἐστειλέ μοι τὰ ἐξῆς· «Ἐν τῇ Μανουὴλ Κορινθίου τοῦ Μεγάλου ῥήτορος διηγῆσι (Νέου Ἑλληνομνημόνος Τόμ. 5' σ. 409 κ. ἐ.) διορθωτέα τάδε· Σελ. 410,15 γρ. (ἦν) καίτοι κεκτημένος.— Σελ. 411,12 γρ. πρὸς τὴν τοῦ Κυρίου διαταγὴν τε καὶ ἀποστολὴν.— Σελ. 413,15 γρ. ἐν ταύτῃ δὲ τις χήρα ἦν ὄνομα Σαμψουάρα, ἦτις.— Σελ. 415,17 γρ. θερμῶς (ἐν)έκειτο δεομένη.— Σελ. 419,7 γρ. Καλῶς ἦκεις . . . ἐν ἐπιτὰ ἦδη ἔτεσι. Σὺ, παντάνασσα . . . — Σελ. 421,12. Ὅρθως ἔχει τὸ παραδεδομένον παρασυρεῖς.— Σελ. 423,12 γρ. μέγα πένθος ἐπ' αὐτῇ τετελεκῶς.— Σελ. 425,25 γρ. λέγεται γὰρ . . . μηδένα τῷψαι οἰκεία χειρὶ.— Σελ. 427,24 κ. ἐ. ἰσως γρ. ἄπερ ἄνωθεν . . . καταπέμπεται ταῖς . . . ψυχαῖς (τὸ μὲν) διὰ τῆς παναγνοτάτης θυσίας . . . ἐπὶ γῆς τόπον, τὸ δὲ ἦ ὡς (ἢ κατὰ Σ.

Λάμπρον ἦγουν). . . — Τὰ ἀπὸ σελ. 428,4 χρῆζουσι διορθώσεως.— Σελ. 429,15 γρ. ἰσως ὑπ' ὄψιν.— Σελ. 429,28 κ. ἐ. στικτίον ὠδε· ἢ μὲν γὰρ, ἵνα . . . εἶπω, ὑπάρχει ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, ἀρχαί· ἢ δὲ ἀνωτέρω ταύτης καὶ ὡς εἶπειν ἀύλοτέρα ἐστὶν ἐξουσίαι . . . κυριότητες· ἢ δ' αὖ ἀνωτέρα . . . ἐστὶ θρόνοι κτλ. Ἡ δὲ σύνταξις· ἢ μὲν ὑπάρχει ἄγγελοι κτλ. ἢ δὲ . . . ἀύλοτέρα ἐστὶν ἐξουσίαι κτλ., ἢ δ' αὖ ἀνωτέρω ἐστὶ θρόνοι κτλ.— Σελ. 431,14 ὀρθῶς εἶναι παραδεδομένον τὸ ἐκχεον ὡς προστακτικὴ τοῦ ἀορίστου ἐξέχεα ».

— **Προςθῆκη εἰς τὰ Γατελοῦζακά.** Ὁ ἐν Ῥώμῃ φίλος κ. Οὐίλλιαμ Μίλλερ ἔγραψεν ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου τάδε· «Περὶ τῶν Γατελοῦζων ἔμαθον ἐκ Μονοίκου (Monaco) καὶ Νικαίας τῆς Γαλλίας, ὅτι ὁ Πέτρος de Grimaldi, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου de Beuil, αὐθέντου τῆς Νικαίας, εἶχε βεβαίως θυγατέρα Bonne, ἀλλ' αὕτη εἶχεν ὡς σύζυγον τὸν Λουδοβίκον Cossa αὐθέντην τῆς Βέρνης. Ἴδε *P. Anselme* *Histoire généalogique et chronologique de la maison de France* Τόμ. Δ' σ. 500 κ. ἐ.). Μοὶ φαίνεται λοιπὸν, ὅτι ὑπάρχει σύγχυσις ἐν τοῖς περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τοῦ Φραγκίσκου Β' Γατελοῦζου καὶ τοῦ Πέτρου Γριμάλδη ».

— **Τὸ πλήρες ὄνομα τοῦ ἱστορικοῦ Κριτοβούλου.** Ὁ αὐτὸς μοι ἔγραψεν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τάδε· «Δὲν εἰξεύρω, ἂν ἔχη παρατηρήσει κανεὶς, ὅτι Κυριακὸς ὁ Ἀγκωνίτης μᾶς ἀναφέρει τὸ πλήρες ὄνομα τοῦ ἱστορικοῦ Κριτοβούλου τοῦ Ἰμβρίου. Καὶ δὴ λέγει, ὅτι ἐν Ἰμβρῷ ὠδηγήθη τὸν Σεπτέμβριον 1444 ὑπὸ Imbriote nobili Hermodoro Michaelae Critobulo, προσθέτει δὲ ὅτι οὗτος ἦτο doctissimus. Ἴδε **Κυριακὸν** παρὰ τῷ *Ziebarth* *Eine Inschriftenhandschrift der Hamburger Stadtbibliothek*. 1903 σ. 15 ».

— **Παράλειψις ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ Πανδούλφου Μαλατέστα.** Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μέγας λογοθέτης κ. Στ. Ἀριστάρχης ἔγραψέ μοι τῇ 7 Μαΐου τάδε· «Ἐκ τῆς ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνημόνι Τόμ. 5' σ. 105-6 δημοσιευθείσης ἐπιγραφῆς τοῦ Λατίνου μητροπολίτου Παλαιῶν Πατρῶν Πανδούλφου Μαλατέστα ἐξέπεσεν ἡ λέξις ἐκτῶ, ἢ ἀναγινωσκομένη ἐν C. I. G. 8776, ὡς καὶ ἐν Τόμῳ Γ' Πίν. 85 τῆς *Expédition scientifique de Morée*, καθ'

ὄσον μάλιστα ἢ παρὰ τοῦ διαληφθέντος μητροπολίτου ἀνακαίνισις τοῦ ἐν Πάτραις ναοῦ τῶν Ἁγίου Ἀνδρέου ἢ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐγένετο πράγματι τῷ 1426 καὶ οὐχὶ τῷ 1420. Ὅρα καὶ *E. Gerland Neue Quellen zur Geschichte des lateinischen Erzbistums Patras*. Ἐν Λειψίῳ. 1903 σ. 65. — *Hopf Geschichte Griechenlands ἐν τῇ Allgemeine Encyclopädie τοῦ Ersch καὶ Gruber* Τόμ. 86 σ. 82 ».

— **Σαμουὴλ Κωνσταντινουπόλεως ἢ Ἰωαννίκιος Γ'** : Ὁ μέγας λογοθέτης κ. Στ. Ἀριστάρχης ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς τῇ 7 Μαίου : « Ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 195 κώδικι (Νέου Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. 5' σ. 80) ὀρθῶς ἔχει ἢ ὑμετέρα διόρθωσις Σαμουὴλ Κωνσταντινουπόλεως, ἐὰν ἢ πρὸς τὸν Λευκάδος Μελέτιον ἐπιστολὴ ἐγράφη τῷ ὄντι τῇ 11 Μαίου 1761, ἀλλὰ προτιμητέα ἢ τῆς ὡς γραφὴ Ἰωαννικίου, ἐὰν ἀκριβεστέρα ἢ χρονολογία 11 Μαίου 1763· διότι κατὰ τὸν ἐμὸν ἀνέκδοτον χρονολογικὸν Πίνακα ἐπισκόπων Βυζαντίου καὶ πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου μέχρι τῆς σήμερον, ὁ μὲν Ἰωαννίκιος Γ' παρητήθη τῇ 21 Μαίου 1763, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ, ὁ δὲ Σαμουὴλ ὁ ἀπὸ Δέρκων ἐψηφίσθη μὲν τῇ 22 Μαίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ, τοῦ 1763, ἐγκαθιδρύθη δὲ τῇ 25 Μαίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ».

— **Βασίλειος Γεωργιάδης**. Ὁ ἐν Σωζοπόλει κ. Κωνσταντίνος Δ. Π. Ἰωαννίδης ἐγραφέ μοι τῇ 20 Ἰανουαρίου τάδε : « Λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σημειώσω ἐνταῦθα, ἀκριθείας χάριν, ὅτι ὁ Βασίλειος Γεωργιάδης οὐδέποτε ἔχρημάτισε μητροπολίτης Βάρνης, ὡς ἐκ παραδρομῆς ἀναφέρεται ἐν σ. 3 τοῦ 5' Τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος, ἀλλὰ διετέλεσε μητροπολίτης Ἀγχιάλου ἀπὸ τοῦ 1889, νῦν δὲ ἀπο τοῦ Φεβρουαρίου 1909 ἐγένετο Πελαγονίας ».

— **Ἀλέξανδρος ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας**. Ἐν ἐπιστολῇ τῆς 31 Νοεμβρίου 1908 ὁ μέγας λογοθέτης κ. Στ. Ἀριστάρχης εἶχεν ἀνακοινώσει μοι τὰ ἐξῆς : « Πρὸς τὰ γραφέντα ἐν σ. 92 τοῦ Δ' Τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος παρατηρῶ, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἦν οὐχὶ μέγας ῥήτωρ τῷ 1766, ἀλλ' ἀπλῶς ῥήτωρ τῷ 1766 καὶ 1769, ὅτι ἦν καὶ γραμματεὺς τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς· ὁ δὲ μικρὸς ῥήτωρ ἦν κε' ὀφφικιάλιος τῆς Μεγάλης ἐκκλησίας, ἐπόμενος μὲν τῷ ὑπομνηματογράφῳ, προηγούμενος δὲ τοῦ ὀστιαρίου. Ὅρα

τὴν ἐμὴν ἀνέκδοτον σειρὰν ροε' ὀφφικίων ἐκκλησιαστικῶν, ἐνθα μνεῖα γίνεται καὶ τινος Ἀλεξάνδρου αλογοθέτου τῶν οἰκιακῶν » τῷ 1760, ὄντος μ' ὀφφικιάλου ».

— **Ὀνομασίαι πόλεων καὶ χωρῶν**. Κατωτέρω ἐκδίδω ἀπαραλλάκτως τὸν ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 37 κώδικι τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας, γεγραμμένῳ τὸν δέκατον ὄγδρον αἰῶνα, ἐν φ. 71^α-72^β περιλαμβανόμενον ἀνεπίγραφον κατάλογον πόλεων καὶ χωρῶν. Παρατηρῶ δὲ ὅτι χάριν ἐξοικονομήσεως χώρου ἐκδίδω τὰς πόλεις ἐκάστης ἐνταῦθα ἐν συνεχείᾳ, ἐν ᾧ ἐκάστη αὐτῶν καταλαμβάνει ἐν τῷ κώδικι ἴδιον στίχον.

α Σισάν : χωρίον εὑρισκόμενον μεταξὺ τῆς ἐπαρχίας τῶν Σύρων καὶ τῶν Κιλικίων. Ἀνδριανούπολις πόλις τῆς Μακεδονίας. Ἡράκλεια πόλις τῆς Θράκης. Λυκονία μέρος Καππαδοκίας, ἦτοι Καραμανίας. Κολοφῶν : τὸ τουρκιστὶ Σουγαντζίκιον τὸ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Πύλαι μεγάλαι χ : εὑρίσκονται εἰς τὰ τέλη τῆς Μακεδονίας. ἢ μάλλον εἰπεῖν Θεσσαλίας. Μαρκιανούπολις τῆς Θράκης. Προμισία πόλις τῆς Φρυγίας Σαλουταρίας. Σύνναδα πόλις πρῶτον ἐν Φρυγίᾳ. Συρακοῦσαι μητρόπολις τῆς νήσου Σικελίας. Βάτα ἢ Τάμμα χώρα τῆς Αἰγύπτου. Δαμασκός τὸ τουρκιστὶ Σάμ. Βύβλος τανῦν Τιβλέτ Ἀτζιπελέτ. Ἐμμεσα τῆς Συρίας τανῦν Ἐμς. Δυτικοὶ Γαλάται Φροντζεῖζοι. Τιβεριούπολιν τανῦν βουλγαριστὶ Στρούμιτζά. Σκρίνον χωρίον κοντὰ εἰς τὴν Σόφιαν. Μυθονία Ἀντιοχείας, ἦτις λέγεται καὶ Νησίκη. Ῥῶπον πόλις εὑρισκομένη εἰς τὴν Κιλικίαν. Ταυρομενία ἐν τῇ Σικελίᾳ. Ἀμφίπολις πόλις τῆς Μακεδονίας κοντὰ εἰς τὴν Καβάλαν. Τύανα ἐν Καππαδοκείᾳ. Ἰλλυρία Σκλαβουνία. Ἀντιόχεια τῆς Συρίας Δορόστολος πλησίον τοῦ Ἰστρου ἦτοι Δούναβι. Αἰλίαν πόλις ἦτοι τὰ Ἱεροσόλυμα. Μοισία ἢ Μυσία ἐπαρχία κυρίως ἐστὶ τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας ἦτις καὶ Φρυγία λέγεται (δρα 292 τοῦ Συναξαριστοῦ). Ἀρβήλ πόλις τῆς Περσίας. Μεδιόλανα τῆς Ἰταλίας τὸ νῦν Μιλάνον. Μαυρητανία ἦτις εὑρίσκεται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ Ἀλιζέρι. Νικομήδεια τὸ νῦν λεγόμενον Σμίτι. Καρθαγένη ἐν Ἀφρικῇ τὸ Τούνεζι. Ἀντινοοῦπολις ἐν Αἰγύπτῳ εὑρισκομένη. Μελιτηνὴ πόλις τῆς Ἀρμενίας. Νύσσα, ἦτις κοινῶς Νύσι ὀνομάζεται, ἀπέχει τῆς Καισαρείας 60. Μωγαρισος χωρίον τῆς Καππαδοκίας. Αὐλῶν τόπος εἰς τὴν Σλαβονίαν. Κλετ-

πατρίς ἐν Αἰγύπτῳ τὸ λγμ: (= λεγόμενον) Σουβιέζ. Ἐδεσσα πόλις τῆς Μεσοποταμίας τὸ νῦν Ὀουρφά, Γαλατία: Γαλλογραικία, τουρκιστί δὲ Γελάς. Ἀρβήλ πόλις τῆς Περσίας. Πάνορμος, πόλις τῆς Σικελίας. Εὐχάιτα τὰ λεγόμενα Ἐφλεέμ. Εὐρώπη Ῥούμελι. Ῥάβεννα πόλις τῆς Ἰταλίας. Σιδῆ ἐν Παμφυλίᾳ. Σαρδική ἡ νῦν Τριαδίτζα. Βέρρια ἐν Ἀντιοχείᾳ. Νίκαια τὸ νῦν Ἰανίκ. Πέργη νῦν Πίργι πόλις τῆς Παμφυλίας. Ἀμάσεια πόλις τῆς ἐν Πόντῳ Καππαδοκίας. Σίγρι ἐν τῇ Μιτυλήνῃ. Νουρσία πόλις τῆς Ἰταλίας. Γάζα πόλις τῆς Παλαιστίνης. Τρίπολις ἐν Φοινίκῃ. Ἐρμούπολις εἰς τὸ Μισῆρι. Ἀμινσός πόλις τῆς Καππαδοκίας. Ἄμμος καὶ Ἐμιδ τουρκιστί. Ἀπολλωνία πόλις Βιθυνίας ὑπὸ τὸν Νικομηδείας. Νεάπολις ἐν Ἰταλίᾳ. Ἰβηρίαν ἦτοι Γγιουρτζιάν. Μαρώνεια χωρίον τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀντιοχείας. Γοθθία εὐρισκομένη κατὰ τὸ Κρίμι πλησίον τοῦ Καφᾶ. Νέα Πάτρα τὸ κοινῶς λεγόμενον Πατρατζίκι. Ἀχαία Λιθαδία. Εὐροία κατὰ Παλαιὰν Ἡπειρον, ἣς μητρόπολις τὰ Ἰωάννινα. Τραϊανούπολις Τράνι κοινῶς λεγομένη, εὐρίσκεται εἰς τὴν παραθαλασσίαν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου. Λάρισα εὐρισκομένη ἐν τῇ δευτέρᾳ Θυτταλίᾳ. Ἄβυδος πόλις εἶναι τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ κάστρον τὸ πρὸ τῆς βασιλευούσης Σηστός δὲ τὸ ἐν τῇ Εὐρώπῃ κάστρον τῆς αὐτῆς, ἅτινα εὐρίσκονται ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ καὶ καλοῦσιν αὐτὰ οἱ μὲν Τοῦρκοι Νίμοναξ-Ισάρι, οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι Δαρδανέλια καὶ ἀπέχουσιν ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο στάδια ἑπτὰ ἢ ὀκτώ, ἦτοι ἐν μίλιον. Ἄγκυρα πόλις τῆς Γαλατίας. Νικομήδεια τὸ Ἰσμίτ. Φιλαδέλφεια τῆς Ἀραβίας εὐρίσκεται εἰς τὴν παλαιὰν λεγομένην Ἐμμᾶν. Μάγδαλα εἰς τὰ ὄροθια τῆς Συρίας. Αὐρακία πόλις τῆς Κρήτης κοντὰ εἰς τὴν Κνωσόν.

Ἐν τέλει προστίθεται ἄλλη χειρὶ Ἄσσοσ τὸ Πεχράμι ο.

— **Παράγραμμα.** Ἐν Τόμῳ 5' τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος σ. 467 ἐν τῷ ἐκ Κέας ἐπιγράμματι στ. 2 ἐξέπεισε τὸ ἄρθρον τὰς. Γράφει δυσὶ κεφαλαῖς τὰς φύσεις ἐμὰς δύο.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Hubert Pernot Anthologie populaire de la Grèce moderne. Paris. Mercure de France. MDMX. Βίς 12ον σελ. 276.

Τὰ δημοτικὰ ἡμῶν ᾄσματα εὐλόγως ἤδη ἐνωρὶς εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν ξένων. Ἴδῃ τῷ 1676 ὁ Γάλλος La Guilletière ἔγραψε περὶ αὐτῶν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ *La Grèce antique et moderne* ἀπειρὴν καὶ πονεὴν τάδε: «Τὰ τραγοῦδια τῆς δημώδους ἑλληνικῆς τάντηχοῦντα σήμερον ἐν ταῖς κώμαις τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἐν τοῖς ἄντροις τοῦ Ἐλικῶνος δὲν θὰ εἶνε ἰσως ἀνάξια νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὰ ἐξαιρέτα ποιήματα τῆς ἀρχαιότητος». Μετὰ δ' ἑκατὸν περίπου ἔτη ἄλλος Γάλλος περιηγητῆς, ὁ Guys, ἔλεγε: «Γινώσκω, ὅτι οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων εἰξεύρουσι νὰ ψάλλωσι τὸ βῆρον καὶ τὸ ἔαρ καθὼς ὁ Ἀνακρέων καὶ ὅτι ἐν τοῖς ᾄσμασιν αὐτῶν εὐρίσκονται σπινθηρὲς πυρὸς ποιητικοῦ, ὅπερ οὐδαμῶς ἐξέλιπε παρ' αὐτοῖς». Ἀπὸ δὲ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος ἤρχισεν ἐναμίλλως παρὰ τοῖς Ἑσπερίαις ἡ ἀσχολία περὶ τὴν περισυναγωγὴν καὶ ἐκδοσιν ἑλληνικῶν δημοτικῶν ᾄσματων. Αὐτὸς ὁ μέγας Γκαίτε ἐθέλχθη ὑπ' αὐτῶν καὶ μετεφύτευσεν ὀλίγα τινὰ εἰς τὸν γερμανικὸν Παρνασσόν. Ἡ Ἰταλία ἀπὸ τοῦ Θωμασαίου (1842) μέχρι τοῦ Παβολίνη (1905), περὶ οὗ ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Β' σ. 382 κ. ἐ., δὲν ἔπαυσε δεικνύουσα δι' ὠραίων μεταφράσεων τὸν πρὸς τὴν δημώδη ἑλληνικὴν ποίησιν θαυμασμὸν αὐτῆς. Ἀλλ' ἰδίας προσοχῆς ἤξιώθησαν τὰ δημοτικὰ ἡμῶν ᾄσματα ἐν Γαλλίᾳ, καὶ οἱ Γάλλοι νύτυχονσαν νὰ πογευθῶσιν αὐτῶν διὰ τῶν μεταφράσεων τοῦ Faugiel (1824), τοῦ κόμιτος Marcellus (1851), τοῦ Legrand (1874). Ἐπειδὴ δ' αἱ ἐκδόσεις αὐταὶ τοῦτο μὲν ἀπρηχαιώθησαν, τοῦτο δ' ἀπέβησαν σπάνιαι παρέστη πράγματι ἀνάγκη νέας Ἀνθολογίας, ἣν καὶ παρεσκεύασεν ὁ κ. Pernot.

Ὁ κ. Pernot δὲν εἶνε ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος. Ἴδε Τόμ. Α' σ. 115 κ. ἐ. Διατρίψας ἐπὶ μακρὸν

κατὰ τὰ νεαρὰ αὐτοῦ ἔτη ἐν Ἀθήναις καὶ εἰλικρινῶς ἀγαπήσας τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἠξιώθη τῆς εὐκαιρίας νὰ προαγάγῃ περαιτέρω τὰς γλωσσικὰς αὐτοῦ μελέτας διὰ διαφόρων περιηγήσεων ἐν ταῖς τουρκοκρατούμεναις ἑλληνικαῖς χώραις καὶ δὲν ἔπαυσε ἀσχολούμενος ἐνδελεχῶς περὶ τὴν νέαν ἑλληνικὴν. Ἦτο λοιπὸν ἀρμοδιώτατος πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἀναληφθέντος ἔργου, ὅπερ ἀπέβη ἐπιτυχέστατον.

Ἐχων τελείαν γνῶσιν τῆς παρ' ἡμῖν λαογραφικῆς καὶ γλωσσικῆς κινήσεως ἠδυνήθη νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Γαλλίᾳ συλλογῶν, ὧν εὐγνωμόνως ἐποίησατο ἱκανῶς εὐρείαν χρῆσιν, καὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἐκδεδομένων ἄριστα πράγματι δείγματα τῆς δημώδους ἡμῶν ποιήσεως, ἅτινα παρέχει ἐν μεταφράσει. Ὅποια δ' αἱ μεταφράσεις αὐτοῦ λέγει αὐτὸς ἐν τῷ προλόγῳ· α' Ὁ ἀναγνώστης δὲν θὰ ψέξῃ βεβαίως ἡμᾶς, μὴ θελήσαντας νὰ θυσιάσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἀκρίθειαν εἰς τὴν γλαφυρίαν καὶ ἀκολουθήσαντας πάντοτ' ἐκ τοῦ συνέγγυς τὸ κείμενον, ὅπερ προετιθέμεθα νὰ μεταφράσωμεν. Ἰπὸ τὴν γαλλικὴν ἔκφρασιν οἱ μὲν Ἕλληνες θάνεύρωσιν, ἐλπίζομεν, εὐκόλως τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἡμέτεροι συμπολίται θὰ ἐθισθῶσι ταχέως εἰς τινὰς φρασεολογικοὺς ἰδιωτισμοὺς, οὓς ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ διατηρήσωμεν, ὅπως δώσωμεν ὅσον ἐνεστὶν ἀκριβεστέραν ἰδέαν τοῦ πρωτοτύπου. Καὶ ἀληθῶς κατώρθωσεν ὁ μεταφραστὴς νὰ ποδώσει πιστῶς τὰ πρωτότυπα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ποστῇ τῆς γλαφυρίας, καθ' ἃ μετριοφρόνως ὁμολογεῖ.

Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς ἐννέα τμήματα· α') ἄσματα ἠρωικὰ ἐκ τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου (5)· β') ἄσματα ἱστορικὰ καὶ κλέφτικα (17)· γ') ἄσματα θρύλων (legendaires), ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ πλαισιὰ τραγούδια τοῦ Passow (21)· δ') ἄσματα ἔρωτικὰ (35)· ε') ἄσματα ἐθίμων (2, Ἅγιος Βασίλειος, Περπεριά)· ς') νανουρίσματα (7)· ζ') ἄσματα γαμήλια (8)· η') ἄσματα τῆς ξενιτειᾶς, τοῦ Χάρωνος, μυρολόγια (20) καὶ θ') δίστιχα (18 ἀρχαῖα, 164 νεώτερα). Ἐκάστου τμήματος προτάσσεται βραχεῖα προδιοίκησις περὶ τῶν κυριωτέρων ἀσμάτων, ἐν δὲ τῷ τέλει ἔπεται Πίναξ τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ἐλήφθη ἕκαστον τῶν ἀσμάτων. Προέρχονται δὲ ταῦτα ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν κρητικῶν ἀσμάτων τοῦ Γιανναράκη, τῶν Φυγάδων τοῦ Τριανταφυλλίδου, τῶν ἐκδόσεων τοῦ Passow, τοῦ Legrand, τοῦ

Wagner, τοῦ Schmid, τοῦ Μανρούσου, τοῦ Ἀραβαντινοῦ, τοῦ Λελέκου, τοῦ Φαρδῦ, τοῦ Χασιώτη, τοῦ Παπαζαφειροπούλου, τοῦ Κανελλάκη, τοῦ Τεφαρίκη (Λιανοτράγουδα), τοῦ Βέη. Ὅκτώ ἄσματα εἶνε χιακὰ, ἀναγραφέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μεταφραστοῦ.

Dr. Joseph Schuster Die Expedition des bayer. Hilfskorps nach Griechenland 1832-1835 in sanitätsgeschichtlicher Hinsicht nach den Akten des K. B. Kriegsarchivs. Sonderabdruck aus dem «Oberbayerischen Archiv (zugleich Forschungen zur Geschichte Bayerns)» Bd. 54 Hest. 4. Etc. 80v. σελ. 41.

Ἐν τῷ βιβλίῳ μου Λόγοι καὶ ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ βορρᾶ (Ἐν Ἀθήναις 1909) σ. 191-206 ἐξέθηκα ὅποσον πλουσίαν ὕλην ἀναφερομένην εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν τῶν μέσων αἰώνων, ἰδίως δ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς τουρκοκρατίας καὶ μάλιστα τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος περιλαμβάνει τὸ Στρατιωτικὸν ἀρχεῖον (Kriegsarchiv) τοῦ Μονάχου. Ὅποσον δὲ διδακτικὰ ἠδύναντο νὰ εἶνε τὰ πορίσματα τῆς ἐρεύνης τῶν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἐκείνῳ ἀποκειμένων ἐγγράφων καταφαίνεται ἀριδῆλως ἐκ τῆς προκειμένης συγγραφῆς, ἐν ἣ ὁ κ. Schuster ἐξετάζει ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν τὰ περὶ τῆς βαυαρικῆς ἐπικούρου στρατιᾶς τῆς ἀκολουθησάσης εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν νεαρὸν πρῶτον αὐτῆς βασιλέα Ὁθωνα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 14 τῆς ἐν Λονδίνῳ μεταξὺ τῶν προστατίδων δυνάμεων τῆ 25 Ἀπριλίου 1832 ὑπογραφείσης συνθήκης. Ὁ συγγραφεὺς, ἰατρός ὢν, παρακολουθεῖ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τοῦ βαυαρικοῦ ἐπικούρου στρατοῦ ἀπὸ τῆς ἐκ Βαυαρίας ἐκκινήσεως μέχρι τοῦ πέρατος τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐντολῆς αὐτοῦ. Βοηθεῖται δ' εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐκ τοῦ πλουσίου ὕλικου τοῦ ἀρχείου, ἐν ᾧ κυρίως ἐν πληρυστάτῃ τάξει καὶ ἀφθονίᾳ ἀπόκεινται τὰ ἐγγράφα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἔτος 1833. Δύο δὲ εἶνε αἱ κυριώταται πηγαί, αἱ ἐκθέσεις τῶν διευθυνόντων ἰατρῶν Fleschuez καὶ Heisler. Καλὸς δὲ κλινικὸς παρατηρητὴς εἶνε καὶ ὁ ἰατρός Mahlmeister. Αἱ κλινικαὶ αὐτοῦ παρατηρήσεις ἐχρησίμευσαν τὰ μέγιστα εἰς τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῶν ἀσθενειῶν τῶν Βαυαρῶν, αἵτινες εἶνε πολλάκις δυσδιάγνωστοι, ἅτε δηλούμεναι διὰ διαφόρων συνωνύμων, ὧν τινὰ ἔχουσιν ἀποβῆ ξένα εἰς τὴν σημερινὴν ἰατρικὴν ὀνοματολογίαν. Γίνεται δ' ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων τοῦ Mahlmeister σαφές, ὅτι τὸ ἥμισυ τῶν ἀσθενειῶν ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἀλλὰ καὶ

εὐλογίας, δυσεντερίας, ἥπατίτιδος, πλευρίτιδος, ἐλονοσίας καὶ ἄλλων νόσων ἔχομεν παραδείγματα. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν ἐκθέσεων γίνεται τοῦτο δῆλον, ὅτι οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται ὑπέκυπτον εἰς πολλὰς νόσους, μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τὸ νέον περιβάλλον καὶ ἐξακολουθοῦντες νὰ ζῶσι καθ' ἃ ἦσαν εἰθισμένοι. Πολλὰ ὡς ἐκ τούτου παρουσιάζοντο μάλιστα γαστρικαὶ διαταράξεις, συνήθως παροδικαί. Περτέρως δὲ εἶνε ἡ νοσταλγία ἢ καταλαμβάνουσα τοὺς ἀρρώστους, ἥτις καὶ οὐκ ὀλίγον ἐπιδραῖ ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς κατεχούσης αὐτοῦ νόσου. Τῶν δὲ πόλεων, ἐν αἷς ἐστάθμευον οἱ Βαυαροὶ, ἡ μάλιστα ἀνθυγιεινὴ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ Fleschuez ὑπῆρξε τὸ Ναύπλιον. Οὐ μικρὸν δ' ἐβλαπτε τοὺς στρατιώτας καὶ ἡ συχνὴ ἀνάβασις εἰς τὸ Ἴτς-καλὲ καὶ τὸ Παλαμῆδιον. Ἄξιον δὲ ἰδίας μνείας εἶνε τὸ ἐξῆς χωρίον τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ· «Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν ἢ ἐπικοινωνία ἐτελεῖτο διὰ φορτηγῶν ἵππων καὶ ὄνων. Διὸ ἐγένετο καὶ ἡ κατάληλος κατανομή τῶν ἱατρῶν, φερόντων μεθ' ἑαυτῶν ἐπιδέσμους καὶ φάρμακα. Ἄλλο δ' ἐπακόλουθον τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν ἦτο καὶ τὸ ὅτι οἱ ἀσθενεῖς ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν σταθμοῖς, μόνον δ' ἐν Ναυπλίῳ, Πάτραις καὶ Μεσολογγίῳ ἠδύναντο νὰ σταλῶσιν οἱ ἀσθενεῖς εἰς νοσοκομεῖα. Ἐπιθεώρησις δὲ γενομένη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ συντάγματος ἀπὸ Ἀχλαδοκάμπου μέχρι Τριπόλεως ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ τῆς υἰγείας τοῦ στρατεύματος εἶχον καθ' ὅλου καλῶς. Μάλιστα δ' ἐξαιρέτως εἶχον τὰ πράγματα ἐν Καλάμαις, ὅπου καὶ οἱ ἀστοὶ εἴλκυον τὴν προσοχὴν διὰ τὸ υἰγιὲς τῆς ὄψεως αὐτῶν καὶ ἡ χώρα ἐξέχει διὰ τὸ πλούσιον τῆς φυτείας». Περαιτόναι δ' ὁ Fleschuez τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων· «Κλίμα, ἀλλαγὴ τροφῆς καὶ οἰνοποισία ἐπέφερον παρά πολλοῖς μεγάλην διατάραξιν τῆς υἰγείας».

Ἐκ τῶν ὀλίγων ταύτων γίνεται καταφανὲς ὅπόσον χρήσιμος καὶ διδακτικὴ εἶνε ἡ μονογραφία αὕτη τοῦ κ. Schuster, ἥτις πλουτίζεται καὶ διὰ πολλῶν ἀξίων λόγου ἀπογραφικῶν πινακῶν.

Γεώργιος Χονδρονίκης Ἱστορία Περγάμου Βιβλίον Α'. Σάμος. Τυπογραφεῖον «Μικρασιατικοῦ» Ἑλένης Σ. Σδορώνου. 1910. Βίς 16ον σελ. 38.

Δὲν ἔχει ἀξιῶσεις τὸ βιβλιάριον τοῦτο. Αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς γράφει ἐν τῷ Ἐπιλόγῳ τάδε· «Παρουσιάζων εἰς τοὺς συμπολίτας μου τὴν μικρὰν ταύτην καὶ σύντομον Χριστιανικὴν μελέτην περὶ Περγάμου

δὲν προτίθεμαι νὰ παρουσιάσω οὔτε ὡς ἀρχαιοδίξης οὔτε ὡς ἱστορικός, παρά ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ μικραὶ δυνάμεις καὶ διάφοροι μελέται μου, νὰ παρουσιάσω, ὅσον δύναμαι, γενικὰ τινὰ σημεῖα ἐκ τῆς ἐν γένει ἱστορίας τῆς πόλεως ἡμῶν Περγάμου πρὸς φωτισμὸν καὶ γνῶσιν τῶν συμπολιτῶν μου ἔστω καὶ ἄμυδρῶς, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν μου τὸ ἀρχαῖον λόγιον «Κρεῖσσόν ἐστι τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἐλλεῖπειν».

Καὶ ἔχει δικαίον ἐκφραζόμενος ὁ συγγραφεὺς μετὰ τοιαύτης μετριοφροσύνης περὶ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἔργου, διότι εἶπερ τις καὶ ἄλλη πόλις τὸ Πέργαμον ἔχει ἱστορίαν ἐπιφανῆ, μεγάλως διαφωτισθεῖσαν διὰ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γερμανικῶν ἀνασκαφῶν. Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐπιβάλετο τὴν συνεχῆ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὸ Πέργαμον. Περιορισθεὶς δὲ ἰδίως εἰς τὰ κατὰ τοὺς μετὰ Χριστὸν χρόνους, παρέχει κυρίως συμβολὰς εἰς τὰ τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας τῆς πόλεως. Διαιρεῖ δὲ τὸ βιβλιάριον εἰς κεφάλαια δύο, ὧν α') «Οἱ πρῶτοι ἱεράρχαι τῆς Περγάμου, ἥτοι ἱστορία τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι σήμερον», ἐν ᾧ πραγματεύεται ἰδίᾳ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ τίτλου Περγάμου, β') «Ὁ ἱερός Ἀντίπας, ἐπίσκοπος Περγάμου, τὸ μαρτύριον αὐτοῦ», «Τὸ κτίριον τῶν Θεομῶν (Βασιλική)», «Θέρμαι. Ῥωμαϊκὴ ἐποχὴ», «Ἐκκλησία. Χριστιανικὴ ἐποχὴ», «Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἀντίπα καὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου», «Ἡ ἐπέτειος τοῦ ἐπισκόπου Ἀντίπα». Καὶ λαμβάνει μὲν ὁ κ. Χονδρονίκης ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπ' ἄλλων ἐξηρευνημένα, κυρίως τὰ πορίσματα τῶν γερμανικῶν ἀνασκαφῶν, καὶ τὴν ἀρχαιοτέραν ὑπὸ τοῦ Ν. Ῥάλλη τῷ 1870 ἐν Σμύρνῃ ἐκδοθεῖσαν «Ἱστορίαν καὶ τοπογραφίαν τῆς Περγάμου», ἀλλ' ὡς γνώστης τῶν τοπικῶν πραγμάτων οὐκ ὀλίγα προσθέτει τὰ ἰδία. Ἐν τέλει προστίθεται Παράρτημα, ἐν ᾧ περιγράφονται δύο ἐντυπα βιβλία φυλασσόμενα ἐν μικρῷ δωματίῳ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς τοῦ Περγάμου, ἐν Εὐαγγέλιον τυπωθὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ αχκδ' καὶ ἐν Εὐαγγελιστάριον ἐκδοθὲν αὐτόθι τῷ αχκδ'. Παρατηρητέον, ὅτι ἐνθα ποιεῖται λόγον ἐν σ. 36 περὶ μεταθέσεως τοῦ μητροπολίτου Φιλάδελφείας Γαβριὴλ τοῦ Σεβήρου εἰς Βενετιάν ὅπως παρέλκει ἢ παραπομπὴ εἰς τοὺς Ἐπτὰ ἀστέρας τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ κ. Γ. Λαμπάκη, ἐπιβάλλετο δὲ μᾶλλον ἡ μνεία τῶν κυρίων πηγῶν, τῆς περὶ τῆς ἐλ.

ληνικῆς κοινότητος Βενετίας μονογραφίας τοῦ Ἰωάννου Βελούδου. τοῦ κ. Σάθα καὶ τοῦ Legrand.

Γεωργίου Χωματιανοῦ Στατιστικὰ ἀποτελέσματα τῆς μινικῆ ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1906. Ἐν Ἀθήναις. 1909. Βιβ. 4ον. Τόμος πρῶτος. Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου σελ. 58', 735. Τόμος δευτέρος. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Μιχαὴλ Νικολαΐδου. Σελ. 506.

Ἡ στατιστικὴ ἐνηπίαζεν ἀκόμη παρ' ἡμῖν μέχρι πρό ὀλίγων ἐτῶν καὶ θεωρεῖτο μονονουχὶ περιττή. Ἀρκεῖ νὰναφέρω παραδείγματά τινα ἐκ τῆς ἐμῆς ὑπηρεσίας ὡς γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων κατὰ τὰ ἔτη 1882-1885. Θεωρήσας ἀναγκαιοτάτην σὺν τοῖς ἄλλοις τὴν προαγωγὴν τῆς στατιστικῆς ἐν τῷ τμήματι ὅπερ διηύθυνον, μετ' ἀπορίας εἶδον, ὅτι ἡ πολιτεία δὲν εἶχεν ἀκόμη φροντίσει νὰ ἔχη στατιστικούς πίνακας τῶν στρατευσίμων ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν. Ἄλλ' ὁμολογῶ, ὅτι, ὅτε παρίστησα τὴν τοιαύτην ἀνάγκην εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως κ. Δημήτριον Βουλπιώτην καὶ τὸν ἀείμνηστον πρωθυπουργὸν Χαρίλαον Τρικούπην, μετὰ πολλῆς προθυρίας διετάχθη ἡ κατὰ τὴν κατάταξιν τῶν στρατευσίμων σύνταξις πινάκων περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραμμάτων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐκπαίδευσως κατὰ τὸ βελγικὸν σύστημα συμφώνως πρὸς τὰς ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν δοθείσας ὁδηγίας. Ἐπ' ἴσης εἰσῆγαγον τὸ σύστημα συντάξεως μηνιαίων, τριμηνιαίων καὶ ἑτησίων πινάκων περὶ τῆς φοιτήσεως ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, καὶ εἶχον ἀρχίσει τακτικῶς ἀποστελλόμενοι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας οἱ τοιοῦτοι πίνακες, οἵτινες ἐμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς σχετικὰς δημοσιεύσεις. Ἄλλ' ἅμα τῇ ἀποχωρήσει μου ὁ διαδεχθεὶς με ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ τμήματος τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως οὐ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἐπέτρεψεν, εἰ μὴ διέταξε, τὴν καταστροφὴν τῶν συνηγμένων πολυπληθῶν δελτίων. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς αὐτῆς μου ὑπηρεσίας ἐξέδωκα τῷ 1882 τέσσαρας χάρτας ἐμφαινοντας α') τὴν κατὰ δήμους διάδοσιν τῆς παιδείας ἐν Ἑλλάδι· β') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ ὅλῳ πληθυσμῷ· γ') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ ἀνδρικῷ φύλῳ καὶ δ') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ γυναικείῳ

φύλῳ. Ἦσαν δὲ διδακτικώτατα καὶ ἀμέσως προσιτὰ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὰ πορίσματα αὐτῶν ἔνεκα τοῦ τότε πρώτου, καθ' ὅσον γινώσκω, δι' αὐτῶν εἰσαχθέντος παρ' ἡμῖν γραφικοῦ συστήματος, ὅπερ ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας εἶχε μετ' ἐνδιαφέροντος παρακολουθήσει, ὅτε σπουδάζων ἐν Γερμανίᾳ μεταξὺ τοῦ 1872 καὶ 1875 εἶχεν ἀσκηθῆ περὶ τὴν στατιστικὴν ἐν τῷ Στατιστικῷ γραφείῳ τοῦ Βερολίνου τῷ τότε διευθυνομένῳ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ περιωνύμου φιλολόγου Böckh. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω, ὅτι ἡ μελανία τῆς ἀπαιδευσίας ἢ ἐπιχευμένα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς κατὰ δήμους παιδείσεως εἰς τὸν δῆμον Βουφράσου, ἐν ᾧ καὶ ἡ Μανωλάς, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργείου, ἰδίαν καταβαλόντος φροντίδα πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας ἐν αὐτῷ. Καὶ ὅμως οἱ χάρται ἐκεῖνοι μονοῦ κατεγελῶντο κατ' ἐπανάληψιν ἐν τινι τῶν πολιτικῶν ἐφημερίδων, ἐπωφελουμένη τὴν πρό τριακονταετίας παντελῆ παρ' ἡμῖν ἄγνοιαν τοῦ γραφικοῦ συστήματος τῆς στατιστικῆς χάριν καταπολεμήσεως τοῦ μὴ ἀρέσκοντος αὐτῇ τρόπου καθ' ὃν διηυθύνοντο ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως Τρικούπη τὰ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως.

Ἄλλ' ἔκτοτε κατενοήθη κατὰ μικρὸν ἡ ἀξία καὶ τὸ ἐπωφελές τοῦ γραφικοῦ συστήματος ἐν τῇ στατιστικῇ καὶ παρ' ἡμῖν. Καὶ ὁ μὲν διευθυντὴς τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος ἐποίησατο χρῆσιν αὐτοῦ καὶ αὐθις χάριν ἱστορικῶν ἐρευνῶν ἐν τῷ χάρτῃ τοῦ νομοῦ Μεθώνης ἐπὶ Βενετῶν (Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας Τόμ. Β' Πίν. Ζ'), εἰσῆχθη δὲ σποράδην καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπιστήμας. Τοιοῦτος ἐπὶ παραδείγματι ὁ α Πίναξ ἐμφαινὼν τὴν ἐξ ἔλνοσσίας νοσηρότητα τῶν ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος καὶ Κρήτης ἐν τῇ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐκδοθείσῃ μονογραφίᾳ τοῦ κ. Κ. Σάββα Περί τῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ Κρήτῃ συχνότητος τῆς ἐλνοσσίας. Πανηγυρικῶς δ' οὕτως εἶπεν ἐγκαθιδρύθη ἡ γραφικὴ παράστασις ἐν τῇ ἐνταῦθα ἀγγελλομένη συγγραφῇ τοῦ κ. Χωματιανοῦ, ἣν κοσμοῦσι δέκα ἐξαιρετοὶ ἐγχρωμοὶ γραφικοὶ πίνακες, ὧν ὁ μὲν ὄγδος παριστάνει τὴν Παιδευσιν ἀρρένων κατὰ νομοὺς, ὁ ἕνατος τὴν παιδευσιν θηλέων κατὰ νομοὺς καὶ ὁ δέκατος τὴν παιδευσιν κατοίκων κατὰ νομοὺς.

Ἡ συγγραφὴ περιλαμβάνει ἀριθμητικούς πίνακας α') τοῦ πραγματικοῦ καὶ νομίμου πληθυσμοῦ· β') τῆς ἰθαγενείας· γ') τῆς παιδείσεως· δ') τῆς ἀστικῆς καταστάσεως· ε') τῆς ἡλικίας· ς') τῆς γλώσσας

σης καὶ παιδείσεως ζ') τῆς θρησκείας η') τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ θ') τοῦ πληθυσμοῦ κατωκημένων τόπων. Ἀξιόλογον δὲ εἶνε καὶ τὸ πρῶτον μέρος. Τοῦτο ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ περιλαμβάνει κεφάλαια τέσσαρα α') περὶ ἀπογραφῆς β') περὶ τῶν προηγουμένων ἀπογραφῶν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος γ') περὶ χωρογραφικῆς συνθέσεως καὶ διοικητικῆς διαιρέσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ τοῦ ἐμβαθοῦ αὐτοῦ καὶ δ') περὶ μεταβολῶν ἐν τῇ ἐδαφικῇ ἐκτάσει τοῦ Βασιλείου ἐν τῇ διοικητικῇ διαιρέσει αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ, τῇ συνθέσει καὶ τῇ ὀνομασίᾳ τῶν διοικητικῶν περιφερειῶν, ἐν δὲ τῇ Εἰσαγωγῇ περιέχει δύο κεφάλαια α') μέθοδον καθ' ἣν ἐνηργήθη ἡ ἀπογραφή β') ἐπισκόπησιν τῶν ἀπογραφικῶν δεδομένων.

Καὶ μόνη ἡ ἀναγραφή τῶν περιεχομένων ἐν τῷ βιβλίῳ δεικνύει ὅποιον πλῆθος χρησιμωτάτων εἰδήσεων περιέχει. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἀναδεικνύει τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν, μεθ' ἧς εἰργάσθη ὁ κ. Χωματιανός, ἡ παραβολὴ τοῦ βιβλίου τούτου πρὸς τὰς προγενεστέρας ἀπογραφικὰς δημοσιεύσεις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἰστωτερικῶν. Τούτων αἱ πλεῖσται περιωρίζοντο εἰς μόνους τοὺς ἀριθμητικούς ἀπογραφικούς πίνακας τοῦ πληθυσμοῦ, ἐξαιρέσει δὲ ποιῆ ἡ Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1879 ἡ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἄλλοτε διευθύνοντος τὸ ἀπογραφικὸν τμήμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἰστωτερικῶν Ἀλεξάνδρου Μανσόλα. Ἀλλὰ καὶ αὕτη εἶνε πολὺ ὑποδεεστέρα τοῦ προκειμένου βιβλίου τοῦ Χωματιανοῦ.

Ἐν τέλει παρατηρητέον, ὅτι ἐν ταῖς ἀριθμητικαῖς πίναξι τῆς Ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1907 (Ἐν Ἀθῆναις. Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου. 1908), ἐν ἣ εὐρηναὶ καταγεγραμμένα ὀνομαστικὰ πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκομεν ἰκανὴν πρόσδον ἐν τῇ ὀρθῇ ἀναγραφῇ τῶν ὀνομάτων ἐν συγκρίσει πρὸς προτέρας ἀπογραφάς. Ἰδίως δὲ ἀξιόμιμπος εἶνε ἡ ἐν τῇ ἀπογραφῇ τοῦ 1896 ἐκ συστήματος προσθήκη τῆς καταλήξεως ΟΝ εἰς προφανῶς γενικοφανεῖς τοπωνυμίας. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου θέλει δοθῆ εἰς ἡμᾶς εὐκαιρία νὰ διαλάβωμεν ἄλλοτε διὰ μακροτέρων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Ἀπὸ ἰκανοῦ χρόνου ἀνησυχίαι ἐγεννήθησαν περὶ τῆς στερεότητος μέρους τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγίας Σοφίας, ὅπερ θεωρεῖται κληροῦν ἐπιφαλῶς, ἰδίως μετὰ τινὰ σεισμῶν ἐπ' ἐσχάτων συμβάντα. Διὸ ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἐξ Ἰταλίας μετάκλησιν καταλλήλου μηχανικοῦ, ὅστις νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἐπισκευὴν καὶ στερέωσιν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις εἶνε εἰδικὸς γνώστης τῆς ἐλληνικῆς τέχνης τῶν βυζαντιακῶν χρόνων καὶ μονίμως διευθύνει τὰς ἐπισκευὰς τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας, εἶνε ὁ κ. Λουδοβίκος Μαραγκόνης. Οὗτος διῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν τῇ 4 Αὐγούστου, μεταβαίνων εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καθ' ἣ δὲ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν ἐκδότην τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος, θέλει ἐπὶ τοῦ παρόντος προβῆ εἰς τὴν προμελέτην τῶν ἐπισκευῶν καὶ καταστρωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῶν, καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Βενετίαν, ἀναμένων ἀποφάσεις τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως.

— Μεσοῦντος τοῦ Ἰουλίου ἐπέστρεψαν εἰς Βερολίνον οἱ ἀποτελοῦντες τὴν γερμανικὴν φωτομετρικὴν ἀποστολὴν κ. κ. von Lirke, διευθυντῆς τῆς ἐν Βερολίῳ Messbildanstalt, Κάρλος Siele φωτογράφος καὶ Μάξιμος Bennedorf μηχανικός. Μετεκλήθησαν δὲ αὐτοὶ δυνάμει εἰδικῆς συμβάσεως ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθῆναις ἐπιτροπείας πρὸς συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν ἔτει 1911 ἐν Ρώμῃ ἱστορικὴν, ἀρχαιολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν (Ἴδε Νέου Ἑλληνομνημονος Τόμ. Ε' σ. 495. Τόμ. Γ' σ. 515), ὅπως ἐκτελέσωσι χάριν αὐτῆς τὴν φωτογράφησιν τῶν ἀρχαίων καὶ μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀποστολὴ διέμεινεν ἐν Ἑλλάδι περὶ τοὺς τρεῖς μῆνας καὶ ἡμίσειον, ἐκτελέσασα φωτογραφικὰς ἐργασίας ἐν Ἀθῆναις, Δαφνίῳ, Λίγνῃ, Σουνίῳ, Ἐλευσίῃ, Βοιωτίᾳ, Πελοποννήσῳ, Θεσσαλίᾳ, Ἄρτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι. Ἐχρησιμοποίησε δ' ἐν ὅλῳ 479 πλακάς μεγέθους 0,40×0,40 καὶ 150 μεγέθους 0,30×0,30. Ἀλλὰ τῶν 629 ἐν ὅλῳ τούτων πλακῶν μόνον 525 περίπου δύνανται νὰ ποδώσωσιν ἐπιτυχεῖς φωτογραφίας, αἱ δὲ λοιπαὶ ἢ ἐθραύσθησαν ἢ ἄλλως ἐφθάρησαν ἢ εἶνε ἐπαναλήψιμοι πρὸς ἐπίτευξιν καλλιτέρων φωτογραφιῶν. Τῶν εἰρημῶν ἐπιτυχῶν πλακῶν εἰς μεσαιωνικὰ μνημεῖα ἀναφέρονται α') ἐν Ἀθῆναις 25, β') ἐν Ναυπλίῳ 3, γ') ἐν Μέρμπακα 3, δ') ἐν Μυστρά 35, ε') ἐν τῇ μονῇ Βουλκάνου 2, ς') ἐν Ἀνδραβίδα 3, ζ') ἐν Χλουμουτζίῳ 10, η') ἐν Ἄρτῃ 24, θ') ἐν Ἀμφίση 4, ι') ἐν Ἀκροκορίνθῳ 4, ια') ἐν Ὀσίῳ Λουκᾷ 20, ιβ') ἐν Καλαμπάκῃ 1, ιγ') ἐν Μετεώροις 26, ιδ') ἐν Χαλκίδι 3, ιε') ἐν Πάρῳ 7. Ἦτοι τὸ ὅλον αἱ φωτογραφίαι μεσαιωνικῶν μνημείων αἱ ἐκτεθησόμεναι ἐν Ρώμῃ ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἀποτελοῦσι τὴν πλουσιωτάτην καὶ τελειωτάτην τῶν μέχρι τοῦδε τοιούτων συλλογῶν.

Ὁμοίως προεχώρησε μεγάλως καὶ πλησιάζει πρὸς τὸ πέρας, εἰρηγούμενου τοῦ κ. Παν. Καββαδίου, ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἰταλοῦ πρωτεργάτου κ. Μπούδα κατασκευὴ ἐκμαγείων ἀρχαίων ἀγαλμάτων ἐκτεθησομένων ἐν Ρώμῃ καὶ δωρηθησομένων μετὰ ταῦτα κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Κατ' εἰρήγησιν δὲ τοῦ κ. Δημητρίου Καμπούραγλου παρασκευάζεται πλουσιὰ συλλογὴ ἀναδρομικῶν παραστάσεων τῶν κυριωτάτων ἀρχαίων μνημείων τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς τουρκοκρατίας.

Διευθύνοντος δὲ τοῦ ἐκδότη τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος θέλει ἐκτεθῆ ἐν Ρώμῃ καὶ ὅσον ἐνεσσι τελεία σειρά τῶν σωζομένων εἰκόνων τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, ἰδίως ἐκ μεσαιωνικῶν χειρογράφων. Ἐγχειρῶμα τούτων ἀπόγραφα παρασκευάζονται ἤδη ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ διαχειριμένου μικυλλογράφου κ. Λουκᾷ Ἀνατολίου Foucheor, ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Βικεντίου Σκάρπα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀλλαχοῦ.

— Ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως ἀναγγέλλεται, ὅτι ὁ Καρπᾶνειος ἀγὼν πρὸς σύνταξιν ὀδηγοῦ τῆς πρώτης παιδείσεως, δι' ἣν προεκηρύχθη βραβεῖον ἐκ φρ. 2150, παρατείνεται ἐπὶ ἐν ἔτος ἀκόμη. Ἐὰ χειρόγραφα κατ' ἀκολουθίαν ἀποστέλλονται μέχρι τῆς 31 Μαρτίου τοῦ 1911 εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συλλόγου, παρ' οὗ δύναται ὁ βουλούμενος νὰ λάβῃ καὶ τὸ σχετικὸν πρόγραμμα.

ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΑΛΕΝΤΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΟΝΟΣ

- Βάση Σ. Διορθωτικά και ἐρμηνευτικά (Ἀνατύψεις ἐκ τῆς ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου). Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1909.
- [Βαυαρικῆς ἀκαδημίας]. Inhaltsübersicht. Berichte über die Sitzungen und Inhaltsangaben der Vorträge. Verzeichniss der eingeleiteten Druckschriften (Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und hist. Klasse. Jahrgang 1909, Schlussheft. München. 1910.
- Belélli Lazare* Interprétations erronées et faux monuments (Deuxième article).
- Benvenuti Edoardo* I manoscritti della biblioteca civica di Rovereto. Parte II, fascicolo I (Secoli XVIII e XIX). Rovereto. Tipografia Roveretana - Ditta V. Sotlochiesà. 1909.
- Βιλαμόβιτς Μέλλενδορφ Ούλερτχου. Ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς ζῶσα δύναμις κατὰ μετάφρασιν Ἰωάννου Σ. Καλιτσούνάκι καθηγητοῦ ἐν τῷ ἐν Βερολίῳ Ἀνατολικῷ σεμινάρῳ (Ἀνατύψεις ἐκ τῆς «Μελέτης» τεύχ. Δ' τοῦ 1910 μηνός Ἀπριλίου). Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Ἰστία. 1910.
- Βύρχνερ Λυυδ. Ἐκ τῶν ἐργαστηρίων τῶν ἐπιτελικῶν χαρτῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἀνατύψεις ἐκ τῆς «N. Ημέρας» ἐκ τοῦ ὅπ' ἀρ. 1841 (2818). Ἐν Τεργέστη. Τύποις Αὐστριακοῦ Λόγδ. 1910.
- Γκιτάκου Χαριλάου Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες τῆς κωμοπόλεως Κορωπίας. (Ὁ ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου). Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Μεγαλ. Νικολαΐδου. 1909.
- Γρηγοριάδου Ν. ἀνθολογ. τοῦ Πεζικοῦ. Διατλ.; (Ἐνικῆθημεν τὸ 1897;). Ἔκδοσις I. Α. Σπεισιώτου δικηγόρου. Ἀθήναι. 1910.
- Δασκαλάκι Μάρκου Διδ. φιλ. καθηγητοῦ ἐν τῷ Γυμνασίῳ Γεθόμνης. Ἐπὶ ὑφηγεσίῳ. Περὶ τῶν θεμελιωδῶν ζητημάτων τῆς φιλοσοφίας. Ἐν Χανίοις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Νέας ἐρεῦνης». 1909.
- Δεκάζου Παν. Α. διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ Ἴριου. Πρακτικὸς ὁδηγὸς τῆς χρήσεως τῶν τεχνητῶν λιπασμάτων τῶν φυτῶν. Ἐν Ἀθήναις. 1910.
- Dieterich Karl* Zum Gedächtniss an Karl Krumbacher (Sonderabdruck aus den Neuen Jahrbüchern. Jahrgang 1910. I Abteilung. XXV Band. 4. Heft.).
- Diehl Ch.* Τὸ σκευοφυλάκιον καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Πάτμου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19 αἰῶνος κατὰ μετάφρασιν Σταύρου I. Τηλιακοῦ. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀθαν. Γ. Δεληγιάννη. 1910.
- Δραγοῦρη Στεφάνου Ν. Ἐρεχοῦς - Ἀθηνᾶ. Ἀπόσπασμα «Διεθνούς Ἐφημερίδος τῆς Νομισματικῆς Ἀρχαιολογίας» τοῦ 1909. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον «Ἔστια» Κ. Μάισονερ καὶ Ν. Καργαδούρη. 1910.
- Εὐαγγελίδου Ε. Τρύφωνος δ. φ. σχολάρχου τοῦ Α' ἐν Σύρῳ. Δύο Βυζαντιὰ κείμενα. Ἐν Ἐρμουπόλει. Ἐκ τοῦ τυπολιθογραφείου Γ. Πρίντζη. 1910.
- » Μαυρογορδάτοι καὶ Ῥάλληδες (Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν δύο Βυζαντινῶν κειμένων). Ἐν Ἐρμουπόλει. Ἐκ τοῦ τυπολιθογραφείου Γ. Πρίντζη. 1910.
- Gardthausen V.* Amtliche Citate in den Beschlüssen des Römischen Senates (ἐκ τοῦ Mélanges offerts à M. Émile Chatelain). Paris. Librairie ancienne Honoré Champion. 1910.
- Gherghel Ilie.* Zur Frage der Urheimat der Rumänen. Wien. Kommissionsverlag von Gerold und Co. 1910.
- Ἰωαννίδου Ἰωάννου Β. Τὸ ἐν Λονδίῳ πρῶτον διεθνὲς συνέδριον περὶ τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δ' τόμου τοῦ Παιδαγωγικοῦ δελτίου.
- Ἰωαννίδου Γ'. Πέτρου Εἰκόνες - φάσματα. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1910. Τύποις Ε. Βασιλειάδου καὶ Σας.
- Καλλιμάχου Δημητρίου δ. ψ. διακόνου γραμματέως τῶν πατριαρχείων. Τὸ πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας ἐν Ἀβυσσινίᾳ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1910.
- Κεραμέως Παπαδοπούλου Ἀθ. Varia graeca sacra. Ἐν Πιτροπούλει. 1909.
- Κορωνάου Ἰω. Νικολάου Καθηγητοῦ Λεξιλόγιον γεωγραφικῶν ἑλληνικῶν. Ἐν Χαλκίδι. Τύποις Ἐγέρσεως. Κατ' Ἀύγουστον τοῦ 1909.
- Κουτσουδέλη Ἀντωνίου Ἡ νεωτέρα ψυχολογία. Τόμος πρῶτος. Τὸ καθαρῶς ψυχολογικὸν μέρος. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Δ. Εὐστρατίου καὶ Α. Δελῆ. 1910.
- Κριεζῆ Α. Θεοδώρου φοιτητοῦ τῆς νομικῆς Αἰ σκέψεις μου. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Νομικῆς». 1910.
- Λουμάκη Κωνσταντίνου Π. Ἡ Ἰλιάς τοῦ Ὀμήρου. Περιλήψεις καὶ ἐντυπώσεις. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεώνη. 1910.
- [*Mare Paul*] Karl Krumbacher (Sonderabdruck aus: Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse. Jahrgang 1910).
- Martini Edgar* Grundriss der Geschichte der römischen Literatur unter teilweiser Benutzung des gleichbetiteltten Werkes von Max Zoeller. Erster Teil. Die Literatur der Republik. Münster i - W. Verlag von Heinrich Schöningh. 1910.
- Maspero Jean* Études sur les papyrus d'Aphrodité II-V. Le Caire. Imprimerie de l'Institut français d'archéologie orientale [1910].
- » Un papyrus littéraire d'Aphrodite (Sonderabdruck aus Byzantinischer Zeitschrift XIX 1 u. 2).
- (Μαυρομηχάλη Κυριακούλη). Τὸ ὑπουργεῖον Μαυρομηχάλη καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ (15 Ἀύγουστου 1909 - 18 Ἰανουαρίου 1910). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς ἔφημερίδος «Ἀθηναῖα». 1910.

- Mayer Wilhelm aus Speyer*, Professor in Göttingen, Lateinische Rhythmik und byzantinische Strophik (Aus den Nachrichten der K. Gesellschaft zu Göttingen. Philologisch - historische Klasse. 1908).
- Μπαλάνου Σίμου Δημητρίου. Ἡ θέσις τῆς γυναίκος ἐν ταῖς θρησκείαις καὶ ἰδίως ἐν τῷ Χριστιανισμῷ (Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἰθ:κῆς). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τῶν τυπογραφείων τῆς ἑφημερίδος «Ἀθῆναι». 1910.
- Μπασιά. Ἴδε Ἰυπάλλδου.
- Μπούτουρα Χ. Ἀθανασίου. *Ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ προχείρου Νεοελληνικοῦ λεξικοῦ. Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν ἐν τῇ Νεοελληνικῇ. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Nicole Jules* Le procès de Phidias dans les chroniques d'Apollodore. D'après un papyrus inédit de la collection de Genève déchiffré et commenté. Genève. Librairie Kündig. 1910.
- Ὀλυμπίου Ἰωάννου διδάκτορος φιλοσοφίας καὶ γυμνασιάρχου Μυτιλήνης Ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος εἰς σύστημα ἐρμηνευομένη. Τόμος Α'. Ἡ διαλεκτικὴ τῶν ἰδεῶν ἢ ἡ καθαρὰ ἰδεολογία. Ἐν Μυτιλήνῃ. Τυπογραφεῖον «Ὁ Ἀστὴρ» Μ. Νικολαΐδου. 1910.
- Παπανικολάου Ἀθανασίου Λυρικά πάρεργα. Ἐν Τρικκάλαις. Τύποις «Ἀθηθαίου» Μιχαήλ Δ. Λουκᾶ. 1910.
- Πατούρακου Β. Ἰωάννου Ἱστογραφία. Ἡ Μάνη καὶ οἱ Μανιάται. Ἐν Πειραιεῖ. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἐφημ. «Ἀστὴρ». 1910.
- Pöhlman Robert v.* Die Weltanschauung des Tacitus (Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und hist. Klasse. Jahrgang 1910, 1. Abhandlung. München. 1910.
- Πολυγένους Η. Κωνστ. Κρίσις ἐπὶ τοῦ Σγουτείου διαγωνίσματος περὶ ὑποθηκῶν ἀναγνωσθεῖσα τῇ 4ῃ Ἀπριλίου 1910 ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ. 1910.
- Premierstein Anton v.* Archaische Grabschrift bei Melhana. Sonderabdruck aus den Athen. Mitteilungen 1909.
- Phratren Verbände auf einem Attischen Hypothekenstein. Athen. 1910.
- Prutz Hans Jacques* Coeurs Beziehungen zur römischen Kurie (Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und histor. Klasse. Jahrgang. 1910, 2. Abhandlung). München. 1910.
- Ῥάλλη Μ. Κωνσταντίνου Περὶ τῶν ἀναδόχων κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας (Ἀνατόπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου). Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1909.
- Reinach J. A.* La question Crétoise vue de Crète. Paris. Librairie Paul Geuthner. 1910.
- [Ῥαγκοῦρ Λουίζης] Question d'Orient. Athènes. Imprimerie P. D. Sakellarios. 1910.
- Rubió y Lluch A.* Els castells Catalans de la Grecia Continental (Ἐκ τοῦ Institut d'Estudis Catalans Τόμ. Β'). Ἐν Βαρκελώνῃ. 1910.

- Rubió y Lluch A.* Tradicions sobre la caiguda del comtat Català de Salona. Barcelona. Tip. «L'Avenç», Rambla de Catalunya, 24. 1910.
- Σάββα Γ. Κωνστ. Περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ Κρήτῃ συχνότητος τῆς ἐλευσοίας. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεώνη. 1909.
- [Σαλδατώρ Λουδοβίκου Ἀρχιδουκός τῆς Αὐστρίας] Die Felsenfesten Malloreas. Prag. 1910. Druck und Verlag von Heinr. Mercy Sohn.
- Σδορώνου Ν. Ι. Νεῖαι ἐρμηνεῖται ἀρχαίων ἀναγλύφων (Ἀποσπάσματα ἐκ τῆς συγγραφῆς «Τὸ ἐν Ἀθήναις ἔθνικὸν μουσεῖον» μετὰ πέντε πινάκων). Ἀθήναι. 1910.
- Siegel F.* Karl Krenzbacher (Sonderabdruck ἐκ τοῦ Archiv für Slavische Philologie. 31 Band. 4 Heft) Berlin. 1910.
- Simonsfeld Henry* Ueskunden Friedrichs Rothbarts in Italien. Fünfte Folge (Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und histor. Klasse. Jahrg. 1909. 7. Abhandlung). München. 1909.
- Στεφάνου Κυριαρίδου Περὶ τῆς ἐξελέξεως καὶ τῆς σημασίας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Λόγος ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῇ 1ῃ Μαρτίου 1909. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Στρέϊτ Γ. Σ. Ἡ ἐν Λονδίῳ ναυτικὴ συνδιάσκεψις. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων. Ἔτος ΙΑ'—1909. Ἐν Ἀθήναις. Κατάστημα τοῦ Συλλόγου ὁδὸς Ἀκαδημίας 42.
- Σύνδεσμος τῶν ἑλλήν. ἀθλητικῶν καὶ γυμναστικῶν σωματείων. Καταστατικόν. 1910.
- Ἰζαρτζάνου Ἀχιλλέως δ. φ. καθηγητοῦ γυμνασίου Περὶ τῆς συγχρόνου Θεσσαλικῆς διαλέκτου. Πραγματεία βραβευθεῖσα ἐν τῷ Δ' [Διαγωνισμῷ τῆς ἐν Ἀθήναις Γλωσσικῆς ἐταιρείας. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Α. Πετράκου. 1909.
- Ἰυπάλλδου-Μπασιά Α. Ἰωσίας Καρδοῦτσης καὶ Ἑλληνικαὶ ἀνοίξεις. Μετὰ προλόγου ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις. Βιβλιοπωλεῖον Κ. Ἐλευθερουδάκη. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Urmeneta Errázuriz Rafael* La sculpture grecque au Vatican. Conférence au Parnasse d'Athènes le 10-23 Avril 1910. Rome. Imprimerie de l'Unione editrice. 1910.
- Vollmer Friedrich* Lesungen und Deutungen (Sitzungsberichte der K. Bayer. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und historische Klasse. Jahrgang 1909, 9 Abhandlung). München. 1909.
- Wolters Paul* Ein Apotropäon aus Baden im Aargau. Sonderabdruck aus «Bonner Jahrbücher» Heft 118. Bonn. 1909. Carl Georgi, Universitäts - Buchdruckerei und Verlag.
- Adolf Furtwängler. Gedächtnissrede gehalten ...am 20 November 1909. München. 1910.
- Χατζιδάκι Ν. Γ. Διάλεξις περὶ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου (1645-1669). Ἐν Ἀθήναις Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Λόγος ἐπιμνημόσυνος εἰς Κωνσταντῖνον Σ. Κόντον. Ἀνατόπωσις ἐκ τοῦ ΚΓ' Τομοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Νεοελληνικά. Ἀνατόπωσις ἐκ τοῦ ΚΒ' Τόμου τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.

- Χατζιδάκι Γ. Ν. Ἑλληνικά μελετήματα. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἑπετηρίδος τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- Χατζιδάκι Νικολάου Τὰ μαθηματικά εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Διάλεξις γενομένη εἰς τὸν «Μαθηματικὸν φοιτητικὸν Σύνδεσμον» τὴν 17ην Ἰανουαρίου 1910, μὲ μερικὰς προσθήκας. Ἀθήναι. Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν Παναθηναίων. 1910.
- Χανδρονίκης Γεώργιος Ἐκ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Περγᾶμου. Σάμος. Τυπογραφεῖον «Μικρασιατικῶν» Ἑλένης Σ. Σβορώνου. [1910].
- Χρυσιδάκη Ε. Ι. ἐπιθεωρητοῦ τῆς Γυμναστικῆς. Ἡ γυμναστικὴ ἐν τῇ πολιτικῇ φιλοσοφίᾳ τοῦ Πλάτωνος. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δ' Τόμου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Δελτίου. Ἐν Ἀθήναις. Βασιλικὴ τυπογραφία Γραφάνη Παπαγεωργίου. 1910.
- Ψάχου Α. Κ. Δημιῶδη ἔσματα Σκύρου, τρία Θεσσαλικά, ἐν τῆς Σαλαμίνας καὶ ἐν τῶν Ψαρῶν. Εἰς Βυζαντινὴν καὶ Εὐρωπαϊκὴν παρασημαντικὴν Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Σπυρίδωνος Κουσουλίνου. 1910.

Βερναρδάκη Ν. Γρηγορίου Σοφοκλέους δράματα τὰ σιζόμενα καὶ τῶν ἀπολωλότων τὰ ἀποσπάσματα. Ἐξ ἔρμηνείας καὶ διαρθρώσεως Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου Τόμος πρῶτος «Ἠλέκτρα» (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ε' καὶ Γ' Τεύχους τοῦ Γ' Τόμου τοῦ Μηνιαίου Παραρτήματος τῆς Ἑφημερίδος «Ἀθήναι»). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἑφημερίδος «Ἀθήναι». [1910].

Εὐστρατιάδου Σωφρονίου μητροπολίτου Λεοντοπόλεως Λεξικὸν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον. 1910. Τεύχ. Α'-ΙΙ'.

• Ἀρχὴ καὶ σύστασις τῆς ἐν Λειψίᾳ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλησ. Φάρου»). Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1910.

Μακρούλη Παπαϊωάννου Χρονολογικὴ ἀκτίς ἢτοι χρονολογία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μεταφράσεως τῶν Ο'. Ἐν Λάρνακι. Τύποις «Ἑφημερίδος τοῦ λαοῦ». 1910.

Οἰκονόμου Π. Γεωργίου Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀγορᾶς (Ἑφημερίς ἀρχαιολογική 1910. Σελ. 1-28). Ἀθήνησι. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου.

Σακελλαροπούλου Κ. Σ. Ἐκθίσις περὶ τοῦ Λασσανεῖου δραματικοῦ διγγωνισμοῦ ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Ἑθν. Πανεπιστημίῳ τῇ 16 Μαΐου 1910. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1910.